INCVNABVLA
Qu 383

GW. 6
(Wist.3)

Oprawiono w r. 1935

V
B J
C

Inc. 383

R. VI. 12 w

Prow.: 206 Inc 390

~~Matt~~ Incunabula 383

Astrologia

Abiosi (Joannis): Dialogus in Astrologie defensionem cum vaticinio a diluvio usque ad Christi annos 170.

Impressum Venetiis per Magistr. franc. Lapicidam. 1494.

Hain Repert. bibl. N. 24.

AD INVICTISSIMUM AC POTENTISSIMUM BELLO ET PRUDENTISSIMUM SICILIE REGEM ALFONSUM.

Dialogus in Aſtrologie defenſionem Cum Vaticinio a diluuio vſqꝫ ad Chriſti annos .17 or. Joannis Abioſi Neapolis Regni Ex balneolo mathematicarum profeſſoris Artium ⁊ Meditine Doctoris.

Bibl. Jag.

Preſens opuſculum infraſcrptas continet demonſtrationes

Demnoſtratio.pa.declarat nobis deſiderium ſciarum Innatum ⁊ Aſtrologiam ve ram eſſe naturalibus ⁊ diuinis rationibus comprobatam.

Demonſtratio.2a.dialogice reprobat argumentationes contra Aſtrologiam factas in troducens Ptolemeum ⁊ Albumaſarē ſuperſtitioſo ſophiſte reſpondēntes.

Demonſtratio.3a.naturā Humanam bipartitam eſſe oſtendit ⁊ Saturni ac Iouis naturam ⁊ mundi annos ⁊ auctorum diuerſorum opiniones.

Demonſtratio.4a.patefacit hoies adeo ac celis regi quapp primā deus inſtituit legē.

Demonſtratio.5a.de Hebreorum uictoria contra duos reges.

Demonſtratio.6a.de Hebreorum iactura ⁊ dei inobedientia.

Demonſtratio.7a.de genitura ſamuelis ⁊ Dauid.

Demonſtratio.8a.de initio regni Dauid ⁊ ipſius declinatiōe ⁊ de templi edificatiōe

Demonſtratio.9.decem tribus expulſos in montibus vltra flumen indicat.

Demonſtratio.10.de ſcientia Hebreorum in ſecundo templo.

Demonſtratio.ij.de ſecta caldeorum.

Demonſtrario.12. egyptiorum legem enumerat.

Demonſtratio.13.Saracenorum pandit ſectam.

Demonſtratio.14.oſtendit.ꝙ philoſophari licet:⁊ xpianam indicat fidem ⁊ inſtituta ⁊ mores.

Demonſtratio.15.de Philoſophorum opinionibus contra diuinarum legū inſtituta.

Demonſtratio.16.de ſecta magumectana

Demonſtratio.17.de prima cōiunctione Iouis ⁊ Saturni magna mala influente.

Demonſtratio.18.de.2a.3a.4a.magnis cōiunctionibus multa mala īpendētibus ſiſma in pontificis electiōe ⁊ iactura flandrie ac ſciſmate ⁊ victorie eccleſie.Et iterum ꝺ ſciſmatis excitatione.

Demonſtratio.19.de iactura Ducis burgūdie ac ēt xpanoꝝ ⁊ de ſciſmate in pontifi cis electione. Demonſtratio.20.de ſiſmatis innouatione.

Demooſtratio.21.plures continent coniunctiones bonas ⁊ malas influentes ſciſma in ter cleros penuriam in mundo ⁊ peſtem.

Demonſtratio.22.patefacit vaticinia cuiuſdam doctoris ⁊ Ioānes lubech de aduen tu profete ⁊ antixpi. Demonſtratio.23.noſtras connumerat rationes naturalibꝰ ꝑſpectiuis aſtronomicis ⁊ geometricis ꝯ ꝓdictoꝝ aſtrologoꝝ uaticina ꝯprobatas

Demonſtratio.24.ꝓphete aduentū oſtēdit iuxta oēs ꝑitiſſimos Aſtronomie auctores eiuſdemqꝫ moribus ⁊ cui ſecte inherebit ⁊ geniture ſue regionem.

Demonſtratio.25.de ſermone meo tanꝗ philoſophus nil theologoꝝ argumentatiōi bus reſpondens. Demōſtratio.26.oſtēdit cometē mergendū preliorū turbines ſanguinis effuſiones ⁊ Francie deſtructionē Africe ac Babilonie ⁊ totius orbis cōquaſſatione regnorum mutationes ⁊ climatum deſtructiones.

Demonſtratio.27.elementorū conturbationes predicat cometemqꝫ futurum ⁊ de co metis ſm opinionem Alberti magni Ptholemeo ⁊ modernis ꝯriam:⁊ ipſius re probationē continet. Demonſtratio.28.predicat preliorum initia ⁊ ſiſmatū inter cleros emerſiones ⁊ inhobedientiam ⁊ regnorū mutationes ⁊ clericorū apropria ſe de expulſionēs. Demōſtratio.29.predicat preliorū initia ⁊ ſciſmatū inter cleros emerſiones inhobediētias ipſorūqꝫ appropria ſecte expulſiones ꝓſectarūqꝫ mira cula ⁊ mutationē et omnia cōmutanda vaticinatur terrā nouam atqꝫ celū nouum p ꝯiūctionē anno chriſti.1444.p ꝯiunctionē ⁊ mutationē triplicitatis in principio ſigni ſagittarii ꝙ eſt gaudium Iouis et alias coniunctiones. 1702.

Demonſtratio.30.oſtendit vaticinantes coactos eſſe principū negocia ac mores ſcire et omnia inferiora perpendere et regum ſecretarios melius vaticinari.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

DEcreuerā maieſtas iuictiſſima totius orbis decꝰ fulgētiſſime Rex Alfonſe Celeſte et Philoſophicū Opus edere vbi elemētorum agitationes deſcripſimꝰ cometarū. ſ. eminentiā ventorumqꝫ flatus: nubium: fracturas: tonitrua: fulgura ⁊ eorū bipartitas cāas: et nouorū fluminū emerſiōes: putridoſqꝫ vapores et multa alia elementorū portenta et auiū plaȝas voces et multorū aīaliū alteraciōes ſpeculati fuimꝰ: qbus futuros euentus verorꝫ philoſophorꝫ auctoritatibus prefari ꝯfitemur: ac ēt eorundē celeſtes cauſas: vbi tractatum quendā de pluuijs: et reliquis elemētorum agitationibus. Iuxta ſuperiores tripartitas actiones vtꝰuera futura dignoſcantur compoſuimus. Preterea conatiqꝫ fuimus magnos effectus annotatione dignos a Diluuii exordio cauſis celeſtibus proportionari: et ab eiſdem dependentiā nactos eſſe: iuxta verarum hiſtoriarum ſentētias tempora celeſtibus cauſis coequando. vbi patefecimus multas magnas coniunctioneȝ et preteritas et futuras amundi exordio vſqꝫ ad ſextum millenarium: quo cuncta vidētur terminari propter optaue ſphere ſtationē: et ſidereos preſixos influxus ꝑ quas octaui celi ſtaciones leges imperia mutantur quibus. aut ꝑ diluuia: aut ꝑ terremotus: aut uentorum flatus: ſeu ignis cōbuſtiones ſecundum planetarum cum fixis ſtellis cōplexus cuncta aboleri et corrumpi videntur. Et numerorum ꝓportiōibus ꝯiunctionē diluuij ſignificātē i piſcibꝰ annotauimꝰ: et i andromada circunciſionē et in Piſcibus ſub imagīe caſſiopee legē Moſaicā ſignificantē et cōiunctionem in Leone ſub imagine vexilli indicantem Primum Imperatorem: et ſub imagine leporis in Geminis ſignificantem fugam populi iſraelitici. Et coniunctionē oſtendentē darium in India: et Nabuch donoſorem in Babilonia: et in Tauro ſub perſeo et capite algol et innocentes pueri interſecti fuerunt. Et in virgine ſub imagine iuuenis habente puerum in ſinu eius: et tunc natus eſt chriſtus et in Scorpione ſub corona et tunc fuerunt multi imperatores. Et in Tauro ſub perſeo et natus fuit Veſpaſianꝰ. Et in Tauro ſub imagine galline cum pullis ⁊ lex imperatoria data fuit ꝓpter Stellas potentes. In Sagittario uero ſub Hercule: et tunc fuit nero. In Capricorno ſub puteo abiſſi dēclinauerunt ꝑſecutiones chriſtianorum a nerone facte. et in Capricorno ſub vulture cadentes: et imperium ceſſauit. Et quam plurimas alias cōiunctiones quas hic narrandi locus non eſt quoniam omnia uberrime cum temporibus ſuis connumerata ſunt. Sed quoniam hec non mundo euaganda ſunt vſqꝫ quo maxima ingenii ꝑſpicuitate reuiſa et repenſa relibrataqꝫ fuerint: Ac etiam opuſculū de regimine ſanitatis ipſiuſqꝫ adeptione huic celeſti ⁊ phiſico opi annectendū: ſed quoniam profiteri cogimur oīa ex celeſti armonia elementa coequante conſtare Volui celeſtes doctrinas cum phiſicis cōiungere. vt verum perficiatur opus in quo communes Auēcene. ⁊ Galleni doctrinas proſequemur: ⁊ quorundā ſapientiſſimorum philoſophorum ex quibus uirtutem ſeminariam agentem in gremio elementorū quaſi ſopitam ⁊ inmerſam nitentem ab elementoruȝ carceribus incorruptā elegimus propter quam morbos vulgo. Aut communibus medētibus incurabiles ſicut ecticā leprā ⁊ mame ſpēs epilentiā apopleſiaȝ ⁊ paralaſim curare ꝓfitemur: ⁊ eminētiori mō alie infimiores egritudīnes delentur: Et hec nō temeritati aſcribant: lȝ aliorꝫ ordinē ꝓgredientes ut plurimum derideantur: ſcio. n. que loquor: que omnia recto cōcilio agitatꝰ reuidenda cēlemus prius quā emitantur. Sed cultura tue ꝯcitatꝰ celſe maieſtatis ꝯticenſere nolui quin his infimis celorum Prudentiſſima Sapientiſſiam atqꝫ Iuſtiſſimam prelibaminibꝰ Maieſtateȝ certiorem fecerim. Cū me tua ſola Inuictiſſima geſta animiqꝫ mores ad Ardentiſſimam tue maieſtatis venerationem prerumpāt: Cum inſpexerim idronticum turchorum conflictum ⁊ aīo uiros elatos a tua maieſtate pre

ferri. Et dignos muneribus imp̄titos decorari: Et ſubditos nunq̄ pecuniaꝝ aut̄ poſ
ſeſſionum ablacione a tua celſa maieſtate opprimi. Sed potius ⁊ ſemper liberalitate
fulgere ac etiam cum per orbem illuſtriſſima fama vagetur tuam ſapientiſſimā maie
ſtatē ſermonibus continentiſſimā ac prudentiſſimā eſſe ⁊ tua inuicta Sapientia po
pulos ac Principes ⁊ totum terrarum orbem ⁊ te ipſum regem tueri ⁊ gubernare
vales: Et maxima illuſtrari tuam Maieſtatem virtute que ſemper agitata mente de
um colit atq; veneratur. Et cum optimis ph̄orum moribus tua celſitudo illuſtretur:
qui precipiunt Ciuitates ac Regna a philoſophis gubernari. Tua ergo ſapientiſſima
maieſtas eorum precepta proſequens: vt regni negocia Sapientiſſimo conſilio pficiā
tur illum vnicum philoſophorum ac totius ſapientie patrem Joannem .I. Jouianum
pontanum ſapientiſſime delegit: Jdeo felicem tuam Maieſtatem omnes confitentur
que tantum virum hac tempeſtate comperire potuit qui Celum qui Terram q̄ ſua
ratione intelligit orbem. Tue ergo nanq; Maieſtatis illuſtriſſima geſta que me narra
turum indignum profiteor. Sed ſapientiſſimo preconi Jouiano deſcribēda relinquo
concitauerunt vt hec celorum portenta tue Maieſtati deſcriberem: que ſi non ea tan
te maieſtatis digna indagine proſequantur non mihi: ſed omnibus moribus virtutibꝰ
excellentijs maximis tue Maieſtatis geſtis attribuantur que me ita impulerunt ad tu
am vnicā Maieſtatē colendā vt ſilere nō valuerim cuius preceptis ſemꝑ parere ꝯabor.

Demoſtratis p̄a declarat nobis deſiderium ſcientiaꝝ innatum.

Quoniaz innatū ē nobis obſequm̄ vitatē ꝑcipiēdi hinc illud Ariſtote
licū in p̄mi metaphiſice ꝓhemio ſapiēter emerſit. Oēs hoīes nāliter
ſcire deſiderāt abſit q̄ ſciaꝝ ꝯprehēſio tātis laboribus inuentaꝝ ⁊ ex
perimētis intelligentiaꝝ ac ideaꝝ influētijs: ⁊ ꝑ lumē luminū nobis
ſignatuz ſit impoſſibilis eēt tūc vanū deſideriū in nā ſapientibꝰ repu
gnās: vn̄ Ariſtoteles in ꝓhemio methaurorꝝ inq̄t hūc mundū inferio
rem ſuꝑioribus lationibus eē continuum vt inde guberne: Jdē in ſo geneſeos ꝑꝑ ac
ceſſuz ⁊ receſſuz Solis in circulo obliquo fiūt ḡnationes ⁊ corruptiōes ⁊ in p̄mo de
celo ⁊ mūdo motꝰ circularis ē p̄mus oīum motuū. Damaſcenus ſuis in Amforiſmis
ex ſtellaꝝ variatiōe lōgitudinali ac ꝑ latū vitia ⁊ ꝯſuetudies eueniūt. Gallenus in Li
bello de ſpmate hec autumat oīs ſubſtātia corporea aīata ꝯnexa ē planetis ⁊ ſigniferi
Stellis ad eorꝝ ſuſcipiendā influentiā: ⁊ q̄ plurime philoſophoꝝ auctoritates q̄s ſub
ſilētio relinquemꝰ cū Ptolomeo aſtrologoꝝ ſapientiſſimo vultus huius ſeculi ſubie
ctos eē vultibus celeſtibus confiteamur. Tantū diuinas auctoritates ꝑlibādo cū oīs
nr̄a vita generatio atq; corruptio a ſignifero atq; Sole ⁊ reliqua celoꝝ militia exorian
tur. Diuini ꝙuatis dauid inſpiratiōes ꝯferantur: Fecit Lunā ī tēpore Sol cognouit
occaſū ſuū: poſuiſti tenebras ⁊ facta ē nox ī ipa ꝑtrāſibunt oēs beſtie ſilue ortus ē Sol
⁊ cōgregati ſūt: ꝑ cuius ortū atq; occaſuz cuncta generantur ⁊ corrūpuntur. Jdem
filij āt hoīum in tegmīe ne alarū tuarū ſperabunt que ꝑfecto celi ſunt vt idem. 18. Ca
nēs in Sole poſuit tabernaculū ſuū ⁊ ipe tanq̄ ſponſus ꝓcedens de thalamo ſuo: Et
pſalmo cēteſimo tertio confeſſionē ⁊ decorē induiſti amictus lumine ſicut veſtimento
excēdens celū ſicut pellē. Et cū afformarū p̄ſtantiſſimo agēte ac forma. Et ſideruz ra
dijs ac intelligētiarū influentijs vitā trahamus noſtrā ⁊ a celorū fortunis gratiā Joue
atq; Venere miſericordia nanciſcamur. Jdeo diuino ore canitur Dn̄e in celo miſeri
cordia tua ⁊ veritas tua. Et cū oīs noſtra armonica corporū cōpoſitio atq; cōgeries a
celorū igne radijs ac influentijs concoquatur atq; ēt cōmiſceatur ad quā cōficiēdā
ſi optimis celorū armonicis impulſionibus elementa agitentur atq; cōmiſceantur lō
gam aurā ꝓpulſare valebimus. Sin autem breuiori temporis interſtitio rupto fede

re diſſociata elementoruꝫ cõpagine a vita migramus quã ob rem vnus diuinus vates
inquit. Ecce menſurabiles poſuiſti dies meos ⁊ alter conſtituiſti terminos eius: quos
pterire nequimus. Et quia deus eſt vbiqꝫ vt celorũ potẽtia pateſieret ſancti Spiritus
vox cecinit. Deus de celo pſpexit ſup filios hoiũm: p cuius regimẽ diuinaꝫ intuemur
iuſtitiã diuina voce vatis duce ⁊ anunciabunt celi iuſtitiã eius: ⁊ ibidẽ dñ diſcernit ce
leſtes reges ſup eam niue dealbabuntur. Pſalite deo q aſcendit ſup celũ celi ad Ori
entem: a quo noſtrã ducimus vitã. Et cũ ſit Rex regũ: Et Dñs dominantiũ vates pi
bibet. Et mandauit nubibus deſup ⁊ Januas celi aperuit ⁊ pluit illis mãna qd Aere
exiſtente ſereno elementorũqꝫ temperie optimoqꝫ celorũ influxu generatur. Et gene
ſeos primo fiant luminaria in firmamẽto celi ⁊ diuidãt diẽ ac noctẽ ⁊ ſint in ſigna ⁊ tẽ
pora ⁊ tẽpora ⁊ dies ⁊ annos vt luceant in firmamento Celi ⁊ illuminẽt terrã. Et cum
lux ab accione nequaq̃ ſecernantur ⁊ ignẽ cõcitet ergo calorẽ agitabit ex qbus gene
rationes ⁊ corruptiones contingunt. Diuinã auctoritatẽ canẽdo Sancti ſpiritus ergo
Tubicen cecinit Celi enarrant gloriã dei: ⁊ opa manuũ eius annuntiat firmamentum
De die in diẽ eructãt verbũ: ⁊ de nocte in nocte indicat ſapiẽtiã nõ ſunt loquele: neqꝫ
ſermones quoꝝ nõ audiant voces eorũ: In omnẽ terrã exiuit ſonus eoꝝ in fines orbis
verba eorum. Et cũ vbiqꝫ elementa celorũ impulſionibus ſonẽt ac agitẽtur ⁊ celeſtia
vndiqꝫ micantia lumina ſapientiã pandant: ⁊ cũ erectã nobis mentẽ Deus impẽderit
vt celũ ſpectando ſuã Maieſtatem veneremur ⁊ vt que ſunt in Celo quoqꝫ a diuina
mente preſignata: mundiqꝫ regina preſignificando vaticinemur: quã rogo vt mentem
Ita inſpiret meã ⁊ ſuum lumen nobis ſignatum: Ita concitet: vt tue ſacre Maieſtati
parere ac ſatiſfacere valeamt.

Demonſtratio. 2a. dialogice reprobat argumentationes contra Aſtrologiã factas in
troducens Ptolomeũ ⁊ Albumaſarem ſuperſtitioſo Sophiſte reſpondentes.

Quoniam Celeſtis Sapientie varij detractores operiuntur qui eoꝝ
ſophiſmatibus atqꝫ ſuperſtitionibus eam diruere conantur: quam
ob rem cum a natura inſtitutum ſit vt vim vi pellere liceat: ⁊ etiam
vt noſtram tueamur vitam ⁊ quotiens laceſſiti iniuria fuerimus cõ
citatis incenſiſqꝫ ſpiritibus eam procul precipitemus: ⁊ virtutis amo
re quapp duos ſapientes viros Ptolomeum. ſ. ⁊ Albumaſarem in
troducendos eſſe cenſemusq dialogice obiurgationibus atqꝫ ſuperſtitioſis argumẽ
tationibus Sophiſte ſic tumeſcentis liuoreqꝫ concitati arguentis contra Aſtrologiaꝫ
cui fauendo predicti ſapientes reſpondeant.

Sophiſta. Aſtrologi ſunt pauperes igitur Scientia falſa: Ptolemeus: Immemor es
temporum felicium quibus aſtra proportionata virtutem atqꝫ ſapientiam hominibus
influebant non tantum arti noue ſcientieqꝫ innuente indulgebamus ſed ad inuenien
das nouas artes: ⁊ ſapientias nunq̃ deſineramus. Et tunc Deus ſidera intelligentie
nutu diuino agentes produxerunt me Regem ſapientum congregatorem ⁊ tunc mul
tos libros ex peregrinis linguis Ebraica Caldea Arabica: atqꝫ Greca in Egyptuꝫ au

ri·pondere conduxi ⁊ libroruꝫ dominos diuitijs impartiui. Totqꝫ Aſtrorum intelligē
tiarum Deiqꝫ ſapientiſſimos. Uiros ex alienis oris transferre condncere conatus fui
quibus ⁊ domus caſtra ciuitates ⁊ dominatus vberrime largitus qui illam diuinam
Almageſti magnamqꝫ compoſitionem: ⁊ ex multorum ſapientum obſeruatione pri·
ſcorum philoſophorum perfecerunt: Quid enim hec conſequentia valet ſi paucis ve
ris ſcientijs indulgentibus ⁊ a multorum turba aſtronomi diſcrepātes paruipendan
tur ⁊ in paupertatem ſubmergantur: non coacti ſed eorum rationabili voluntate ter
rena domus diuitias conſanguineos reliquerunt vt mentem diuerſas per oras fulgen
tiſſimis celeſtibus corporibus perficere valuiſſent ac etiam intelligentias deumqꝫ cō
templarentur: Credis me ignorauiſſe ſapientie ruinam non ne celorum motus propor
tiones ecentrici epicicli auges eorumqꝫ oppoſita: hec omnia conſcita mihi erant zodi
aci none cum ſignifero octaue diſcrepantiam non cognouiſſe arbitraris ⁊ ceteras ina
las ſiderum coniunctiones eclipſes octaue Sphere ſtationes planetarum regreſſus
quadraturas oppoſitiones eorumqꝫ effectus que omnia mundum diuerſis effectibus
agitatum contorquent modo ad bonum nunc ad turpia ſcelera vitia famem Peſtem
ruinam terremotum atqꝫ diluuium: Ignorans nōne maximam ſapientum multitudi
nem per totum diffuſi orbem mundi coſmogrophiam deſcribendo ⁊ poli a fluminibꝰ
montibus atqꝫ ciuitatibus altitudinem mira quadam geumetria ⁊ inſtrumenti Inge
nio ſumpſerunt ⁊ libros ⁊ ſapientiam aſtronomicam totum per orbem propalauerūt
ſapientie non diuitiarum fui cultor vt nunꝙ ſapientia tantis laboribus inuenta maxi
miſqꝫ vigilijs montiumqꝫ in cacuminibus amitteretur ſubmergeretur nōne climata
moribus celorum vertigine mutantur ⁊ vbi ſcientie vno in tempore efferuntur i alio
paruipenduntur eiciunt̄ ⁊ vbi mare nunc terra prius enim templa rotunda formaban
tur nunc autem quadrata componuntur: Et cum oīa iam preconſcita mihi erant ſciē
tiam totum per mundum diffundere volui vt ſi aliquo in climate latitaret vel obiur
garetur in aliquo efferatur aut ſaltem penitus nōn extinguatur. Sed vere terrenus
parum abrutis aut ab homine picto differs cum anteponere ſcientijs diuitias audeas
que ſi ad virtute preditos viros transferātur virtutes augentur: Si vero ad ignaros
ſceleratos vitia efferuntur: eiſdemqꝫ ſuccubunt: Si nanqꝫ intellexiſſes ex celorū deiqꝫ
contēmplatione dulcedinem ⁊ ad eorum potentiam vniformē ⁊ ad illam luminoſorū
ornatiſſimam corporum celeſtium ſeriez oculos atqꝫ rationalem mentē erexiſſes quā
deus preceteris animantibus hominibes tribuit vt celum ſpectaremus vniformemqꝫ
eius ordinem obſeruaremus ⁊ ad immenſam paulatim contemplandam ipſius potē
tiam duceremur quem ſēmper laudemus adoremus amemus atqꝫ veneremur: Im·
menſam ob eius bonitatem magnitudinē durationē poteſtatem: hec non diceres
¶ Sophiſta Preſtantius eſſet legibus incumbere ciuilibus que homines ciuitates
bene ad ciuili rituqꝫ viuendū inſtruunt neglectis huiuſmodi aſtrorum ſuperſtionibus
¶ Ptolemeus Leges ſcientie nōn ſunt ſcire enim eſt rem per cauſam cognoſcere q̄
cum circa opinionē ⁊ cōiecturam verſentur cauſam ignorāt: Leges ac moralia pre·
cepta philoſophie ſubalternant̄ poſtꝙ enim altius mentem ereximus ⁊ deū patrē no
ſtrum armonics aſtronomicis numerorum proportionibus geumetricis ve menſuris
celi ⁊ terre pientiſſimum creatorē nouimus q hoies qui ſpheras q ſemꝑ ſua ratione
ꝯcitat orbē conati fuimus rationi eius parere quare ⁊ leges ⁊ ꝑcepta inſtituimꝰ vt bn̄
pacifico ordine vitā duceremus. Tūc ego egyptijs regionibus imperās precepta dedi
vt heres patrimoniū abſqꝫ tormento conſequatur ⁊ ſi quis latenter aliena bona vē
diderit pene ſubiceret̄ dominum ad priſtinum dominatum refirmādo emptori quoqꝫ
pecunie reſtituerent̄ ſe mota omni cauillatione q vero violentā mortem humanis im
ponerēt vel vt a vita tollerent̄: aut bonū opus ꝑficiant vſqꝫ ad eorum occaſū montes
ad explanados ꝑpellebamus: nūc āt vt plurimuꝫ non leges nūcupande ſunt: ſed frau

des vt feſtus lex averbolatio idẽ ſonãt ꝙ fraus. Accipe breue opuſculuꝫ cape poſſꝫ oĩa
inſtituta cũctaqꝫ precepta: qbus gẽtes ⁊ totus mũdus poſſet ſine fraude ciuili ⁊ recto
ordine gubernari: ſanctoqꝫ ritu viuere. Tuũ ergo ſit legũ ſtudiũ tu quoqꝫ hoc lucran
di genus amplectare. Sꝫ ꝑterierũt tẽpora Ptholomei felicia. Preterierũt Grecorũ
ac Egyptioꝝ Monarchie varijs celoꝝ aſſorbitationibus cũcta deformata labunt͛ hãc
ſentẽtiã Dauid diuino illuſtratus lumie ꝑdicat. Corrupti ſunt ⁊ ab hominabiles facti
ſũt in ſtuvijs ſuis nõ ẽ q faciat bonũ nõ ẽ vſqꝫ ad vnũ ſepulchruꝫ patẽs ẽ guttur coꝝ
linguis ſuis doloſe agebãt venenũ aſpidũ ſub labijs eoꝝ quoꝝ os malediciõe ⁊ ama
ritudie plenũ ẽ veloces pedes coꝝ ad effundendũ ſanguinẽ ꝯtrictio ⁊ infelicitas inui
is eorũ ⁊ viã pacis nõ cognouerũt nõ ẽ timor dei ante occulos eoꝝ: Nõ ne cognoſcẽt
oẽs q opantur iniqtatẽ q deuorãt plebẽ meã ſicut eſcã panis dñm nõ inuocauerũt illic
trepidauerũt timore vbi nõ erat timor. Et alibi. Saluũ me fac dñe qm̃ defecit ſanctus
qm̃ diminute ſũt ꝟitates a filijs hoĩuꝫ vana locuti ſũt vnꝰ qſqꝫ ad ꝓximũ ſuũ labia do
loſa in corde ⁊ corde locuti ſunt: Hec ꝑꝑ falſos legũ miniſtratores dicta ſint qm̃ leges
ſepoſſita iuſtitia ſunt tanq̃ gladij in manibus furioſoꝝ.

Sophiſta Aſtrologi q futura ꝑdicere conant͛ iepte loqũtur cũ fari audẽt i ãnoꝝ reuo
lutiõibus ſic hali ꝙ inſurgũt gẽtes ꝯ͂ gẽtes a ꝟitate recedũt nõ.n. gẽtes ꝑliãdi viꝫ ꝯſe
q poſſunt hoſteſqꝫ iuadere niſi dñoꝝ vl͛ regis volũtas flectat͛ q̈re aſtronõmia falſa ⁊ ipi
mẽdaces iudicãtur. Albumaſar ſi ꝑ annoꝝũ reuolutiões hoĩuꝫqꝫ natalitia futura ꝑdi
cere valeres ⁊ ſapientũ libros ꝑlegiſſes ex qbꝰ ꝟitatẽ ꝯquiſiſſes ſicut ⁊ nos expti fuimꝰ
has cauillatiões ſciẽ nõ iponeres: gẽtes.n. ꝑꝑ ſiderũ iſluxũ ⁊ elemẽtorũ luminibꝰ atqꝫ
motibꝰ agitatũ intelligẽtiarũqꝫ ꝟtutẽ ad bella ꝯcitant͛ dños ⁊ reges ad bella ꝓnos pſu
aſibnibꝰ efficiẽtes ⁊ qa plures gẽtes dños ad arma ꝯcitant: dñi qꝫ reges gentibus im
poſuiſſe nõ icõuenit ac ẽt qa gẽtes iuſſu regis ꝯ͂ gẽtes iſurgũt ⁊ corporal͛r ꝑliant͛ gẽtes
ẽt celorũ ꝟtute ꝯformãtur i vnã rectã volũtatẽ trahẽtes ꝓditiões ab earũ cetu repellẽ
tes ciuitatẽ vrbẽqꝫ ꝯpõnũt ⁊ dñatũ acqrere nitant͛ vt fraterno ordie ad ſe iuicẽ diligã
tur ⁊ vniformit͛ ꝯſeruẽtur ⁊ robur aliorũqꝫ dñatũ ſubterfugere nixu conãtur ac eoꝝ
bona ad magnificentiã ⁊ liberalitatẽ exponere valeãt. Sophiſta aſtrologia nõ ea in
dagie ꝟſatur ſicut medicia q medicoꝝ expimẽtis vt plurimũ ꝟitatẽ nãciſcit͛ q̈re incõ
uenit tibi Albumaſari ꝑdicare expti fuimꝰ etas nãqꝫ vnıꝰ de ẽ vt celoꝝ motꝰ repire
poſſit planetarũqꝫ ꝯiũctiones q̈draturas oppoſitiões ⁊ octaue ſphere motꝰ ⁊ reliq̃ a
ſtris accidẽtia: eo magis eorũ effectꝰ ſcire reprobabilꝰ atqꝫ diſcrimiabilꝰ mihi videt͛.

¶ Ptolemeus. Sapiẽter comes nr̃ Albumaſar ꝓpalare audet celorũ motꝰ veros eſſe
qa imutabili q̈dã rõne repti ſũt ꝑ numerorũ viꝫ ꝑ mirabilẽ geumetrie catenatũ ordi
nẽ ſi quã viꝫ argumẽtatio hẽret ꝭ in Saturno ⁊.8e. ſphere motu coꝝ ꝑꝑ tarditatẽ que
oĩa facillime ſoluũtur cũ.n. amor ſapiẽtie eternorũ entiũ laborabamꝰ ⁊ ad nouas ſcias
ſpeculãdas ꝯabamur. In anno.ij. adriani dũ ad ſaturnũ iſpicerẽ.7. die mẽſis machur 6.
horis eq̈libꝰ poſt meridiẽ ꝑ cordaꝝ ⁊ arcuũ ſciaꝫ regularũ iſtrumẽto auxilio locus eiꝰ
nobis reptus fuit gr̃. vnũ ⁊.13.m̃. libre calcãs.in.2. ꝟo ꝯſideratiõe.ſ. anno.17. adriani.4.
horis trãſactis eq̈libꝰ a meridie diei.18. mẽſis achita.i j.⁊ tũc ſaturnus erat ꝑ oppoſituꝫ
ad locũ ſolis mediũ i.9.gr̃ ⁊.40.m̃. ſagittarii. In anno ãt.20. adriani ſaturnus fuit i me
ridie diei.24 mẽſis meſnre vltimi.ſ. in gr̃.14.⁊ 14.m̃ capcorni inſpectis huiuſmõi intual
lis ⁊ alijs qꝫ nr̃is ꝯſideratiõibꝰ ita ꝙ a ꝑma nr̃a ſpeculatiõe ad ſcdaꝫ fluxerũt ſex an
ni egiptij.70. dies ⁊.22. hore eq̈les in quo qdẽ tpe mediꝰ ſaturni motꝰ fuit.75. ꝑciuꝫ ⁊
43.m. Tẽpus ꝟo a ſcda ꝯſideratiõe ad tertiã fuit triũ egyptiorũ annorũ.35. dierũ 20 ho
rarũ eq̈liuꝫ ⁊ mediꝰ motus ſaturni i eo.37.gr̃.⁊ 52.m̃. motꝰ ãt verus eiꝰ i ꝑmo tpis iter
uallo fuit.68.g̃duũ.27. miutoꝝ. in.2. ꝟo ſpatio.34.g̃duum ⁊.34 mĩoꝝ.⁊ has nr̃as ſpecula
tiões ⁊ alias ſaturni motꝰ ꝑfecte ꝯſecuti fuimꝰ q̈ꝝ dmõſtratões ꝺ͛ fro qm̃ ſupuacaneũ

eſſet ſcio enim nunq̄ alijs facultatibus ſuccumbuiſſe niſi. Logice ac etiam cuidam
ſuperſtitioſe philoſophie: ⁊ tantum logicam impoſuiſſe menti veſtre difficultatem no
ſtras nanq̄ demonſtrationes ⁊ celorum ſpeculationes non intelligeres: Si qua tamen
difficultas argumentationi ineſſet tantum propter octaue Sphere motum videretur
que ante quam aliud aggrediar proſtrabitur: ⁊ ad hoc perficiendum precedentium
noſtrorum obſeruationes ſpeculabimur ⁊ hoc ab abrache ad celorum intuitum oſtē
dimus. Dixit enim ꝙ ſtella in labio meridiano Cancri ⁊ ſtella lucida que antecedit
caput Jdre ⁊ Stella lucida in cane antecedente ſunt fere ſecundum rectitudinem ni
ſi ꝙ earum media ad meridiem digito vno tendit ⁊ dimidio ⁊ longitudines fere non
diſcrepantur. Item quattuor ſidera Caput Leonis luſtrantia duo orientalia ⁊ Stella
ante Caput Jdre ſunt in recta linea illa etiam que ſuper Leonis cauda infigitur. Et
ea que ſuper vrſe cauda extrema: ⁊ illa Lucida caude ſuppoſita ſunt fere in linea ab
iſtis media ſecernitur per digitum vnum Orientalior: ac etiam linea recta protenſa a
Stella ſub vrſe cauda ad ſidus in Leonis cauda continuat duas Stellas que ſunt in
ter eas: Plures quoq̄ ſcripſit Stellarum figuras quas felici aura fluens nihil muta
tas nil diſcrepantes ſenſiſſem: Et cum ab abrachis ſpeculatione ad meam fluxerint.
.200. ⁊ .60. circiter anni Concluſi eas ſemper inuariatas manere ⁊ vt poſteri firmius
id ſcire potuiſſent alias que meo tempore obſeruabam reliqui: Tres nanq̄ Stelle
ſunt due Septentrionales ⁊ lucida Stella calcans Meridianum genu delatoris capi
tis algolis. ⁊ Stella que Albayot nuncupatur ſunt ſuper linem rectam. Item linea
recta tranſiens Albayot ⁊ Aldebaran penetrat per Stellam que figitur anteriori pe
di retinentis habenas: adeo vt modicum interſit ⁊ multas quas hic non narrandi lo
cus videtur que omnia ſidera cum annos Chriſti .1490. ⁊ anno .1491. Ego Joan
nes Abioſus erigens ad celos uultum ferrarie in variatas vniformiter ſicut ⁊ noſter
reliquit luſtrare mundum ſic quoq̄ reperi ⁊ cum inter me ⁊ Ptolemeum .1350.
Anni circiter lapſi ſint concludendum cenſemus omnium Stellarum fixarum ad in
uicem eſſe vnam ⁊ eandem habitudinem et earum motus ſit tantum vnius Celi in
quo quidem conſtituuntur atq̄ tanq̄ partes eius denciores figuntur.

Ptolemeus Stellas quoq̄ fixas alium quā diurnum motum orbem luſtrare ex
perimento noſtro ꝑpalabimus. Abrachis quo anterior fuit thimocaris q̄ reperit ſtel
lam azimech que eſt virginis ſpica ante caput equinotij autumnalis per gr̄. 8. fere ab
rachis reperit eam ante puntum autumnalem gr̄. 6. tantum ſic quoq̄ in alijs Stellis
ſimilem motum repperit. Ego autem comparans ſtellarum loca a me reperta ad ea
que Abrachis ſcripta reliquit inueni Jpſa quoq̄ permutata eſſe cum anno ſecundo
Antonij menſe bromachi qui octauus eſt egyptiorum nono die eius in Alexandria
inſpexi Stellam que eſt cor Leonis eſſe in ſecundo gradu ⁊ medietatis fere Leonis
quare diſtantia eius a puncto tropico fuit .32. ⁊ medietatis fere alterius quam quoq̄
Stellam Abrachis dixit ſe conſideraſſe anno .50. Tertie reuolutionis Kalippi videli
cet anno .196. a morte Alexandri ⁊ eam diſtitiſſe poſt puntum tropicum .29. gr̄. ⁊ me
dietate ⁊ tertia vnius ergo a tempore abrachis vſq̄ ad Ptolemei ſpeculationem ſtel
la mota eſt gr̄. 2. ⁊ duabus tertijs vnius. Tempus vero ab ſpeculationis hora Abra
chis vſq̄ ad hanc meam fuit .265. anni egyptij: ⁊ paulo plus quare hinc cognitum
eſt ſtellis fixis alium q̄ꝫ diurnum motum ineſſe ac etiam eas in quibuſlibet centum
annis vno gradu fere ſecundum ſignorum ſucceſſionem moueri motum quoq̄ latitu

dinalem Stellis ineſſe inſpitio ⁊ maioꝛ declinationis diuerſitas in his ſtellis inuenta eſt que iuxta puncta equalitatis figuntur ⁊ minoꝛ in hĳs que ſunt iuxta puncta tropica. Nam ſtellam in vulture volãte ſcripſit thimocaris habere declinationẽ 7 trionalẽ .5. graduum ⁊ .4 4ᵖ. vnius: Et ſimiliter Abrachis. Sed ego Ptholemeus reperi .5. graduum ⁊ medietate ⁊ tertia eſſe declinationem. Stella media pliadum timocaris tempoꝛe inclinata fuit ad Septentrionem .14. graduum cum dimidio: Tempore vero abrachis .15. gr̄: cum dimidio. Sed tempoꝛe meo .16. gr̄. ⁊ 4ta. ⁊ ſic in plurimis alĳs. Inuente quoqꝫ ſunt declinationes ſucceſſu tẽpoꝛis augeri et diminui. ſcilicet ſtellarum que ſunt in reliqua Sphere medietate meridionales augeri 7 trionales minui Stella que eſt ſuper coꝛ Scoꝛpionis thimocaris reperit inclinatam ad meridiem .18. gr̄ ⁊ tertia abꝛachis .19. gr̄. Ego auteꝫ .20. ⁊ quarta. Ad aliam quoqꝫ ſtellam Thimocaris in Alexandria oculos ⁊ mentem erexit ad eam que ceteris in Scoꝛpionis fronte ſeptẽtrionalioꝛ eſt ⁊ hec ſpeculario fuit ãno Nabuchdonoſoris .456. eamqꝫ ſecundũ ſcorpionis compꝛimere graduꝫ inuenit per vnum tantum latitudinis gradum diſcrepare ⁊ tertiam ſeptentrionem verſus: quam quoqꝫ ſtellã Mileꝰ geumetra in anno nabuchdonoſoꝛis .845. die .18. menſis mekir obſeruauit eã in quinto Scorponis gradu fere inuenit: ⁊ .55. minutis habentẽ latitudinem ſeptentrionalem vnius gr̄ ⁊ .20. minutoꝛuꝫ tempus autem inter vnam ⁊ reliquam conſiderationem fuit .399. annorum ⁊ cuꝫ hec Stella ſuam ſeruans latitudinem luſtrando tres gradus ⁊ .55. minuta perfecerit. opoꝛtet vt centum annis vt ſuperius dictum eſt vnum cõreſpondere gradum. Imminet diligentiſſimi philoſophi ⁊ alia albategni in ciuitate aracta ſtellarum fixarum ſpeculatio anno Nabuchdonoſoris .1626. qui ſtellarum fixarum loca conſiderauit ⁊ temporum diſtantiam ſuorum precedentium trutinabat: Differentiam quoqꝫ locoꝛum mẽſurabat: Et tunc ſtellam ſeptentrionalioꝛem ex illis tribus que Scorpionis frontem tenebant vnam deprehendit locatam eſſe in .17. gradu ⁊ .50. minutis. Scoꝛpionis que quidem mileo geumetre vt ſuperius oſtenſum eſt quintum Scorpionis graduꝫ ⁊ .55. minuta compꝛimere videbatur opoꝛtet igitur vt ĩ tempore medio .12. gradus ⁊ .55. minuta peragraſſe ⁊ cum inter medium ſit .781. annoꝛum tempus opoꝛtet vt cuilibꝫ gradui .65. tribuere annos ⁊ remanẽt .12. Simili quoqꝫ intuitu per alias ſtellas noua obſ̄uatio ab eodem perſiſtiebatur. Nempe non permittereꝫ vt tua calumpnia aſtrologiã inficeres adſunt enim geumetrice menſure quibus omnia regulantur meum quoqꝫ regularum inſtrumentum eſt vera pꝛopoꝛtione foꝛmatum quo motus veri ⁊ loca ſtellarum perfecte cognoſcuntur. Et eo magis ꝙ non adeo diuerſitas eſt vt regulari non poſſit archonem inſpeximus cui ante Chriſti aduentum circa ſtellam exſtremam vrſe minoꝛis mundum verſari uidebatur adeo pꝛopinqua mundi polo videbatur Hec quoqꝫ in mobilitas vniformitas eidem quoqꝫ nunc adeſt. Et eadeꝫ ratione qua medicina non repellitur propter iſenſibiles erroꝛes quos ipſa pmittit pari foꝛmiter ⁊ aſtrologia. Si nanqꝫ Medicꝰ non percipit complexionem noſtram coꝛpoꝛa noſtra aſſidue in terreſtius ⁊ deterius labi pꝛopter non ſuſpenſam aſſiduam caloꝛis naturalis accionem tam circa membra quam circa coꝛpoꝛis alimenta ex qua ad ſenectutem ⁊ ad terram coꝛpoꝛa vertuntur quia non equale reſtauratur per alimenta deperdito quam ſẽtentiam Auĉcena in pꝛimi pꝛima fen aſſerit. Amplius ſi virtus nutritiua infinita foꝛet ⁊ ſemper per mutationem faceret equaliter ⁊ vno modo diſſolutio vno modo non cõtingeret. Et ſi Planetarum motus agitari poſſunt pꝛopter Octaue Sphere motum

non cauſatur ſenſibilis eror pauco tp̄e ⁊ eo magis q̄a Alfonſus maximā planetis ꝟi
tatē adiūxit ꝯſiderauit nanqꝫ octaue ſphere trepidationē circa Arietis ⁊ Libꝛe princi
pia ⁊ iā lapſi ſunt multi āni qbꝰ ⁊ eccliſpſes luminarū compꝑhendūtur ⁊ reliquoꝝ pla
netarū motus veri ⁊ ſi q̄s error in martis motu rep̄it̄ vel ꝑ octauā ſpherā vel ꝑ ſuū in
cognitū motū regulari poſſunt ſi Medicus alterationē ꝯplexionis ab vno mēſe ad ali
um non cognoſcit tñ ꝑ diſcrepantiā annoꝝ decē cōꝑhendit vt a ſanguinea ad acutioꝛē
vel colericā cōplexionē migraſſe: ⁊ ſi planetaꝝ incluſi motus in octaue ſphere agitatu
variari poſſint: regulari poſſunt nouā ꝑ obſeruationē tū armillarū inſtrumētis: tū reg
lis q̄bus tam̄ noui quā veteres veri motus rep̄iuntur: ne ergo inertia imponat ſcien-
tie qđ imponēdum eēt hoībus q̄d excellentius quā illam venuſtiſſimā creatoꝛis cōpo
ſitionē celeſtē ſpeculari erigātur ꝫ nr̄e mētes ad celeſtes nouos motꝰ ſpeculādos quos
nos ducere arbitramur atqꝫ cōfitemur ad infinitā dei ꝑfectionem ⁊ hec regularū Pto
lemei inſtrumēto ꝑficiūtur cuius talis eſt compoſitio. Tres regule plane paralellogra
marum ſupꝑficierum quattuor gubitoꝝ inueniātur abſqꝫ aliqua obliquitate ⁊ in dimi
dio latitudinis cuiuſqꝫ recta linea ducatur queq̄dē linee in margine ſignētur .a.b: a.d: c
d.e: et earū foꝛtioꝛ ſit .a.b. atqꝫ groſſioꝛ ⁊ baſi .f.g. eque diſtanti oꝛizonti infigatur ꝑpēd
culariter: ita vt in foramine .b. circūuolui poſſit. In alia ꝟo que ſit .a.d. due prime ꝯtine
antur cū foraminibus moꝛe regule in aſtrolabio ſint ꝟo .a.b. ⁊ .a.d. coniuncte ſibi in .a.

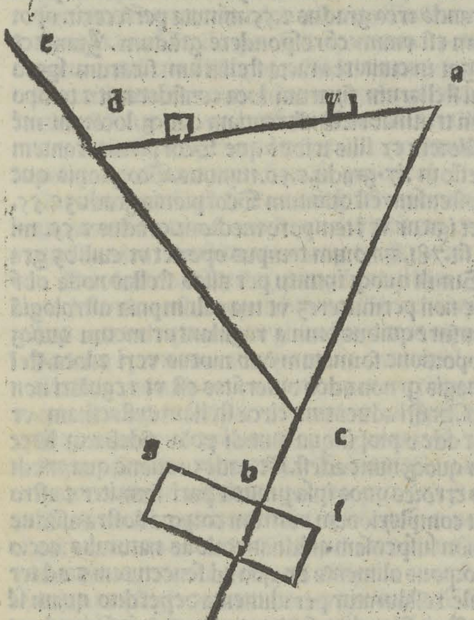

ita vt .a.d. volui poſſit ſuper axem
a. fixo ꝑ modū ꝯiunctiōis ī circino
⁊ lōgitudini .a.d. ſit eq̄lis lōgitu
do .a.c. lōgi. ꝟo ze. regl̄e vꝫ .c.d.e.
ſit eq̄lis lateri q̄rti q̄ deſcriberet̄
circulo cuiꝰ ſemi diameter ē .a.d.
⁊ ſit regula .c.d.e. ꝯiuncta regule .a.
.b. ī pūcto .c. ita vt .c.d.e. volui poſ
ſit axe fixo ī .e. ⁊ poꝛtio regule toti
us .c.e. ſit .c d. q̄ ſit eq̄lis linee .a.c. q̄
.c.d. diuidat̄ ꝑ 60 ꝑtes equales d̄
q̄bus tota .c.e. habebit .84. ⁊ .51. m̄
Regula vero .c.e. ſit cauata vt .a.d.
ſurſū ⁊ deoꝛſuꝫ labi poſſit vſqꝫ ad
terminos extremos .c. ⁊ .e. et lineā
a.b. cōſtabit oꝛtogonalē eē ſupꝑfici
ei oꝛizōtis et a.d. ꝑficiet ꝑpēdiculi
officiū: hoc ergo inſtrumēto plane
taꝝ ceterorūqꝫ ſiderū īueniuntur
motꝰ vi q̄re finē īponat̄ tue ſupꝑſtiti
oſe argumentoꝝ indagini et cone
mur ſcijs olim maxio cū laboꝛe re
ꝑtis fauere: q̄m facile eſt deſtruere
ignoꝛātibꝰ atqꝫ ſtultis: arduū āt ſa
piētibus cōponere atqꝫ foꝛmare q̄
ꝑꝑ eaꝝ detractoꝛes q̄ inter bꝛuta
ruuēdi eēnt deleantur, a philoſophoꝛū cetu et cōuenientia expellantur.

¶ Sophiſta multa dantur aſtronomica reſpōſa hoībus ſalutifera ꝑliari volētibꝰ quo
ruꝫ fauoꝛe ipſi maioꝛibꝰ ꝑiculis ſe exponūt et vitā violēter amictūt: que nō acciderēt ni
ſi hec aſtronomie ſuꝑſtitio regnaret. Albumaſar Interrogationū iuditia nō eam

veritatē nāciſcūtur queadmoduz natiuitates et annoꝝ reuolutiones et eo magis q̄
vt plurimū aſtronomi talibus rūdentes ſunt opp̄ſſi labore et pauco p̄mio muniti non
inſpiciūt vtrū queſtio aſtroꝝ mādato veniat ſed inſpecta figura iudiciū promūt: ad
hec.n.capeſcēda oportet inſpicere eoꝝ natiuitates eoꝝ reuoluciones annoꝝ vniuerſa
les annoꝝ mūdi influxus et planetarū directiones ad martis.4tos.et ſaturni et ſic per
oppoſita dirigere q̄z gradū aſcendentē tā natiuitatis q̄ꝫ reuolutionis ad planetarū cō
pora et q̄rtos atq̄ʒ oppoſitos et tūc annū viē horā et momētum; p̄ſciremus ꝛ tūc ēt ad
bellū mittēdi eēnt quadā bona electiōe a natali nō diſcrepāte et tūc error nō contin
geret. Sed q̄a ſcie paruipenduntur ignorantib⁹ ipoſſibile hoc eē videtur ꝛ fidē nō adi
bent et eadē ignorantia et pertinatia qua informant credūt et oēs implicitos eſſe ac ſi
philoſophātes eoꝝ pares eſſent et eadē dementia verſarētur. Et cū ad talia p̄ſciēda
talibus p̄libatis modis multum tp̄is cōteritur qō nil carius nobis eſſe debet et nō eo
munere p̄miantur ſicut oportet vt ſcie fauere poſſint vt ne rerū indigētia virtuti obui
et et ſcientē opprimat. Ipſi cū eoꝝ p̄ſimonia atq̄ʒ ignorātia et p̄tinatia moriūtur philo
ſophi v̄o a celoꝝ intuitu deiq̄ʒ cōtēplatiōe nō deſiſtunt: ʒ inopie ſuccūbātur: nāq̄ʒ bo
norū facultates ſciētijs nō p̄ponunt: ſed vt ne opprimātur tāta inopia vt a ſciētijs deſi
ſtere oporteat pp̄ corporis et anime indigentiā facultates aliq̄s adipiſci flectūtur atq̄ʒ
cogūtur: Semp̄ nanq̄ʒ elementoꝝ agitationē Aritmetricā mō Geometriā p̄ſpecti
uā ac ēt Muſicā Philoſophiā Celos Intelligētias Deūq̄ʒ cōtemplarētur: quo nil p̄
ſtātius nil ve dulcius eſſe p̄fitentur. Sophiſta qd.n.de natiuitatibus annoꝝ ue reuo
lutionib⁹ dicis ac ſi v̄itatē preſeferrent oēs.n.p̄ſpicere poſſunt mortē tot et tantoꝝ ho
minū in bellis vnica in hora cōtingere q̄ꝫ ab eoꝝ natiuitatibus ac eoꝝ reuolutionib⁹
p̄ celoꝝ influxus accidere oīno negamus. Albumaſar Si nāq̄ʒ nature op̄ationes in
tellexiſſes et quo inceſſu a tp̄is metria nō diſcrepat: p̄ diuerſa quoq̄ʒ interſtitia opera
ri ſilētiū ori adiūgeres: exp̄ti certe fuimus ex lune et martis angulari amplexu male
mortis exiciū hoībus inferre eoruz q̄z diametros eundē effectū p̄ducere diametra
liſq̄ʒ Saturni et Martis cōſtellatio crudelez et malā mortē indicat: Mars q̄z in octa
ua ferro vitā amittere portendit Dn̄s aſendentis.ſ.mars aſſendente ſcorpione indeci
ma repertus ferro mortem ſignificat: hora quoq̄ʒ natalis infortune termini in ſeptima
locati malū denotāt finez qn̄ primus triplicitatis.8e.dn̄s in natalis hora cadens, et ex
pers fuēit q̄ hoc ſub ſidere ab vtero eiciūtur malo et turpi fine et indedecore vitam
relinquūt: ac ēt qn̄ caput draconis in octaua fuerit ab aſcendente et mars eidez iūctus
eundē euomit effectū et ſi de q̄rto vel oppoſito ſimile exicium minatur ſi fortunarum
aliqua ſuo dn̄atu hāc cōſtellationē nō retraxerit Luna q̄z in octaua cuz Marte in no
cturna genitura nati ferro necabuntur aut aliquā malam et turpē mortē inſinuat. Si
v̄o luna fuerit in aſcēdente Saturnus v̄o mediū celi locū calcauerit. Mars q̄z ſepten
trionalē angulū opp̄mens abſq̄ʒ aloquo fortunarū aſpectu q̄ v̄tute diuina tuētur q̄ ta
les ſub cōſtellatiōe originē ſuā trahunt interficiētur poſtmodū v̄o ſuſpēdentur. mars
q̄z dn̄s domus mortis cū forti dn̄atu in nece ſignū q̄z eius igneum ēt 8e ſedis ſignum
ardēs fuerit tales ſic nati igne morietur vel ignis cōbuſtiones eos vexabūt. Qn̄ dn̄s
.8e.ſedis ad dn̄m aplicuerit aſcēdentis ſubitā mortē ſignificat. Cū Sol in Martis ter
mino dn̄s.8e.fuerit repētinā mortē denūtiat: Mars in angulo.7e. et Luna in eius op
poſito celerem mortem ſignificat. Mars ēt octauaz cōprimens. Luna v̄o ſcd̄am qui
tali ſub conſtellatione oriuntur vna hora morte repentina vitam amittunt. Aſcenden
tis quoq̄ʒ dn̄s domis ſi domus mortis fortiori ſuū dirigat iter abſq̄ʒ lune aſpectu tales
ſe ip̄os interimūt Dn̄s dom⁹ mortis abſq̄ʒ lune intuitu in oroſcopo nati ſe ip̄os necāt
.7e.ēt ſedis dn̄s in aſcēdēte abſq̄ʒ lune aſpectu hij ſimili infortunio ſe ip̄os perimunt
obmiſſis alijs multis ꝯſtellatiōib⁹ breuitatis gr̄a aſpiciēdū fateor aſcēdētis p̄ſtātiorē
mōtis p̄tem et eius dn̄m excellentiorēq̄ʒ.8e.planetas in ſextam rutos planetas quoq̄ʒ

eandem aſpicientes.Et primuꝫ Anguli Terree triplicitatis fortiorēꝫ dominūqꝫ termi
ni guadus.8e.ſedis ſignum octauum a Luna ⁊ eius dominatorem.Signum o.tauum
a Sole ac etiā eius dominū ⁊ ſi horum plures dominatores oppreſſi vel combuſtione
vel retroceſſione infenſi aut cadentes eorum quoqꝫ in detrimentis in nataliū res notē
tur figuris malam,atqꝫ turpem mortē portendūt gradus quoqꝫ occidentis leſus malā
minatur mortē.Sol damnatus in diurna genitura malū denotat finē.Luna infortuna
ta in natiuitate nocturna malam etiā mortem hominibus indicat infortunarum aliqua
In.4a.ab horoſcopo turpē connotat mortem infortunaꝝ aliqua iuncta.4e.ſedis Domi
no turpe ſignifiat exitiuꝫ,Saturnus vero ſi fuerit predictaruꝫ exitiorum ſignificator
veneno terminat natos:ſi vero Mars ferro ⁊ ſanguinolento cruore homics interimē
do proſternit atqꝫ interimit.Et cum inſpexerim per tot varios male mortis caſus hu
manum genus horrendis infortunijs ſubmiſſum diuerſiſqꝫ conſtellationibus.El altio
re contemplatione ductus ꝙ hec male mortis exitia in aſtris depicta,non poſſenttā-
lia horrenda producere niſi a quodam in intellectuali agente emanarent.Quoniam li
cet aſtrorum lumina motuſqꝫ celeſtes elementa agitando corumqꝫ impulſiōe cōple
xiones (Diuerſas) prebeant tam generationis hora ꝙ etiam cum primum in Lucem
ex utero emergimur tunc enim corpora noſtra tenella aſtrorum perfecta forma caren
tia ſuſcipiunt nouos celorum influxus cum ardens Martis orbiculare lumen trahē
tia eorum membra igne fecunda informantur totumqꝫ cōpoſitum colericum denomi
natur ⁊ tunc color rubeus liuore tinctus generatur quadam cum nigredinis admixti
one:tales enim martiales nuncupantur quorum colera: quorum actus ſanguis circa
cor feruendo ad vindictam ad iracundiam ad rapinas ſuperbiaqꝫ elati mortem alijs
inferendo qui ſemper bellorum turbine letantur.Hec nanqꝫ a celorum lumine corpo
ris compoſitio ducitur que celorum luminoſitas corumqꝫ influxus non poſſent talia
male mortis ſignificata inferre:vna nanqꝫ corporis colerica compoſitio febrili calore
corrumpitur alia vero ferro necatur:alia nanqꝫ lepra morti ſubicitur,alia ſuſpenſione
ſuccumbit:vnam vero horrendi finis a celorum nutu mors per lapidum ruinam ſigni
ficatur cum terrea fuerint ſigna:aliam nempe per ignium iacula experti fuimus cuꝫ
ſigna ardentia fuerint.Aliud mortis ab Aſtris dependet tormentum illis qui violen
tam mortem abſqꝫ aliquo eorum errore vitam deſerunt quidam iuſti prudentes quo
rum ſanguis non circa Cor feruet temperatiqꝫ viri inuido ſtridore leſi abſqꝫ eorum
fraude palam interficiunt aut a caſtris iaculātur hoc cum horridi exitus ſidera fune
ſta ob vmbrauerit mobilia ſigna.Alij nāqꝫ viri virtutis excellentes abſqꝫ coꝝ errore
ſine ?i ſcelere ꝓditrice manu quandā per inuidiā veneno tumidi fiūt cū ſigna terrea
fuerint cum Saturni complexu.Nempe aſtrorum lumina elementa agitando non
poſſent tot varios mortis fines inferre niſi aliquod latitans eſſet.Conclamatum enim
eſt virtutes inferiores a celis dependere cum nanqꝫ intuemur herbas vltra quattuor
manifeſtas qualitates quas caliditate frigiditate humiditate ſiccitate ſanitatem cor
poribus conferre:Et earum actionibus ſubiecta eas:ſuſcipientia ad vnam quattuor
qualitatum alterari Quadaꝫ interea alia admiratione ducimur cum aliquis ab eiſdē
effectus producitur non attribuendus alicui quattuor qualitatum:ſed cuidam virtuti
occulte medici imponūt quā quippe formā ſpecificaꝫ tertiamqꝫ entitateꝫ vocant exor
taꝫ ex compactu quattuor ad ſe inuicē qualitatū q ſi celoꝝ virtutē nō ignorarēt nō tā
tum conarent rebus nālibus quatuoꝝ elementorū virtutē imponere ſed vere intelli

gerent naturalia oīa virtute celeſti informata eſſe banc.n.ſentētiā Joannes damaſce
nus in medicine introductorio confitet: Reubarbarū nō quia calidū vel frigidū pur
gat colerā: ſed quia celeſti uirtute dotatū: hoc.n.ē ꝙ Thomas in prima parte dicit her
barum ſeminibus virtutes quaſdā ineſſe qbus demones mirabilia opari poſſunt ex
diuerſis nāqꝫ regionibus eas auferentes que apud homines delate oculorum aciē il
ludūt ꝛ multa mirāda oſtendunt. Eadē quoqꝫ virtute lapides precioſi illuſtrātur qd
de magnete ferrū trahente nō ꝑ humorē nō ꝑ frigidū nō ꝑꝑ ſiccū nō ꝑ calidū ſꝫ qua
dā clandeſtina virtute opatur qd.n.de diaſpro compellente ſanguinē: qd.n.de turchi
no lapide caſibus obuiāte qd de zaffiro ꝛ reliqs. Et cū iferiores effectus a corporib⁹
celeſtibus depēdeant eo magis pſtantiori cōplexu tali virtute occulta corpora celeſtia
informant pp quod vnū qdqꝫ tale ꝛ illud magis poſteriorum primo. Albert⁹ quoqꝫ
magnus ſua excelleti doctrina quodā in tractatu: de libris licitis ꝛ in liticis ꝓfiterur:
corpora celeſtia euētus futuros ſignificare ꝛ celū eē vniuerſitatis librū in quo oēs ef
fectus lucēt ꝛ oīa que pconſcita apud mentē diuinā ſunt eidē ſcripta atqꝫ formata eſ
ſe quare dicit celos potius ſignificare ꝙ cauſare vltios effectus emanātes a libertate q
qdem ab eiſdē nō impellit ſed ꝑ ea ſignificant effectus agēdi ab arbitrij dn̄atu que
corpora celeſtia organa ſunt intelligentiaꝝ nutu pmi motoris Dei glorioſi agentium
Quamob rē confiteri cogimur celoꝝ effectus a quodā primo intellectuali agente cre
atore noſtro emanare ꝛ ex cōſequēti ꝑ alias intelligētias pſici. Et ſicut non diſſonū ve
ro eſt vt ea ratione quā conſequimur in hac vita longos ac diſtantes effectus proſpi
ciamus: ꝛ licet noſtra ratio reflexe a corpore opprimatur tamē ad noſtra vota eoſdē cō
ducimus: eo magis intelligētie Deus a nullo corpore a nulloqꝫ agente oppreſſi futu
ros euentus conducere valēt. Et ideo ꝓferri ſolet inueniunt aſtra uiā arbitrij dn̄atu
nō leſo nr̄o. Quare concludētes ꝓpalamusqꝫ celi bellū futuꝝ hominibus influere vo
lētes quodā ꝓportionato motu paulatī ꝛ cū tēporis ſucceſſu ꝯſtellatiōes ducūt ꝛ ro
bur aliqd inſigūt vt ꝯſequi valeant effectus longo tēpore malos uel pp mūdi ornamē
ta modo ad bellū ad pacem tempora labunt: vt Deo complaceant q ita ſm Theolo
gos ordinauit agētia vt ſcellera nr̄a tali in tēpore punirent vt q̄draturas atqꝫ turbulen
tas oppoſitiōes. Et ideo q talibus ſub cōſtellationibus pcedentibus oriunt mala deſi
nūt morte. Et q: plurime atqꝫ plurime planetaꝝ cōiunctiones male añ belloꝝ aduē
tū pceſſerunt que magnū bellū paulatim ducūt atqꝫ ſignificāt hoīes ḡ q illis ꝯſtellati
onibus ſubdunt bellū ꝓducentibus marciales ſunt infortunati ꝛ vitā violenter ami
ctūt. Nō ḡ inconuenit vnico in bello Anibalis apulo iuxta illū cū patriotā fluuiū nr̄m
tot hoīes vulneratos ꝛ interfectos eē: ꝛ tot viroꝝ milia vitā cruētatam amiſiſſe vbi tot
nobiliū annuli magnatū aurei repti qbus oneroſā vaſa multa implebant: Semp.n.pa
tefit q̄ñ Mars in annoꝝ reuolutionib⁹ oppreſſus aliquo infortunio fuerit multos mi
lites mala morte ruī: diuerſiſqꝫ tormentoꝝ gn̄ibus ſuppoſitos eſſe. Ac ēt qa vniuerſa
lia magnus fit hoīum ꝯcurſus ad bella: ex longiqs mundi regionib⁹. Et cū a tot ꝛ tā
tis hoīum milibus ꝛ milib⁹ ad bella exercitus ꝯgregentur nō inconuenit: vt ſecernāt
a toto mūdo tot ꝛ tāti qui violenter vnica in hora vitā amittunt q malis cōſtellatiōib⁹
agitātur ꝛ interficiūtur. Oppoſito vero ordine ꝑ precedētes bonas cōſtellatiōes bo
ni eueniūt euētus eiſdēqꝫ nati ſubduntur q eorū prudētia regna colūt pacē venerant
docti viri quoqꝫ augētur: ſcie quoqꝫ efferūtur monarchie colūtur belloꝝ fit in mūdo
ſeceſſio miltes eiciūtur tātū boni iuſti doctiqꝫ uiri in pcio hn̄tur q abſqꝫ fraude ſincer
te cruētatiōe eoꝝ rōnes a corporib⁹ ſecernūtur ꝛ ad ſuas ꝓprias ſedes reuertuntur
ꝛ tūc cūcta ſctō ordine lōgo tp̄e luſtrātur: cede ergo Sophiſta tu cū ſophiſmatibus:
Sophiſta Rationes nanqꝫ veſtras cum Experimentis nunquam intellexeram.

tuus quoqꝫ:ſermo coegit me ſilere.Sed adhuc mihi aliqua iminet argumentatio qua
difficultate quadam vexaberis.Cum ꝑfecto videmus vna hora vnico in terremotu
tot Mulieres:tot Pueros magnūqꝫ hominum cumulum maxima cum ruina morti
ſuccumbere.hanc quoqꝫ rōnem in diluuijs magnis militari fateor:ac ēt in naui ad ei⁹
ſubmerſionē oēs necant ſi ergo ueſtre ſcientie Aſtronomice nō mendaces eēnt tunc
annorum largitores cū uite ſignificatoribus ſpondentes natis longā uitā atqꝫ homini
bus:cuidā aūt tribuunt.40.annos cuida vero.60.:alis .80.aliis quoqꝫ.20. ſicqꝫ per di
uerſa interſtitia vite noſtre metiuntur ꝛ terminantur.Et cū anni uite dlatorum atqꝫ
ſignificatorū:cotra eorum robur abreuientur ꝛ deleantur in illo vaſto terremotu atqꝫ
diluuio et nauiū ſubmerſione ꝙ nō ꝯtingeret ſi Aſtronomia vera eſſet.
¶ Albumaſar recte profecto reſpondes rationes noſtras atqꝫ experimenta nō preli
bauiſſe.Semper nanqꝫ ſilogiſticis argumentationibus ſubmerſus fuiſti nūꝗ͞ aūt eri
gere mentē ad ſcias demoſtratiuas celoꝝ ſpeculationes valuiſti qbus ſi ſemel mentē
direxiſſes nihil difficilius ꝛ contēplatione dignius putauiſſes.Cum has ꝑſciētias ad
imenſam noſtri creatoris cognitionem trahimur quo nil ꝑſtantiori nil ve obſequioſiſſi
mo mens noſtra frui pōt:ſꝫ non mirum eſt ꝙ repiantur ꝛ viri virtutuꝫ cultores ꝛ vi
ciorū auctores et ſic ēt viri q veras ſciētias nanciſcipātur ꝛ homies q ſophiſmatib⁹
et apparentiis ꝑ ſuaſionibus ve.indulgeant:hec nāqꝫ diuerſitas ad mundi decus pro
ducta fuit.Si annorū datores talē vite terminū imponunt hoc tantū perficiunt ſecun
dū corporū temperiē que abaſtris.dependet que Armonica diſſolutio:ex vno elemē
torū auctu diſſoluitur:aut vt ſpiritus tali in tpe ordini ſuo deo reddatur.Nō ergo an
norū datores varios hominū caſus ꝑ annorū mundi reuolutiōes inſpiciūt.Talia nāqꝫ
in aſtris diuerſimode ſpeculantur.Si uero mortem vnius tēpus ꝑſignādo predicere
uellemus nō tantuꝫ anorū datorē coniectare oportet ſed eius annorum reuolutiones
directiones ad planetarū corpora quadraturas et oppoſitiōes atqꝫ ad uniuerſalē mū
di reuolutionem preſignando terminum effectuūqꝫ eminentiā.Et tunc archā ſeu na
uim conſtituere poſſumus:ut preuiſo iā diluuio magno obuiare valeamus ut aqs ne
ſubmergamur ꝑcognito teremotu a ruinoſis ſecernemur ꝛ ſic cuncta precauere vale
mus.Et eadē quoqꝫ ratione qua deus omnipotens intelligentiaꝝ angelorū ſuperiorū
creatorqꝫ inferiorum celorum hoies cunctaqꝫ animalia elementa herbas lapides cre
ans:quorū oium vnus deus princeps ſolus agitator ꝛ dn̄s eſtat cui ſemper rationalia
aſſimilari cunctaqꝫ creata ſuum ordinem imitari conantur. Et ſicut vnus Princeps
Deus Glorioſus Omnium preſtantiſſimus abſqꝫ comparatione:virtutis nanqꝫ finite
ad infinitam nulla eſt proportio omniumqꝫ ſingularis Dominus:Sic intelligentie
ſuperiores preſtantiores inferioribus ſunt.Intelligētie deo propinquiſſime vniuerſa
les excellentiores minus vniuerſalibus intelligentiis ſunt quibus dominātur ꝛ influ
unt:ſic quoqꝫ theologantes hominibus angelos eorum pro fauore tutela: que impen
dunt vt anime minus vniuerſales eorundem vniuerſaliorum gubernationi ſubician
tur:Hanc quoqꝫ ſententiam apud Hebreorum libros legi in celo duodecim eſſe alti
tudines qbus poteſtas ineſt agēdaꝝ rerū hoc in mūdo inferiori: nomina vero inſilen
tio pertranſibimus venerationis gratia:ꝛ prime altitudinis Angeli vires ſunt pacem
concordiam inter homines conferre linguas reſerando comprimendo:vt ne aliquod
mēdaciū loquātur Secūde altitudis ē Angel⁹ cui⁹ robur eſtat ad magnū amorē ꝛ cō
uenientiam inter homines mittendum.Dominus quoqꝫ Tertie altitudinis eſt ange
lus ad deſtruendū ꝛ confundendū omne malum conſiliū.Princeps vero Quarte al
titudinis eſt cuius offm̄ ad mittendū anxietatē ꝛ inopiā.atqꝫ laborē:Et ſic ſm̄ hūc or
dinē octo reliquarū altitudinū angelorū ꝟtutē noiabo:quoꝝ nomina ſilebo:Robur

uero domini. Quinte altitudinis eſt ad calorē imponendū: Potentia quoqꝫ Angeli
Sexte altitudiuis eſt expellere ab Hominibus malos ſpiritus: ⁊ ab omni tormento
⁊ inſpiratiōe horrenda eos tueri: Poſtea uero Septime altitudinis eſt angeli ſerpen
tes expellendi ledētia animalia maloſqꝫ vētos ⁊ vmbras propellendi nocentes. Octa
ue etiam virtus ineſt homines ab omni malo tueri. None altitudinis imperatori potē
tia ineſt homines cuſtodien i ab omni ferro atqꝫ ſagittis. Decimi vero principis offi
cium eſtat homiēs ab omni anxietate lite aduerſiſqꝫ tueri. Undecime altitudinis do
minus expulſos ad proprias ſedes ⁊ decora redire. Duodecime vero altitudinis prin
cipi officium prebetur capitis langores expellere a qualibet quoqꝫ aliorum locorum
parte: ſanitatemqꝫ conferre. Ponūtur etiam in tertio Celo quidam principes quibus
facultas magna impenditur oſtendendi mirabilia. Sic quoqꝫ in Quarto celo duo po
tentes quibus robur eſt futura oſtendere. Quintum quoqꝫ celum. ix. Angelis magne
potentie iluſtratur per iſtos nāqꝫ cuncta ſciri poſſunt. Iſtis ergo intelligentiis vniuer
ſalibus domini Principes ac reges ſubduntur ab earum etiā dominatu ciuitates: ac
regna non auferunt: Pari quoqꝫ ratione in fimi dominatores nature ordinem imitan
tes Principibus ac Regibus ſubduntur: omnes vero homines particulares non tā
tum dominorū Imperio ſubduntur ſed ⁊ Principum ac Regum dominatui aſſidue
deferuntur atqꝫ ſubiiciuntur. Et cum celorum vires. maxime naturales ſint nature or
dini non obuiant. Eo magis cum effectus ab intelligentiis inferiorum non errantibꝰ
emanent: Sic a ratione non diſcrepare videtur vt particularibus vniuerſaliores con
ſtellationibus dominentur. Non ergo inconuenit vt ſi particularis conſtellatio Iouis
felix vim ſuam oſtendere nou valet. Non quoqꝫ fallax Aſtrorum iudicium ſi Iouis ꝓ
miſſa non ꝯſequamur. Quoniam vniuerſalis celorū ordo nunc poſtulat vt boni iuſti fi
deles at eloquentia pollentes ſapientia ſecundi amalis detractoribus quorum prodi-
tione: quorū potentiſſima dominatrice fraude opprimantur ⁊ ab eoꝝ cetu expellantur
Si ergo terremotus multi ſuccūbunt fractura quorum ſignificate celorū diuitie ac di
gnitates tanq̄ futiles euaneſcant: hoc ideo vt vniuerſali Imperio conſtellationes atqꝫ
intelligentie pareant: Tamen illa que dominatui noſtro iacent precauere valemus vt
precognita terre ruina machinarumqꝫ proſtratu ad campos acceleramus iter precō
ſcitoqꝫ diluuio nauim ingrediamur. Et ſic vite ſignificatores ac annorum datores vim
eorū conſequi poſſunt: Quare o Sophiſta comprimas os noli hec argumēta ruptare

Sophiſta vehementer optarē poſt quā hominū celorū intelligentiarūqꝫ ordinē vno
ſub Dei noſtri glorioſi Imperio prelibauiſti: vt diffuſiori ſermone mentē meā luſtra
res: ⁊ certe intentis auribus ſingula verba omneſqꝫ ſermones aurire atqꝫ trabere co
narer: Profecto nunq̄ talia audiui.

Albumaſar vbi ergo contriuiſti tempus tuū ſi elementoꝝ naturas propter quo
rum agitatum diuerſe generatoꝝ ſpecies producuntur celorūqꝫ ordinem atqꝫ creatio
nē rerum a primo motore dependentē intelligentiarum vniformitatē: eaꝝ quoqꝫ vir
tutē angelorū ordinem eorūqꝫ officium ignoras.

Sophiſta: Ego hodierne cōmuni conſuetudini inberens: Indulxi cuidam philoſo
phie ponēti tot eē intelligentias quot ēt Spheras cuius ꝑcepta erant ꝙ fruſta ſeu oci
oſe plures intelligentie eſſent niſi tantū Spherarū motrices que quidem primi moto
ris nutu eternaliter agitauerunt Spheras ⁊ agitabunt ⁊ ꝙ prima intelligētia ab eter
no in mutabili voluntate eſiſtens nunq̄ creauit Elementa nunq̄ homines nunq̄ An
gelos: nec intelligentias: nec ēt celos: ſed omnia eternaliter cum ipſa fuerunt ⁊ erunt
cum in eternis non ſit: neqꝫ prius nec poſterius ⁊ ꝙ deus non tuetur particularia cū
ea non intelligat quia vileſceret.

Albumaſar: Hec eſt odierni temporis philoſophia hec nunc in precio ē h̃ varijs ar
gum̄tis adiuta: O hoīuȝ ſcelus nr̃a iſima mēte res patētes difficilime ſcire poſſumꝰ: ꝛ
ſi qua ſcimus maximo cum difficultatis pondere audetis erigere mentem legē impo
nendo voluntati diuine ignoramus profecto voluntatis noſtre accionem ꝛ preſumitis
audetis prerumpimini precipitamini imponere legem ꝛ terminum rationi diuine ꝑ
cuius voluntatem liberam per cuiꝰ potentiā oīa corrumpunt generant atqꝫ creant
Sophiſta huius oppoſitum in noſtra profecto Philoſophia habemus Deum tantū
agēs naturale eſſe cuius voluntas ē eterna ſine libertatis prelibamine: ꝛ celos quo-
dam naturali ordine agitare ꝛ quod non poſſet non mouere cum tam prima intelligē
tia ꝙ quoqꝫ ſecunde aſſiduam per agitationem perpetuentur. Secunde nanqꝫ intelli
gentie dependent a prima cuiꝰ nutu mouēt: tanꝙ a cauſa finali ꝛ ꝙ Prima intelligē
tia non eſt cauſa efficiens earum: ſed finalis. Sed vnum quippe optarem pijſſime vir
Albumaſar vt diffuſiori ſermone intellectum illuſtrares meum vt Angelorum ordi
nem atqꝫ intelligentiarum me inſtrueres: Et ſi qua imminet ratio per cuius intuitum
angelos quoqꝫ nouiſſe oportuerit poſt intelligentiarum numerum celos mouentium
vt plures intelligentie reperirentur: Ne forte hāc ad veſtram philoſophiam que huc
uſqꝫ mihi incognita fuit omni meo conatu me conferrem

Albumaſar libenti animo cuiuſdam prelibationis modo mentem exiguo ductu vo
lo erigere veſtram vt ſi vſqꝫ huc impius diuinitatis neſcius atqꝫ incredulus fuiſti has
per noſtras pias mathemathicas ſcientias pius diuinitatis conſcius atqꝫ credulus ef
ficiaris. Sed anteꝙ opus agrediar optarem veſtram vt ſumma philoſophiā quādaȝ
mihi narrares: quoniam vehementer admiror ꝙ bonarum ſcientiarum ſtudia ſopi
ta ſint ꝛ tantum philoſophie ambages atqꝫ verboſitates efferantur.

Sophiſta. Noſtra nanqꝫ Philoſophia longas per ambages verſatur eiuſdē quoqꝫ
multi comentatores reperiuntur teſtuumqꝫ torquētes eorundē calumniatores que
ſtionum inuentores quibus aſſidue tempus conterimus nunꝙ fundamenta ſeu teſtꝰ
inſpicimus tantum vt alter in noſtris colloquijs ꝛ apparentijs poſſit decipere alterū
conamur veritatem ſpeculari negligimus ſed longiſſimus proſequeretur ſermo ſi no
ſtram vellem vobis omnem narrare philoſophiam ſed e ſiguis verbis ſummā quan
dam prelibabo. Nunc enim phie ac logice noſtre fundamenta iacto.

Barbara celarent darij ferio baralipton celantes dabitis ſapeſmo friſeſomorum. Ce
ſare cameſtres feſtino barocho darapti phelapton diſamis datiſi brocardo feriſon.
Per hec nanqꝫ ſilogiſmi conſtituūtur quorum modi cōtinentes. c. ad barbara per im
poſſibile reflectuntur vt Barocho ꝛ Brocardo exempla damus barochi exempluȝ
eſt. Omnis homo eſt animal: aliquis lapis non eſt animal: Ergo aliquis lapis non eſt
homo: modo ad barbara impoſſibiliter vertitur ꝯcluſionis contradictorium eligen
do cū maiori ꝛ oppoſitū minoris concludendo. Ut omnis homo eſt animal: omnis la
pis eſt homo: ergo omnis lapis eſt animal. Brocardi vero: quidam homo non eſt la
pis omnis homo eſt animal ergo quodam animal non eſt lapis. Ad Barbara quoqꝫ
fertur concluſionis contradictorium ſumendo cum maiori. Et alterius maioris pre
miſſe oppoſitum inferendo: Nunc aliam agrediar narationem ſuppoſitio eſt termini
abſumptio in propoſitione pro aliquo: vel aliquibus materialis nanqꝫ ſuppoſitio ter
minum proſuo materiali ſignificato ſumit. Ut homo eſt nomen: perſonalis vero ſuuȝ
terminum explicans formale ſignificatum ſumit: Ut homo eſt Animal. Conſequen
tia vero eſt conſequentis delatio ex antecedente vt homo currit ergo animal currit
ſūt ꝛ alie regule quibus multos in noſtris errores colloquijs ſubter fugimus per am
pliationes vt decapitatus cantabit. i. qui eſt vel qui erit capite trūcatus canet. Et pre

camentum eſſe terminorum coordinationem per ſuperius: atq inferius quod dena ria diuiſione partitur Quorum primum eſt ſubſtantia. Secundum quantitas. Tertiũ qualitas. Quartum vero formam preſefert vel circa aliquod figuram conſtans. Quintum accionis generare vz ꝛ corrumpere. Sextum paſſionis ſuperius ꝛ inferius abnegans. Septimum vbi preſignando locum octauum tempus tangit vt quando. Nonuz vero ſitus ſub quo ſub iacere atq ſtare. Decimuz habitum promit. Sunt ꝛ multa alia quibus coram Populo patentes efficimur licet nihil ſcientifici dicamus. Ut obligationes in inſolubilia. De Primo ꝛ vltimo inſtanti De expoſitorio ſilogiſmo tractamus. De reduplicatiuis de relatiuorum ſuppoſitionibus eſt ꝛ aliud decipiendi populum genus quibuſdam falſis ſophiſmatibus quibus tempus conterere opportet ſi nanq reſpondere ignoraremus: ignorantiores nos gentes profiterentur quod inludendi gentale ē. Ut omnis homo eſt omnis homo. Omnis homo eſt totum inquantitate: omnis homo eſt vnus ſolus homo. Bis duo ſunt tria ꝛ non plura. omnis homo ꝛ duo hoies ſunt tres. Infinita ſunt finita. Totus ſortes eſt minor ſorte. Deus erit in quolibet inſtãti non exiſtẽs. Impoſſibile ē aliquod calefieri: habemus modos per ſe dicendi ab hac via diſcrapãtes qui quattuor ſunt quorum Primus formam intuetur. Secundus materiam. Tertius efficiens. Quattus vero finem. Primus nanq perſe dicendi moudo ē quando predicatum a ſubiecti eſſentia emanat: vt triangulus eſt ex lineis: ꝛ linea ē ex punctis quecunq ergo intrinſecam rationem alicuius tenent de eodem dicuntur in ꝑmo. Sunt ꝛ multe queſtionũ in noſtra philoſophia ſpeculationes que ſunccinte ꝑlibabuntur. An ens prima eius diuiſione parciatur per finitum ꝛ infinitum vel ipſum ſumptum comune ſimpliciter quiditati ꝛ modo ſit metaphiſicalis ſcientie ſubiectum: An ens inquantuz ens conſequatur paſſiones ſibi proprias de ipſo demonſtrabiles. Et an ad methaphiſicum actineat conſiderare rerum omnium eſſentiam particulariter. Et ſi vniuerſaliora ſint difficilime nocionis minus vniuerſalibus. vel ſi prima principia cõplexa naturali ductu nobis in ſint. An quoq genus predicetur perſe de differẽtia ꝛ ſi idem inſtans in toto tempore ſigatur an ens de omnibus entibus vniuoce predicetur Uel eſſe ꝛ eius eſſentia realiter ſecernatur. Negacio habeat diſtinctam formam ab oppoſita ſibi affirmatione: ꝛ ens ꝛ vnum ſe inuicem complicantia ſint eadez natura ſignificanatia: An vero principium complexum impoſſibile eſt idem ſimul eſſe ꝛ non eē ſit notiſſimum ꝛ ſi inter extrema primorum principiorum ſit aliquod medium ꝛ intellectus poſſit plura apprehendere vt plura ſunt vtrũ homo ſit animal bipes qa oratio ſignificat hominem eſſe bipedem: ac etiam cauſa particularis in actu ſimul ſit ꝛ non ſit cum effectu particulari in actu. An natura ſubſtantia ſit an accidens: ſi illa ſint vnum numero quorum materia eſt vna numero. An ens bene parciatur ſecundum idem in decem predicamenta eſſentialiter ſecreta Et ſi rationis entia predicamento ſubiciãtur. Et concretum denominatiuum ſignificet tantum formam vel aliud ſubiectum qd horum prius. Et ratio ſeu prioris diſcrepatio ſit conuenienter aſſignata: cum fertur ꝙ prius alicui determinato principio eſt magis in herens: An propria quantitatis ratio: ſecundum ꝙ eſt generaliſſimum ſit diuiſibilitas vel menſure ratio. Utrum relatio ſit res vera extra animam: an rationis ens vel rei modus an relatio diſtinguatur a ſuo ſubiecto ſeu fundamento. Et comuniter tres relatiuorum modi prebeantur. Et eſſentialis relatiuorum diſcrepantia ſumatur ex fundamentorum diſtinctione an terminorũ vel principiorum intrinſece eam conſtituentium ꝛ formaliter: Accio quoq ſit in agente vel patiente in q̄ ē paſſio ꝛ ſi ſpeciali ſcientie conuenit ſuorũ ſubiectorum eſſentias conſiderare: An ſcientia practica conſequatur entitatem practicam ꝛ ſpeculatiuam ex ordine ad finem vel ex ſubiecto: Philoſophia ſpeculatiua ꝯuenienter diuidatur in

naturalē mathemathicam ⁊ diuinam an Logica ſit ſciētaia practicavel ſpeculatiua an
entis ꝑ accidēs ſit ſcia. Et ſi inherentia ꝑticipent accidētis eſſentie. ⁊ an forma prior ſit
materia ⁊ cōpoſitio ⁊ ens magis modo vtroqꝫ vtrum materia ſit ens: vel qdqd eſt ſit
idem cum eo cuius eſt: Compoſitum ex materia ⁊ forma an forme ꝑ ſe prius gignan-
tur ⁊ ſi natura ⁊ ſuppoſitum tam materiales ſubſtantias ꝙ̄ ēt in materiales ſint idem
aut ſecernantur an generis ⁊ dr̄e ex rei natura cōueniat intellectui vnus cōceptus vel
plures uel ſi differentia inferioris generis diuiſiua complectatur differentiam ſuperio
rem formaliter an vniuerſale ſit aliquid vel res. An cōpoſitum per ſe vnum ſit forma
liter entitas diſtincta ab entitate ſuarum partium realiter: vel forma accidentalis mi
nuatur aut augeatur ſm ſuam eſſentiam. Et ſi ex materia vt forma fiat per ſe vnum ꝙ̄
ſit huius cauſa ac etiam actus ⁊ potentia contrariantur ⁊ ſi hoc continget ſi relatiue
vtrum potentia actiua ſiue paſſiua quod prior eſt natura exuto aliquem includat re
ſpectum eſſentialiter: an relatio potentie actiue immediate in aliqua forma ſubſtanti
ali fundetur: vel aliqua qualitas ſpetiei prime ſit actiua potentia vel ſi potentia ad qd̄
libet terminari poſſit pontentia an paſſiua diuidatur inde qua ex qua ⁊ in qua ac etiā
ſi omne ens omni comparatum enti idem ſit vel diuerſum vel ſi prima contrariatas ſit
habitus vel priuationis oppoſitio vtrum vnum vni tantum opponatur an cuiuſcunqꝫ
forme productio ſit vniuoca. Et quā plurima alia que hic non ē narrandi locus. Sꝫ ve
hementer optarem. ſapientiſſime vir: vt veſtre philoſoppie fundamenta iactares: ne
forte eam totis viribus adipiſci cōarer qm̄ ignota mihi fuit. Tū propter penuriā libro
rū tū ꝑꝑ malā cōſuetudinē Tū ēt qa nā humana debilior effecta veras ꝯtemplatiōes
relinquimus ⁊ tantū vulgi famā adipiſci conamur: nunc autem lumine quodam vr̄e
philoſophie mens mea dirigi videtur.

Albumaſar non enim homini inſueto diuinitatis talia ſic repēte propalanda ſunt
Sꝫ oportet vt prius bonos mores te inſtruendum eſſe vt ſapienter vitam inſtituas te
abſqꝫ vociferatione ſtridolaqꝫ voce ſapienter concluſiones ⁊ ſcie diſcutiantur nō per
obiurgia ⁊ criminoſa verba inſuꝑ ſpeculationibus indulgere vt ſcias et amore quodā
diligere ſtudioſos ac ſocios ⁊ omnes ſcientes nūqꝫ cōtempnas ⁊ ſemꝑ vt noua diſcere
poſſis menti ſit intimatum tue ac vt nulli philoſopho tantum honorē tribuas vt erra
re in aliquibus non potuiſſet: ideo vniuerſali quodā ordine noſtre prelibamus philo
ſophie primordia. Propterea oportet te diuinis numeris indulgere ac geumetrie ca
tenato nexui ⁊ diuine Aſtrologie ac philoſophie ⁊ elementorum proportionem ⁊ triā
gulos ipa elemētata ꝯſtituētes itelligas ⁊ numeros oīa generātes ⁊ ꝓportiones ⁊ oīa
hec ad rectum ſenſum intelligēda diuino ac platonico ⁊ vero mō profitemur inſuper
elementorū armoniā recto intellectu comprehendas ipſorūqꝫ diſcrepantiā herbaꝝ vi
res ipſaſqꝫ ſecernendo a corpulentis partibus ⁊ eas eligas ⁊ lapidū precioſoruꝫ vires:
⁊ gn̄ationis modū ſpeculeris copulationēqꝫ mūdi ſuꝑioris cū inferiori iteligētiaꝝ ordi
nem ac vires ⁊ deū patrē creatorē oīum potentiſſimum dn̄m comprehēdas cuius lumi
ne ac motione ⁊ influentia cuncta generantur. ⁊ corrūpuntur ac creant ⁊ noſtre mētes
ſuo magno bono eternoqꝫ lumie illuſtrantur ⁊ tunc cū hunc ꝑ ordinē ad talia deuene
ſti inter vos ſpeculatores collocandus es ſapientie portionem nanciſci incipis

Sophiſta intellexi nanqꝫ ordinem moralitatem precepta diuinamqꝫ veſtram philo
ſophiam ſed quoniam aut quia nati malo ſub ſidere ſumus aut vniuerſales pernicio
ſe fraudulēte conſtellationes dominentur aut malas per noſtras conſuetudines que
vim nature conſecute fuere vt ſilere nequeamus quin ad vomitū redeamus Veſtram
Philoſophiam redarguere deſiſtamus ideo querimus. Si enim veſtra Philoſophia

va eēt galline boues Agni q̄ ñ malo oēs ſunt ſub ſiderere nati ⁊ nō mala mōte pirēt.
Albumaſar: Cum penitus ſapientie inſcius ſcis non miruꝫ ꝙ hec ludibria ab ignaro ore ruptentur. neſcis enim ꝙ eadem ratione qua vniuerſales influxus inferiores ac debiliores ſuperant. Ipſa quoqꝫ indagine generata ab Uniuerſalibus ac Potentiſſimis Celorum emanantia accionibus Ortis ſub Imbeciollioribus influxibus Dominantur ⁊ cum hominum elementa ſic ſint proportionata Ut optimam complexionē cōſtituant vt anima ipſi tantum ad operationes intellectiuas coniungatur perficieendas ⁊ cum homo a potentiſſimis celorum viribus productus ſit ⁊ Sol ⁊ Luna figuraꝫ humanam habeāt vt ſapientes probant ⁊ cum in geneſeos primo diuini inſtrumenti ore detegatur. Faciamus hominem ad imaginem ⁊ ſimilitudinem noſtram homo eſt deo ſimilis quantum ad animam intellectiuam ipſi homini tantum pp operationem coniūctam ⁊ homo elementis ſimilatur ac elementatis ⁊ celis quantum ad machinā corpoream ideo ſuam pp excellentiam cuncta animalia ſuperat ⁊ omnia ſunt ſub pedibus eius conſtituta oues ⁊ boues ⁊ pecora campi quare preceteris alijs rationem ⁊ intellectum liberum habet vt omnibus que ſunt ſibi comoda dominetur: Quam ob rem Cum carnibus humana Alere corpora Homines Beneficia conſequantur. Ideo celorum potentiſſimis influxibus homo productus ⁊ diuina voluntate ſic conſtituente cunctis animalibus dominatur eaqꝫ ſuo iuxu liberaqꝫ voluntate ad ſui comodum et alimenta interficit etiam cum mala ſub conſtellatione nata non fuerit.
Sophiſta hoīes ſenſuum paſſionibus ſunt impliciti ergo arduū eſt vex iudicare.
Ptolemeus Celeſtis ſapientia non a Sceleratis contemplāda eſt ſed a virtute preditis ⁊ ingenio excellentibus qui nequaꝙ̄ ſenſualibus paſſionibus vitam ducunt. quibꝰ celeſtes aditus ⁊ reliqua nature ſecreta patentia ſunt et a recto non recedentes va pferūt q̄ nō ē celeſtē ſapiētiā ſꝫ aduerſus vulgares aſtronomūculos argumētatio valet.
Sophiſta Eorum que ſcimus minima portio eſt ignoratorum ergo ſcientiam non habetis cum ſcientia ſit ex vniuerſalibus ſecundum platonem ex primis et veris.
Ptolemeus ſcientiam vniuerſalem compoſuimus ac generica ⁊ ſpecifica per que īdiuiduales nature dignoſcuntur ⁊ ipſis ſubduntur. quam ob rē ſcita particularia cuncta cōprehendentia plurima ſunt ꝙ̄ minima quedā neglecta ⁊ ſcientie non neceſſaria
Sophiſta in tuo Centiloquio protuliſti ꝙ illi q̄ ex meliori parte anime cognitionē habent futurorum propinquiores ſunt veritati propter anime vim in eis dominanteꝫ licet non multā habeant huius artis ſciam ⁊ tuus Haly arodoan comentator teſtum elucidās nō poſſe ex aſtrorum ſcia iudicari profitetur niſi diuina quadam inſpiratione Aſtronomus ſit illuſtratus et cum deus neminem inſpiret niſi iuſtum ac fidelem q̄ .n. modo hac tempeſtate quis preuaticinari audeat.
Ptolo. ſemper noſtros ſermones ad deteriorem partem exponendo contorquere conamini vt veſtros ſermones ac perſuaſiones efferre valeatis ſcientiam enim celeſtē ita noſtri preceſſores reliquerunt vt preuaticinari valuerimus et nos quoqꝫ ſcientiam et eorum experimenta comprobauimus cumulauimuſqꝫ diſcurſis naturales et rationes ac experimenta vt per ea hominum mores formas preſciamus vite quoqꝫ terminos ⁊ egritudines uēturas ac paternum ſtatum ⁊ hereditates facultatuꝫ eminentiam aut priuationem magiſteria natorum dignitates coniugia proſpera an infelicia ventura ſint filiorum ve multitudinem aut paucitatem an ſterilitas contingat fratrum ſortē et eorum amorem ⁊ moſtruoſos quoqꝫ natos deteximus amicorum ēt gradum ac inimicorum probauimus itineraqꝫ filicia vel aduerſa ac futura mors bona an mala in patria vel extra. ventura ſit. Quorum omnium perfectam ſcientiam p celos adepti fuimus

Et magnas per coniunctiones elementorum alterationes per quas: Pluuie frigora
venti ſulgura tõitrua terremotus diluuia Terrena elementa ac elemẽta generantur:
ac corrumpuntur ⁊ conquaſſantur per quas regnorum q̃z mutationes ac ſectaruz eue
niũt. Totam ergo ſcientiam conſecuti fuimus ad quam capeſcendam virum idoneum
ac a celis productum eſſe oportet vt ſit ingenio excellens mercurialis cum martis in-
fluentia vt acutiem ⁊ ingenij vires efferant Et Saturninus vt ſapiens conſtans ⁊ pro
fundus ⁊ Jouis particeps vt ſit iuſtus ⁊ temperiem conſequatur ⁊ ſicut in ceteris ar
tibus oportet vt a celis comodum proſperitatemq̃z. Trahamus ſic etiam in Aſtrono
mia eſſe oportet. Unde ſi probum medicum ac ſemper noua accidentia contemplan
tem. vt hominum ſalutem conferre valeat: oportet a Venere marti cõiuncta Jlluſtra
ri aut Mercurius Ueneris domum contineat vel Mars aut ambo aut q̄ Mars ſe
xtam teneat. Et tunc tali aliquo ſub ſidere nati egrotãtia corpora ⁊ variabilia propter
materie confuſionem ⁊ omnia accidentia hominum mentes complicantia curare va
leat. Si vero quodaz diuino lumine ac ſecreto medico aliqua inſpirentur alios medẽ
tes facile preſtabit. Et cum preuaticinandi plures ſint modi. Jlle vero qui ab Excelſo
Deo eſtat omnes excellit: hoc enim in ordine Profetarum ſunt vaticinia qui propter
optimam elemenrorum temperiem eorum complexionem bene informantem ut Di
uinum lumen recipere poſſint optimam celorum Armoniam elementa coequantem
conſecuti fuerunt qui a vitijs ſunt ſemoti ⁊ cum abſurdum ſit nobilem animam non
orbatam ſcientia creatam eſſe ſed omnibus habitibus practicis ⁊ ſpeculatiuis a mun
di exordio: Ut in Eſaya patet ac in exodo cuc bruta ⁊ cuncta animantia inſtinctu quo
dam regulentur Ut eorũ actus bene ſuccedant eminentiori ergo modo Anima ar
tibus ⁊ ſcientijs informatur. Quam ob rem cum ſemota a corporum vmbra fuerit aut
per ſomnia Aut per epilentiam: vel ob caſum ſeu ex ſuffumigijs ⁊ herbarum Lapi
dumq̃z viribus meatus im impellentibus ſcientijs fecunda preuaticinari valet: que
vaticiniorum genera non arte indigent aſtronomica. Sed ſi aſtrorum peritiaz quiſpi
am talis habet ſuum ſic concitabit ſpiritum: vt ab vmbra corporis ſecernatur ⁊ mira
bilius futura p̄dicet ac particulariter ⁊ ſcientie modũ excedẽs quare O Sophiſta nõ
ẽ ſapientiam arguis Aſtronomicam: Sed contra nature ordinem que non produxit
omnes homines idoneos vel prophetas vt Medicinam Philoſophiam Logicã Ge
ometriam Muſicam Aritmetricam ⁊ Aſtrologiam per anime ſemotionez a tenebris
corporis ac etiam vt deo ⁊ angelis inſpirentur omnes ac nanciſci valeant.
¶ Sophiſta motus octaue Sphere eſt ignotus quidam putauerunt q̄ ſuper polos
mundi quidam vero polum proprium octaue Sphere Stellam articam dixerunt q̃
ſit planetarum motus falſos eſſe per accidens iudicemus.
¶ Ptolemeus Tradidimus nanq̃z ſapientiam vniuerſalem in magna noſtra almage
ſti compoſitione vbi ſiderum loca innoteſcut: Ubi quoq̃z precepimus vt quibuſdam
annorum interſtitijs noua conſtituatur obſeruatio vt fragmenta relicta in temporis lõ
go interuallo ſenſibilem errorem non conferant hoc quoq̃z noſter ſucceſſor Joannes
de monte regio retulit: q̄ oportet ad fixas ſtellas ſepius habere oculum vt eius mot⁹
errorem nobis non afferat.
¶ Sophiſta error quorundam minutorum Jouis ⁊ Saturni complexus errorez ma
gnum poſſet afferre ⁊ ſic etiam Jn coniuncionibus mutate triplicitatis quare totum
quod poſuit Albumaſar in libro magnarum coniuctionum ſuperuacaneum eſt ac nul
lius momenti.
¶ Albumaſar auſus es inſurgere contra ſcientias coniunctionũ vbi medias oẓ vnifor
mes eſſe ac longum per tẽpus duraturas vbi ↄiũctiones. 9 60. annorum altiorum planetarum

probauimus in ſigno vernali ⁊ aliam ex ꝯmotione de triplicitate ad triplicitatē in ſpacio.240.annorum alia vero comperta Martis ⁊ Saturni in cancro oibus.30.annis.4. quoqꝫ coniunctio altiorum quolibet in ſigno omnibus.20.annis: aliquando augent anni ꝯiunctionis eorum in capite arietis ⁊ in triplicitatibus ⁊ in vno quoqꝫ ſigno ⁊ minuentur ⁊ hoc fit quia cum Saturnus ⁊ Jupiter Quando coniuecti fuerint Per Medium curſum ſuum in initio alicuius ſigni triplicitatis coniunctio eorum poſtea erit ſupſumitatem arcus quantitatis.242.graduum.25.minutorum ⁊ aliarum fractionum Et ſolet quoqꝫ eſſe in eadem triplicitate tredecies ⁊ duodecies coniunctio: quare oportet vt me bene intelligas ⁊ modos diuerſos cōiunctionis ſed quid longas rationes quero inſpicias opus hoc Joannis Abioſi ⁊ comperies coniunctionem que Moſem ſignificauit ⁊ coniunctionem anni Chriſti.1464.per quam tota fit deuolutio reuertendo ad eandem triplicitatem ⁊ coniunctionem que Moyſem ſignificauit Et comprehendes noſtra volumina librorum vera eſſe ⁊ radices tabularum a noſtro libro magnarum cōiunctionum non recedere.

Sophiſta vniuerſales virtutes ſignorum aſſidue ex acceſſu ſtellarum fixarum ſub ea alternatam ⁊ difformem naturam ſuſcipiunt vnde augentur ⁊ diminuuntur ſcðm ꝙ conformes vel difformes vires ſunt quare talibus virtutibus neglectis Vaticinia falſa reduntur.

Ptolemeus Si noſtrum ſecundum Quatripartiti librum intellexiſſes vndecimuz ſcꝫ capitulū ⁊ in libro.3.capitulū.13.ac etiam libro.2 .capitulum ſeptimum hec infima argumenta non componeres quoniā ibi precipimus cōſiderādas eē Stellas fixas ⁊ ꝙ formā ſeu imaginem ꝯſtituant vbi non negligimus ſed nouimus ſtellarum fixaꝝ nās

Sophiſta quattuor quoqꝫ extant modi equandarum domorum ⁊ ille quem frequētius ſectantur aſtrologi nullius eſt auctoritatis quare ex diuerſo equādi modo error ē ⁊ falſa per oppoſitum vaticinia eduntur.

Ptolemeus non oportet ſcie imponi illud qð hoibus attribuendum eſt ſi nanqꝫ primordia ſcie perquireres ⁊ antiquos errores anteꝙ ſcie fuiſſent cōplete eſſet dementia quare non oportet hec minima connumerare vt videaris facundum eſſe ac potentem contra aſtrologiam. Sꝫ qm̄ ea que nullius ſunt emolumenti argumēta potius dedecori aſcribendum eſt ꝙ ſcientificū virum oſtendāt Si nāqꝫ domos equare vis ſtudeas magne Almageſti noſtre compoſitioni ⁊ veritatem comperies.

Sophiſta. Multe quoqꝫ dirigendorum aſpectuum extant contrarie opiniones quidam per gradus equales quidam per aſcēſiones rectas quidaꝫ obliquas ⁊ aliquādo miſcendo ⁊ cuilibet artiſte credendum eē: quare ignoratis aſpectibus ex confuſione opinionuꝫ omnia ignorabuntur. Ptolemeus ſemp liuore quodā noſtrā ſapientiam defraudare conaris qd.n.effers ⁊ ꝯmemoras malos auctores ꝯtēplare monumēta ſeu volumina noſtra ac equinotialis circuli tēperiem qua vita conſtat ⁊ noſtras veras rationes neglectis malis ac irrōnabilibus auctoribus. Nō.n.credenduꝫ eſſe fatemur malis philoſophis nec medicis ignorantibus aſtrologiā nec medicis qui elementa ſecernere neſciunt nec quintas rerū eſſentias a rebus corporeis euulſam nitidam ignorant nec illis qui ex pluribus electuariis vnaꝫ tertiam entitatem ſecernere diſtillationibus neſciunt vt ſubtiliſſimam naturam eligant que ad membrorum poros accedat ⁊ ſubtiliſſimam coleram expellat abſqꝫ leſione dimiſſo benigno humore ⁊ rapto pernicioſo abſqꝫ ſciroporum tarditate que multotiens infirmorum cauſa mortis eſt. Et groſſam materiam ſcindendo expellat que omnia ſi ignorant credendum eſſe eis nullo pacto cenſemus ac etiam ſi herbas non cognoſcāt ⁊ ſimplicia ac compoſita ⁊ modos genera

tionis humoꝛum ac elementoꝛum circulariter ⁊ metallorum lapidumq́ʒ pꝛecioſoꝛuʒ
quibus ſi careant non credendum eſt eis quare tua falſa eſt opinio omnibus artiſtis
in ſua arte credendum quoniam ſi Medico talia neſcienti crediderimus nos interfi
ciet. Si vero Aſtrologo imperito vaticinia eoꝛum ſcientiam damnant ⁊ poſſet ledere
quare hee non ſunt digne connumeratione tue obiectiones.

Sophiſta in electione quoq́ʒ ſignificatoꝛum magna eſtat inter auctores diuerſitas
vt ex eoꝛum diuerſitate in eadem re bonum ⁊ malum iudicari poſſit.

Ptolemeus adhuc in iſtis minimis ac fallatijs Caput conteris meum: Non ne tibi
modo ſignificauimus noſtra volumina intelligenda eſſe quoniam ibi naturali ratione
pꝛobauimus omnes ſignificatoꝛes eligendos ⁊ Solem patrum ſignificatoꝛem pꝛopter
temperatum caloꝛem generationi pꝛopoꝛtionatum ac etiam Saturnum cuius frigidi
tate ſperma denſetur Lunam quoq́ʒ matrum ac etiam Venerem pꝛopter humiditatē
neceſſariam ad puerum alendum tam in vtero materno ꝙ̄ extra: Et ſic de reliquis ſi
gnificatoꝛibus veriſſimam Scientiaʒ perfecimus.

Sophiſta: De annoꝛum quoq́ʒ reuolutionibus magna eſt inter auctores diſcrepan
tia quidam vero nequaꝙ̄ vt Ptolemeus reuoluendum eſſe putant: Quidam vero re
voluunt licet non omnes vnum aſſerant pꝛincipium reuolutionum quidaʒ a magnis
ꝯiūctiōibus alij ab annis ſectarū nō nulli a regnoꝛū pꝛimoꝛdijs alij ab introitu Solis
in Libꝛam ⁊ quidam in Arietem reuoluendum eſſe autumnāt qui falſus eſt cum om
nis Signi excellentia ad equinotium referatur ⁊ pꝛopter trepidantem octaue Sphe
re motum per plures Dies ante noctibus Dies equentur quam maius Luminare
Arietis pꝛimoꝛdia illuſtret: Quare inanem pꝛofitemur: aut quia ab Ariete voluant cū
ibi Solem fuiſſe in mundi exoꝛdio concludatur vbi de Mundi tempoꝛibus ac initio
Tot ſunt ambages ac diuerſe opiniones ꝙ de tempoꝛe ante Diluuium nullus eſt qui
per ambages verſetur: atq́ʒ penitus trepidet ⁊ ambigat Hebrei inter diluuium et
Adam annos .1656. ponunt Albumaſar .2226. ⁊ alibi ſecundum indos annos perſicos
milies milies milia ⁊ noni genteſies mille milia ⁊ ſeptuageſies quater mille milia. Et
quingenties quadrageſies mille ⁊ nonagentos triginta octo: ⁊ trecentos quatraginta
quinq́ʒ dies quare in reuolutionibus nulla eſt certitudo ⁊ ſcientia falſa.

Ptolemeus: tuo longo ſermone terroꝛem mihi imponere putabas: quoniaʒ tua fū
damenta nullius ſunt momenti breui ſermone me explebo: oſtendis nanq́ʒ decimum
capitulum noſtro in q̄tripartito nequaꝙ̄ vidiſſe vbi anni pꝛincipi ab Arietis exoꝛdio:
pꝛobauimus ſi annoꝛum reuolutiones non ſpecularemur per quas hiems eſtas autum
nus ⁊ ver fiunt rerum alterationes ⁊ coꝛruptiones ignoꝛaremus oīa que ſequerentur
accidentia ꝓpterea equinotiale vernale initiū poſuimus quia dies incipiunt noctē ſup
are ⁊ cum calido viuamus ⁊ humido nutriamur ⁊ plurima que generantur in pꝛinci
pio calida ⁊ humida ſint quapꝑ cum arboꝛes floꝛes emictant herbeq́ʒ pululent anima
lia queq́ liquoꝛe ac etiā ſanguine exilarante ac tumeſcente fecundo coitus optent atq́ʒ
agitent vbi omnia generare optant omnia augeri incipiunt indiuidua multiplicantur
et cum recedamus ab Hyeme: que eſt qua ſi carcer nox ⁊ coꝛruptio ⁊ veniamus ad
lucem ad liberum aerem atq́ʒ ad generationem illinc ergo annus exoꝛdium traxit ſu
um: quare mihi imponere audes non reuoluendum eſſe. Cum etiam in Centiloquio
.120 coniunctiones deſcripſerimus quibus mundus diuerſas per Reuolutiones agi
tetur: ac etiam anni quartas pꝛobauimus coniunctiones oppoſitiones luminarium et
Eclipſes pꝛecedentes añ introitum Solis per anni quartas. vbi confitemur ad veraʒ
celeſtem ſcientiam contemplandam pꝛofectiones magnarum coniunctionum ac ſecta

rum conſiderandas ⁊ regnorum principia ac ſectarum regum exaltationes ac natiui
tates reuoluēnda eſſe vt veram ſcientiam profiteamur quod autem retuliſti de annis
mundi iuxta diuerſorum auctorum ſententias a propoſito recedis: Quoniam aut ꝙ
ſint mille milia annorum a mundi exordio aut.1656.ſufficit ꝙ ab Arietis initio re
uoluendum eſt illud autem ꝙ de trepidātis octaue Sphere motu contuliſti non con
tra ſcientiam valet ſed aduerſus ignaros ac pigros qui magnam Almageſti mei com
poſitionem non intelligunt: per quam inſtrumentis meis organo armillis ac regulis
non tantum introitum ſolis in arietē rectificare poſſunt verum etiam totum celeſtem
comitatum.

Sophiſta:cum mundi portiones triplicitatibus ⁊ ſignis ſubiciantur iuxta mores
hominum habitantium.Moribus ergo mutatis influxus quoq; mutari neceſſe eſt:
Quare concluditur non ab eiſdem ſignis partes Terre gubernari: quibus guberna
bantur tempore Ptolemei quoniam vbi tunc ſapientia colebatur nunc ſtultitia ſecun
dat:vbianimi celſitudo nunc puſillanimitas vbi liberalitas Ibi modo auaritia Et deni
q; totum in deterius mutatum eſt vbi enim Milites fideles erant ac ſtrenui nunc au
tem a fide recedunt et molliciei ſunt proni vbi enim leges in Romanorum militia in
ſtituebantur vt res molles et cocte nec Uinum in exercitū apportarentur.Nunc au
tem ⁊ ſapores querunt ⁊dulcedinem epularum ⁊ cubilia ⁊ feminea ornamenta vt plu
rimum amplectuntur ac conſecuntur vbi autem Italia toti dominabatur orbi: nunc
autem areſcere ⁊ declinare videtur. Ubi Rome Maximi Uiri Illuſtriſſimi Mili
tes ſicut Ceſar ⁊ alij dominabantur:nunc autem Monaci aut Heremite et Preſbyte
ri ⁊ illi qui facultatem ex elemoſinis conſecuti fuerunt dominantur:Quam ob rem ea
dem ſigna a Ptolemeo relicta ad Regionum ⁊ Terrarum Imperium omnino ne
gamus.

Ptolemeus adhuc non contra ſapientiam celeſtem arguis ſed obiurgatio imperi
tos Aſtrologos opprimit qui ſignorum proportionē ac ſigniferum octaue trepidantis
non inſpiciunt mutatum tamen partes que ab equali accione irradiantur penitus nō
ſunt mutate vnde ſeptentrionales non a ruſticitate mutati meridionales ab animi cal
liditate ⁊ aſtutia:Et ſic de ſingulis quare mutanda eſſe ſignorum imperia cenſemus ⁊
octaue ſigniferum adnimaduertendum profitemur qđ aſſidue mutatur.

Sophiſta in annorum iudicijs ſepe predicatur malum futurum aut bonum Medi
cis ⁊ Sacerdotibus Militibus ⁊ Judicibus Oratoribus que vt plurimum alienis
verificantur.

Ptolemus:ſapientes non iudicia edunt contra artis precepta vnde illi ſunt appellā
di Medici qui a natura artificium medicine cōſecuti fuere vnde defraudata cōſuetu
dine multi propter numos ⁊ indumenta docti medici creduntur qui ſi bonis priuarē
tur inter deiectos ⁊ carnifices ſeu coriarios deberent ſubmergi:Et multi ſunt iudices
qui ſi bonis priuarentur inter loquaces ⁊ mendicates per Plateas eiciendi eſſent ⁊
multi ſunt clerici qui ſi beneficia amitterent eſſēt hoſpites ant coqui ⁊ aliqui ſunt mi
lites qui ſi Paupertate opprimerentur inter Molles.Et Effeminatos proſtrarentur
qui capillis compti milicie veneree ſupponūtur:Et multi ſunt hereditate domini qui
non a Sole illuſtrantur:ſed ab infelici ſidere inter miſerrimos locandi: ſic nec Mili
tes ſub Marte ⁊ Judices ac Prelati ſub Joue nec Medici a Mercurij ⁊ martis ra
dio illuſtrant̄:q̄re Sapiētes hec ꝯſiderant Aſtronomūculi vo minime nō ḡ ꝯ artē ar
gumētatio valet .Et Multi ſunt Regi Oratores qui nec a mercurio neq; luna nec a
Joue regunt̄ cū taliū planetaꝝ ſignificatiōibus mime ꝯcorent̄ ad regius nāq; legatos
attinet vt de q̄libet re ſermonē extēporaneū eloquētē edere valeāt ac ēt vt preteritoꝝ

memores ſint romanaſq; hiſtorias temporibus congruis eoruꝫ ſermonibus conferre
ſciant et philoſophiam intelligant aut ſapientum conſilia ꝛ ſocietateꝫ habeant ꝛ aſtro
nomiam conſulant ac tempora eligere valeant vt a principib⁹ res poſtulatas radialib⁹
vocuꝫ inſpirationibus per exclamatiões ac accentus Prudentia eloquentia ac ſapien
tia conſequi poſſint ꝛ ſuorum dominorum optata potirentur ꝛ tunc Legati ſi tales eſ
ſent: a predictis celorum ſignificatoribus regerentur ꝛ aſtronomorum vaticinia veri
tatem prenunciarent:

Sophiſta multa de elementorum alterationibus vaticinia eduntur vt de pluuijs ꝛ
huiuſmodi que veritatem nequaquam habent.

Ptolemeus: Sapientes Veri conſiderant materie diſpoſitionem anni tempora cli
mata ꝛ fixas Stellas lunatiões ac aſpect⁹ q̄bus oíbus libratis oía p̄dicūtur ꝛ pluuias
ꝛ fulgura ꝛ ventos naues ſubmergentes ꝛ terremotus ꝛ omnia circa hec ventura.

Sophiſta adhuc in veſtris voluminibus comperitur vt per queſtiones poſſitis de
vita hominis de diuitijs ꝛ ſtatu fratrum ac de hereditatibus de Filijs egritudinibus
amore inter Vxorē aut Amaſiaꝫ ꝛ an bona an mala deſinat morte ꝛ an abſens veniat
et viuat de Dignitatibus ꝛ Amici an fideles ſint ꝛ formam eorum ꝛ an inimici potē
tes ſint quis pugnantium regum alter alterum ſuperabit ꝛ de omnib⁹ mundi rebus
vera reſponſa per interrogationem dare profitemini quod negamus eſſetis enim diui
ni magis q̄ȝ humani ſi iſta eſſent maiori dignitate illuſtraremini.

Albumaſar hec vera ſunt q̄ȝ oportet intelligentem fantaſmata ſpeculari ergo Ho
minum cogitationes ac operationes ab aſtris dependent que elemēta ac homines ele
mentatos mouēt atq; gubernāt. Sed nos non dignitate illuſtramur quoniam mundus
totus ad vitia mutatus eſt ꝛ ad ignorantia ꝛ ſapientibus non credit quare ignorantes
eorum multitudine nos ſuperantes deprimunt.

Sophiſta quando ergo vos eratis in premio ꝛ in honore ac dignitate.

Ptolemeus cū ego egyptijs regionibus imperans libros ex peregrinis linguis trā
ſferre conatus fui ꝛ noſtri ſacerdotes tanq̄ȝ ſacri colebantur vbi omnes reditus ꝛ ciui
tates ac homines nos conſecuti fuimus cum noſtra Aſtronomica ſeu philoſophica ſe
cta toto quaſi mundo dominabatur: ſic ergo vniuerſi ordo poſtulat vt vno tempore ſa
pientes dominentur alio vero ignorantes:

Sophiſta ſi queſtiones vere eſſent cum profiteamini querentiū cogitationes preſci
re vt ante q̄ȝ loquātur ſciatis rem quaꝫ ad poſtulandum venerunt veſtros per ſignifi
catores. Cur ergo duo aplicantes in eadem hora ꝛ in eodeꝫ gradu aſcendente diuerſa
petunt. Albumaſar hoc ꝙ tu dicis rariſſime accidit aut nūq̄ȝ tñ nunq̄ȝ mihi accidit
ſed ſi accideret talis queſtio ꝯ̄ ordinem influxus p̄ticularis oſtendentis v̄itateꝫ in que
ſtionibus eſſet ꝙ ille talis nō a tali dn̄atore celeſti particulari promoueretur ſed ꝑ ali
quā rē cōmemoratā ꝑ accidens aut tentandi grā aſtrologū ꝛ hoc eſſet fraus non ꝯ̄ ar
tem ſed contra malitiam hominū aut talis queſtio proueniret ab aliquo ſignificatore
aplicato ad aliquem locū talē rem queſitam ſignificantem ꝛ hoc raro contingit ꝙ act⁹
p̄ticulares celeſtes non aſſimilentur actibus vniuerſalibus radicum ꝛ Haly arodoan
q̄ꝫ aſſerit ꝙ ſi quiſpiā in ſua natiuitate habuerit Martē ꝛ Saturnuꝫ vt ſuos interimat
filios ſui filij naſcendi ſub marte ꝛ Saturno naſcentur ex quibus ēt breui interficiun
tur quare ſi accideret vt celi particulares influxus ꝯ̄ ordinē radicis vniuerſalis operen
tur ꝙ non concedimus eſſet rariſſimū ꝛ Aſtronomia p̄ſupponit influxus vniuerſales
p̄ticulares ſupare poſſe q rariſſimi ſunt nō ergo hāc imprudentiā diuine Aſtronomie
imponere potes. Sophiſta habeo ergo ꝙ aliq̄ñ ars falſa dicere pōt vt per tuam
reſponſionē patet. Ptolemeus nequaq̄ȝ inuictus ꝛ in cōfuſus recedes Dicimus ꝙ

cum duo querentes in eodem inſtanti oppoſita querunt queſtio eſt falſa: ꝛ iudicium
differendum eſt vt alias querant vt in Centiloquio propoſitione.14. monuimus ꝙ qñ
ſeptima ꝛ eius dñs fuerint impediti ac etiam ſignificatores eſſent equales in affirma
tione ꝛ negatione vel aliud accideret obſtaculum. Tunc vaticiniũ differendum ē qm̄
tunc ad neutrã partẽ impulſi ꝑ propriã voluntatem abſqʒ celeſti concitatiõe quererẽt
ꝛ ideo differenda eſſet queſtio vt alias querant ergo queſtionum ſcia vera Et tue frau
des prudentiam ac ſapientiam celeſtem conuincere nequiuerunt.

Sophiſta Stelle habent ducatum ad res vniuerſales vt genera ꝛ ſpeties ꝛ ad tem
porum alterationes ac elementorum reſolutiones ꝛ reliquis huiuſmodi. quare nec di
cere poteſtis in platonis vinea vinum fecũdum fore nec ſcelomonem in egritudinem:
caſurũ cum ſcientia ſit de vniuerſalibus. Albumaſar Tua propter hec deliramenta
tali pena trucidandus eſſes vt tempore hiemali quo Saturnus .7trionales ventos cõ
citat nudus vẽto ſerena nocte exponereris ꝛ tunc ſcires per cauſam ꝛ per effectum ꝓ
poſitiões noſtras veras eẽ ꝯprimete ergo greſſũ ꝛ inter ſapiẽtes nõ amplius moremini
poſtq̄ philoſophie niſi frappas ꝛ ſuperſtitiones habetis nõ ne conclamatum ẽ locum
eſſe cauſam conſeruationis locati non ne veri philoſophi diſpoſitionem materialẽ et
formalem cõtemplantur aut negas ꝙ ſcḋm expoſitionẽ locorum Septẽtrionem uerſus
aut meridiẽ aut orientẽ uel occidentem locus naturam cõſequitur ſuã ꝛ complexionẽ
quare omnibus iſtis inſpectis poſſum vere ſcire in vinea platõis habundantiam .vini
futuram cum locus ꝛ terre pinguedo ꝛ fuerint mihi nota celeſtes influxus ꝛ ſcelomo
nis complexionẽ culericã a colera opprimendam Ideo per propoſitiões vniuerſales
nobis particulares innoteſcunt. Sophiſta Aſtrologia nullam exibet vtilitatẽ qm̄
effectus aut ſunt neceſſarij aut omnino impoſſibiles vt manilius quoqʒ refert.

Quid tam ſollicitis vitam conſumimus annis
Torquemurqʒ metu cecaqʒ cupidine rerum.
Soluite mortales animos curaſqʒ leuate.
Totqʒ ſuperuacuis vitam deflere querelis
Fata regunt orbem certa ſtant omnia lege
Longaqʒ per varios ſignantur tempora curſus
Naſcentes morimur finiſqʒ ab origine pendet:
Nemo caret dando poterit nec habere negatum.

Albumaſar: effectus tripartitos eſſe ueri ſapiẽtes probant neceſſarium ꝛ impoſſibi
lem ꝛ vtrumlibet cum ergo ſidera elementorum motibus preſint corporum alteratio
nes ducere conſequens eſt ꝛ cum humana corpora ex anima rationali et ex .4. elemen
tis ac ẽt ſtellarum ſubſtãtia ꝯſtent quare hec inferiora aliqua ſunt neceſſaria vt ꝙ mo
riamur aliq̃ ſunt impoſſibilia vt Ignẽ eſſe frigidũ aliq̃ ſunt ad vtrũlibet iuxta nr̄as vo
lũtates ab aia correptas rationali que armonia quadã corporibus ac veiculis ꝑ celeſtia
lumina infunditur quare ea que noſtro arbitrio ſubduntur poſſunt ita iuuari vt ſtellarum
naturas augeamus aut ei obuiemus ſic.n. electiões proſunt ſic res ꝓuiſe minus aut ni
hil nocent: ſic.n. ꝓcepit Haly Auenragel cum electionẽ pro maſculis generãdis tribu
it vt celeſtes influentie iuuentur quoqʒ cum materiali diſpoſitione vʒ cũ aromaticis
calidiſqʒ ſpeciebus vt virtus calidior maſculina victoriã conſequatur ſupra femineam
et maſculinam ducat prolem. Qd̄ aũt Manilius effectus neceſſarios credet aliquorum
Poetarum more dixit lʒ ipſe alios poetas excellat ꝛ Aſtrologie ꝑitiam ſciat q tantũ ad
carminũ dictiones cõponendas inſudant et veram ſapientiã et rerum cauſas nõ ſpecu
lantur q patres ſyllabarum et dictionũ appellãdi ſunt nil noui cõperiẽdo nec celeſtes mo
tus obſeruãtes: nec elementorũ ſecreta tractantes: tantũ eorum ſtudia ſunt vt ornate

loquantur quoꝝ eloquentie ab omni ſapientia ſemote ſunt qui tantum quadam philoſophie vmbra intincti ſunt ⁊ volũt nũcupari ſapientes: hec nõ ꝑꝑ veros ꝓlata ſunt poetas ⁊ ſapiẽtes q̄ philoſophie ⁊ aſtrologie ac reliquaꝝ liberaliũ artiũ ꝑiciam hñt ſed ꝑꝑ audaces inuidos ⁊ ſuꝑbos q̄ poſt poeſis ac gramatice ſtudiũ nec philoſophie nec aſtrologie nec aliĳs artibus liberalibus indulgent nec eas ſciũt. Sophiſta vera loca ſtellarũ non ꝯperiuntur quedaz.n.tabule ſic locauerũt ſtellas vt a locis aliĳs in tabulis deuiarent reptis: q̄re oĩa vaticinia ſunt falſa. Ptolemeus: nõ ea indagine aſtroꝝ motus ac loca ꝑ catenatũ geumetrie nexũ ſunt cõperta vt error ꝑ quodã tẽporis ſpatiũ inueniretur vt magna nr̃a Almageſti compoſitio vberrime demoſtrat aqua ſi deuiant aſtorum ſpeculatores in errorẽ labuntur cũ ibi obſeruationes priſcoruz philoſophãciũ ꝑ milia annorum a me coadunate ſint vbi verã certitudinem habemus.

Sophiſta quã ergo certitudinẽ cõſeq potuiſtis de motibꝰ celeſtibus cũ magnus ille philoſophꝰ ariſtoteles ac eiꝰ cõmẽtator Auerois ecẽtricos et epiciclos negẽt: ita ꝙ Auerois in deſperationẽ aſtrologie ſui temporis ruit ⁊ cum fuerit ſenio confectus ꝓfitetur nũꝙ̃ potuiſſe cõperire hanc ptolemei aſtrologiã eſſe verã vt methaphiſice libro patet ⁊ in libro de celo ⁊ mũdo. Ptolemeus: nr̃am aſtrologiã ꝓbauimus rõnibus naturalibus ꝑſpectiuis Geumetricis aritmetricis a c diuinis nõ ꝑ chimeras nec ꝑ falſas ꝯiecturas aut pſilogiſmos falſos ⁊ ſophiſmata ⁊ per garrula tiones mẽdacia ⁊ ſtultitias cumulando in cameris noſtris ſoli ⁊ cũ liuore quodã vt veſtrum alter poſſit alteꝝ in circulis decipe ꝯ̃dicendo veſtro p̃ceptori platoni quẽ nõ vultis intelligere ad illũ ſenſuz ea ſibi imponẽdo que ipſe nunꝙ̃ meditatus fuerat; ſed nos cõperuimus noſtrã aſtrologiã in montiũ cacuminibꝰ cũ maxima nr̃oruz ſocioꝝ ac ſapientum ſocietate ac beniuolẽtia. Ut quilibet ſuas vires pateſaceret ad Scientiã cumulandã ⁊ ſiquis noſtrum quodam in errore fuiſſet implicitus cum virtute ac amore a nobis corrigebatur ⁊ ſic ſapientiã celeſtẽ ꝑfecimus vos ãt liuore quodã ꝯ̃ſamini ⁊ fallatĳs q̄buſdã tẽpus cõteritis nũꝙ̃ veruz ꝑcõctando ⁊ ſiq̄s veſtrũ v̇itati herere voluerit ſophiſmatũ multitudine ac liuore a vobis deludit: vos quoq; nõ phi nũcupãdi eſtis: ſed garrulatores mẽdaces feces tẽpoꝝ noſtroꝝ: quaz ob rẽ dedignarer ꝯnumerari in vr̃a ſecta ꝑpterea ꝗ̃ nõ mirꝝ ꝙ ꝑ̃ncipes aliqui nõ philoſophiã colãt cũ decepti credãt oẽm phiam ſic nugoſaz eẽ ⁊ ſmonis ꝑitia orbatã. Ecentros ꝗ̃ ⁊ epiciclos ꝯpuimus ꝑ inſtrumenta geumetrica nr̃as per obſeruationes planetaꝝ accedentiũ mõ ꝑ ima nũc altius erigendo nõc q̄z ſtãdo qm̄ in ꝑſpectiuis ꝯclamatũ ẽ vt quo magis aliqđ obiectũ remotũ fuerit a potẽtia viſiua eo magis minus videret: quã ob rẽ cũ obſeruauerimꝰ planetarum corꝑa a ſua vniformi magnitudie diſcrepare receſſũ a terre cẽtro maiorẽ ꝓbauimꝰ cũ v̇o paulatiz pedetẽtim ve ima epiciclorũ ꝑ̃mendo reuerterent maiora inſpexerimꝰ coactifuimus epiciclos ponere: Ac etiam cũ hos per motus elementorum alterationes experti fuerimus demonſtrauimus ꝙ eo magis quo aliquod agens fuerit remotum: aut propinquius paſſo eo magis effectus variantur cum autem per has retrogradationes ſtationes ac directiones Planetarum modo per altum epiciclorũ nunc per ima elementa alterentur oportuit omnimodo neceſſarie ⁊ naturaliter ponere hos ecentricos ⁊ epiciclos ⁊ ẽt ſi planetaꝝ apparẽtie poſſent ſaluari ſemotis ecentricis ⁊ epiciclis eſſet contra philoſoqhiam naturalem ꝙ agentia exiſtentia in eadẽ propinquitate paſſis effectus diuerſificentur: quam ob rem agentia cũ remoueantur ac appropinquẽtur paſſis neceſſe ẽ effectꝰ diuerſificari vt in mũdo ꝯtingit ꝙ ꝑ planetas 7trionales ⁊ meridionales ĩ infimos in inferiori pte epiclorũ ac altos elemẽta ac elemẽtata diuerſimode cõcitent ꝑ caliditatẽ frigiditatẽ humiditatẽ ſiccitatez fulgura tonitrua terremotus atq; diluuia: Unde ſuppoſitio ponens triplicem eſſe motum a medio ad medium et

circa mediuz eſt inſufficiens cum planete in epiciclis moueantur circa centra propria non per Grauitatem aut leuitatem Modo accedentes Aut recedentes .a Centro mundi. Sed quia ſic ſunt ſituati ab illo ſolo independente primo motore propter vniuerſi decus vt hec inferiora in maiori diuerſitate agitarent quare nō ſunt cōpoſiti ex ꝑtibus contrarijs grauib⁹ ⁊ leuibus: ſed ex quadā quinta eſſentia eoꝝ ſubſtātia ꝯſtat inſuꝑ Ariſtoteles in methaphiſice libro relinqt onus ſpeculandoꝝ celorum egyptijs habentibus de hac celeſti ſpeculatione ſollicitudinē remittēs ſe iudicio ⁊ doctrine eorum cū eā ſapientiā perfectiſſime conſecuti fuerint ꝓterea ariſtoteles putauit octauā ſpherā nō habuiſſe motū orientē v̄ſus quod longiſſimis demonſtrationibus concluſū eſt octaue ſphere ſtellis ⁊ orientē verſus ⁊ occidentē ꝑ motum raptum trepidantem ⁊ latitudinalem ſeptentrionalem v̄ſus ac meridiē ineſſe quaꝓꝑ ariſtotelica auctoritate nequaꝗ̄ rationem noſtram et Almageſti ſapientiam ꝯuincere poteſtis.

Sophiſta: tanta eſt celer celi v̄tigo ꝙ nullo pacto ſtellis gradum neqꝫ minutum vllo inſtrumentoꝝ genere figere ꝯſignareqꝫ poteſtis ſicut in rota piſtrini celeriter circūuoluta patere poteſt vbi due res vna poſt alteram inmiſſe non ſic celeriter precipitari poterūt quin ad diuerſa loca ruant cum in qualibet hora aſcendat .24. milia roboat. i. fractiones ⁊ quodlibet roboat continet .10. milia momenta ⁊ cuz quelibet celeſtis portio virtutem diuerſam habeat: quare ipſis ignotis eorum effectus ignorabuntur.

Ptolemeus: non mirum ꝙ hec argumenta in medium afferantur: quoniam nō inſpexiſti noſtros libros ac aliorum ſapientum quibus celeſtis veritas dignoſcitur, ſemper ſophiſmatibus ⁊ perſuaſionibus implicitus fuiſti ꝯprobauimus in nr̄o .3. q̄tripartiti ſciam cōperiendi gradum natalis aſcendentē q̄ꝫ conſimilis gradus cōplexus planete dn̄atoris aut diametralis intuitus luminarium erit in aſcendente: aut in decima locādus ſc̄m locū planete domināntis: quā ob rē cognitus ē loc⁹ gradus atqꝫ minuti aſcendentis ſigni. Tantū mō ꝙ nobis notū ſit ſignū aſcendēs ꝙ habet latitudinē duaꝝ horaꝝ ⁊ plus ⁊ minus ſc̄m obliq̄tatē ſigniferi atqꝫ regionē nō oꝫ ḡ ꝙ ꝑ inſtrumentum gradū oſtēdentē v̄am natiuitatē ꝯpiamus: ſed ēt ſi vellemus cū inſtrumēto gradū aliquē figere atqꝫ minutū ꝑficere poſſemus cū gradus ⁊ minutū ſenſibilē quantitatem habeāt ⁊ tēpus ipm̄ quoqꝫ meciens ſenſibus ꝑceptibile ē vn̄ ſi erecto aſtrolabio aliq̄n obſeruauiſſes radios ſolares ꝑ foramia regule trāſeūtes vbi ſēſibilē morā in gradu habeāt hāc inexꝑtā ac puerilē obiectionē nō emicteres Rote quoqꝫ circūuolute exemplū nullius momēti extat cū milies milies vt ita dicā in die circūuoluat̄ ꝙ celeſtibus globis vna tm̄ ꝯtingit circūuolutio cui⁹ ꝑtes circūuolute ꝓcedentes ob rōnes nobis ſunt notiſſime ꝑtes q̄ꝫ celeſtes non ſunt ſic difformes in v̄tute quēadmodum tu putas Non ne Stelle ſenſibilem habent latitudinem: Et alie quoqꝫ partes Celeſtes: Non ne planete terminoꝝ dn̄ia i ſignis ꝯſecuti fuerūt q̄ q̄ntitate .6 8 10 7 12. graduū ꝯſtitnūtur q̄ poſſunt eē termini vnius planete ⁊ ſunt vnius nē. Diuidit̄ q̄ꝫ ſignum .30. graduum in tres ꝑtes quꝝ ꝑtium planete ſunt dn̄i decanoꝝ ēt planete dominatores nuncupant̄ ſignoꝝ domorum ac exaltationū ⁊ ēt triplicitatum dn̄atores vbi q̄libet planeta dn̄atur trib⁹ ſignis in triplicitate que ſunt vnius nē ſunt ḡ nobis partes celeſtes note ex quibus totū ſcie cōplementū nacti fuimus.

Sophiſta quid .n. de planetis dominantibus locis luminarium refers ⁊ vtverū graduz atqꝫ minutum oroſco pantis ſigni cōperire valeas cū in cētilogo dixeris locus lune in natiuitate ē ip̄e gradus aſcēdens in circulo: hora caſus ſꝑmatis in matricē ⁊ loc⁹ lune hora caſus ſꝑmatis ē grad⁹ aſcendēs hora natiuitatis nūc in mediū hāc affers doctrinā ꝓ gradu ꝯperiēdo ac ſi iſtarum vna nō eēt ſufficiēs ⁊ velles ambarū auxilio gradū aſcēdentē iuenire q̄ ad ſe iuicē repugnāt vt aſtronomie auctores difformes ſūt aſſerētes ꝙ h⁹modi duo ordies verificādi in omnibus natalibus horoſcipātis ſigni verum gradum aſcendentem aliq̄n iſtorum

vꝛo non comperitur Gradus conſimilis qui reperiretur per alium modum: quare
veſtra ſcientia eſt mendax non vniformis ſed variabilis ⁊ accidentalis que ſunt cōtra
diffinitionem ſcientie ac ipſius ſcire cum ſit rem per cauſam cognoſcere que aliter va
riari non poteſt.

Ptolemeus Cum mundo conſignata ſint duo luminaria vt ſint in ſigna ⁊ tempoꝛa
quoꝛum regimine hec inferioꝛa gubernentur preceteris alijs ſtellis quapꝛopter ex eo
rum complexu aut diametrali intuitu omnia elementa ac elementata alterentur ideo
conſonū rationi eſt vt planeta dominatoꝛ gradus eoꝛuꝫ coitus aut oppoſitions toti ce
leſti comitatui partialiter anteponatur propteres ergo pretulimus illaꝫ in tertio qua
tripartiti doctrinaꝫ In centiloquio vero locum Lune hoꝛa caſus ſpermatis eſſe aſcen
dens natiuitatis compꝛobauimus quoniam luna celerius totum celeſtem ambitū cir
cumuoluit ⁊ oīum ſtellarum virtutes recipit ipſas qnoqꝫ alijs tranſfert: quam ob reꝫ
Luna coadunans ſtellarum virtutes in conceptione eas tranſfert in natiuitate ⁊ cum
planeta dominatoꝛ loci luminarium ante genituram comperiatur: quare etiam diſpo
poſitionis Lune imperium conſequitur que relinquit ſuas vires relictas domino cō
iunctionis precedentis aut oppoſitionis: vnus ergo alteri non opponitur ⁊ licet aucto
res ſint diſſociati cum per hos modos duos diuerſos ab ipſis aſcēdentia variata repe
riantur accidit malas ob calculatiōes ac etiā ꝓpter fractiones relictas in tabulis ⁊ ꝓꝑ
diuerſa climata: vbi cum non reperiatur aſcendens ſemper in medio Climatum vbi
tabule ſunt conſtitute precedentes ob rationes cum hoc errore aggregatas diſcrimē
duorum aut aliquoꝛum graduum compitur: quare non arti ſed artifici culpa inferen
da eſt ac etiam auctoꝛibus a naturali philoſophia Ptolomei diſcrepantibus.

Sophiſta conclamatum ac etiam concluſum eſt in tota philoſophia ac etiam Aſtrolo
gia per veſtros auctoꝛes celos agere ſecundum materiam diſpoſitam vbi Haly auen
ragel conuocat auxilia rerum calidarum vt maris ſemen calidius efficiatur ⁊ vim ha
beat ſupꝛa mulieris ſperma ad maſculum pꝛoducendum ergo moꝛe natoruꝫ in vtero
materno erunt diuerſe vnde ſi hoꝛa vna aſcendente vno ⁊ eodem gradu due Mulie
res conciperent quarum vna eſſet flegmatica: Altera vero Colerica a viris ſanguine
is. Tunc ptus diuerſificabuntur ergo ſcia moꝛe in vtero materno eſt falſa ⁊ per conſe
quens ſcia verificandi Gradum aſcendentem natalium per locum Lune hoꝛa caſus
ſpermatis eſt falſa.

Ptolemeus tuū preſuppoſitū negamus qm̄ vnus ⁊ idē influxus in diuerſas mate
rias non eſt cā ſimilium effectuum vt ꝑ ſolem patet ꝑ radios .n. ſolares lutum aret ⁊
cera liqueſit vbi in tuo caſu ſi mulier flegmatica conciperet Colerica vero in tali con
ſtellatione non eſſet fecunda ſed ſterilis abſqꝫ ſpermatis conceptione. Et ideo aliam
hoꝛam oꝫ eſſe vt colerica Mulier concipiat. Sed foꝛte obiceres Nos hanc argumen
tandi vim ſubterfugere vt vos veſtris in diſcectationibus facitis ideo conceſſo ꝙ mu
lieres ambe vnica in hoꝛa vnoqꝫ gradu ambarum cōceptui aſcēdente adhuc partus
erunt ſimiles ⁊ moꝛe natoꝛum in vtero equales qm̄ ſecundum lune reuolutiones na
toꝛum fiunt partus quibus expletis vno ⁊ eodem tp̄e in lucem nati venient ⁊ cum di
citur pꝛopter diuerſitatem materie fiunt moꝛe diuerſe reſpondemus ꝙ diuerſitas ma
terie dat ꝙ puer vnus ſit magis melancolicus alius vero magis colericus ⁊ hoc pate
re poteſt: quia due Plante euulſe ab eadem arboꝛe quaꝛum vna in Terram pinguio
rem altera vero Sicciorē plantentur in vno ⁊ eodem tēpoꝛe emittunt fructus lꝫ vna
melioꝛes ⁊ ſapoꝛoſioꝛes reliq̃ vo durioꝛes ⁊ ſiccioꝛes niſi i diuerſis regionibꝰ plantent̄
vbi foꝛme celeſtes impꝛimerēt virtutē diuerſā maturādi celeriꝰ et tardiꝰ vt in pueris

contingeret generatis diuerſis ſub influxibus quoniã ex ſua ſpetie hñt arbores vt ſuũ
ſeruent pariodum niſi celis diuerſis vt in caſu contranitentibus ſic etiam homies hãc
ex celis ſortiti ſunt ſpeciem vt tali ſub tempore ſeu pariodo ſecundum Lune reuolu-
tiones ex vtero in lucem veniant licet gignantur ex complexionibus diuerſis.
¶ Sophiſta multotiens vidimus duos gemellos ab eadem matre in vno ⁊ eodẽ par
tu natos vna ⁊ eadem hora ſub vna Conſtellatione qui diuerſos Mores habent ⁊ di
uerſos effectus a celis ſortiuntur: Unus autem eſt bonus: Alter vero malus: Unus
pius alter vero crudelis: Unus bona morte moritur. Alter uero Suſpenditur: aut fer
ro perit: et quacunqꝫ mala morte vitã reliquit: Qua propter ſi veſtra Aſtronomia eẽt
vera iſti duo Fratres ſub vna conſtellatione in vno partu nati eundem effectum a Ce
lis conſequerentur quare omnes eſſent ſimul pij ⁊ vnus non conaretur alteri proditi
onem facere mores eſſent vniformes ⁊ ambo in vna ⁊ eadem hora a celis exitium vlti
mum conſecuti fuiſſent.
¶ Ptolomeus: Profecto conaris noſtram ruere Aſtrologiam cum per argumenta-
tiones oppoſitas victoriam contra Aſtrologiam nanciſci nitemini ac aliquod latitans
te urgeret: Ut hanc noſtram non poſſis ſufferre ſapientiam: Cum vndiqꝫ temptes no
ſtra n degradare annichilare ve naturalẽ Sapientiam: Sed non verearis: Quoniam
alij ſermones ⁊ perſuaſiones ⁊ libri ⁊ alie ſcientie legentur vltra Aſtrologiam quoni
am ad decus vniuerſi eſt ꝙ mundus varietatibus plenus ſit. Et ideo reperiuntur ho
mines verarum ſcientiarum cultores ⁊ etiam deſtructores qui ſophiſmata augeant ac
perſuaſiones. Sed vnam rem tantum admiror ꝙ auſus es in mediuz afferre argumẽ
tationes oppoſitas: Prius enim dixiſti ꝙ propter celerem celi vertiginem non poſſu
mus gradum aſcendentem figendo percipere: Nunc autem dicis ꝙ illi qui naſcũtur
ſub eodem partu gemini fratres eandem habeant conſtellationem: Ac ſi in illo tẽpo
ris ſpatio inter natiuitatem vnius ⁊ natiuitatem alterius: Tunc non eſſet celer celi ver
tigo vbi prius dicebas ꝙ nec cum Aſtrolabio nec aliquo alio inſtrumento poſſemus
eſſe: Ita celeres manibus vt gradum aſcendentem ſcire valeremus Inſtrumẽta ad ſo
lem erigendo cum profecto maior mora ſit inter natiuitatem vnius ⁊ genituram alte
rius quam ſit in aceptione radij ſolaris per foramina armillarũ aut regullarum inſtru
mentorum Aſtrologie. Et quoniam eadem ratione qua inter duos motus contrarios
eſt quies media vt Plato ⁊ Auencena probauerunt: ita etiam inter agens. ⁊ patiens
eſt quies quoniam omne agens in agendo repatitur ⁊ in illa paſſione ẽ quies interme
dia. Et iterum poſtmodum agens inſurgit impaſſum. Et ante quam paſſum patiatur
oportet habere moram interiacentem ⁊ poſtea agens conſequitur victoriam ſuam ꝓ
ſequendo motum ⁊ accionem ⁊ in hac agitatione ⁊ mutua paſſione accidunt due quie
tes medie: Et hoc in ordine ſunt motus ⁊ vires mulieruz parturientium quando .n.
nituntur filios emittere mouent cum virtute expulſiua per quam actionem etiam re
patiuntur ⁊ ſequitur quies intermedia ⁊ propter laxitudinem agentis refracti ⁊ poſt
modum iterum agit quam ob rem propter difficultatem ⁊ paſſionem partus ⁊ ꝓpter
debilitatem virtutis mulieris ſequitur mora interiacens inter natiuitatem vnius nati
⁊ genituram alterius: Hac etiam propter anguſtiam loci non poſſunt ab vno loco exi
re ſimul: ac etiam quia fuerunt in diuerſis ventriculis matricis: Quare oportet vnum
poſt alium naſci cum quiete intermedia mulieris parturientis. Quare diuerſa erunt
Aſcendentia amborum. Ac etiam quia poſſet contingere vt vnius genitura ſit verſus
finem vnius ſigni ⁊ alterius natiuitas in principio ſequẽtis ſigni vbi ſignoruz domini
erunt diuerſi ⁊ etiam termini difformes ⁊ omnes domus equande difformes ⁊ Plane
te ruent in diuerſas celi ſedes quare omnia erunt mutata ideo mores natorum ⁊ oẽs

effectus mutabuntur. Sed quoniam eadem ratione qua ſi logiſtice argumentationes
noſtram veritatem deſtruere non poſſunt. Sic etiam ⁊ nos non per logicales reſpon
ſiones noſtram volumus tueri ſcientiam ſed per vera noſtra comprobata principia ac
certiſſimas rationes. Et ideo aliter reſpondemus comprobauimus in noſtro Quatri
partito libro. 3. ꝙ quando hora caſus ſeminis Sol ⁊ Luna fuerit in ſignis duorum cor
porum ⁊ aſcendens fuerit quoqȝ ſignum bicorporeum ſemen diuiditur ⁊ generantur
duo qui gubernantur ⁊ reguntur a diſpoſitoribus diuerſis talium ſignorum ⁊ cū nati
uitas generationi non opponatur ⁊ virtutes eius trahat. ¶ Ideo tales diſpoſitores
hora natiuitatis diuerſa tribuunt aſcendentia ſm eorum loca. Ut in capitulo. 5. Ter
tij libri de Fratrib⁹ ⁊ Sororibus ⁊. 4. caplo eiuſdē de patrib⁹ ꝓbaui vbi poſui planetā
ſignificatorē patris et ſignū vbi ipſe ē in aſcēdēte ⁊ tūc erigere ꝓcepi oēs domus ⁊ pla
netas : ⁊ iudicare oēs effectus patris ⁊ pari formiter plures ſunt fratꝝ planete diſpoſi
tores ſꝫ loca ⁊ ſigna vbi reperiuntur quare oportet vt in natiuitate geminorꝫ ſm pla
netas diſpoſitores fratrum erigere diuerſa aſcendentia. Et ſic nr̄ Comentator Haly
arodaan me exponens dixit. Et conuenit vt cuilibet natorum ponas aſcendens per
ſe a planetis qui illud ſignificauerunt ſm ꝙ ante demonſtrauimus quando locuti fui
mus de parentibus ⁊ fratribus ⁊ ſcies hoc per aſcendens cuius eorum volueris : qua
re oportet ſecundum diuerſitatem diſpoſitorum tribuere geminis natis diuerſa aſcen
dentia quare ⁊ mores erunt diuerſi ⁊ omnes effectus erunt mutati quare non mirū
ſi vnus ꝓbus ē alter malus vnus mala deſinit morte alter vo bona : Ideo primus ha
bebit vnum aſcendens ſecundus natus aliud aſcendens ⁊ ſignum ⁊ ſic Tertius erit
ſub tertio ſigno ⁊ ſic de ſingulis quare noli paruipendere ſcientiam quam non acqui
rere conatus fuiſti ⁊ quam etiam non intelligis.

¶ Sophiſta vos iudicatis mores hominum ⁊ colores ⁊ formas : Et dicitis hic natus
ſub tali conſtellatione eſt albus vbi nati in Etiopia ſunt nigri.

Ptholemeus anteꝗ̄ geniture figuram erigamus et planetas equemus : Oportet
ſcire clima et potentiam Solis et aliorum ſiderum vbi producūt corpora nigra ⁊ adu
ſta quare ſcimus mores ⁊ colores regionum.

Sophiſta Aſtrologi dixerunt diluuium aquarū fuiſſe in triplicitate aquea per coniū
ctionem planetorum in Piſcibus ⁊ predixerunt etiam diluuium ignis futurum per
complicatos radios planetarum in ſigno igneo quare ergo non fecerunt mentionem
de coniunctionibus duabus magnis in alijs duabus triplicitatibus vꝫ Aerea ⁊ Ter
rea cum inter triplicitatem igneam et aqueam ſint iſte due intermedie.

Albumaſar licet in noſtro magnarum coniunctionum libro probauerimus ꝯiunctio
nes mutationis triplicitatis ſingulis. 240. annis et coniunctionem duorum ponderoſo
rum in ſigno mobili vernali in. 960. annis ſolaribus et multas quoqȝ coniunctiones
et ſi non intelligis modum noſtrum quo alie quoqȝ Coniūctiones in omnibus ſignis
fient non arti imponendum eſt. Si enim probauerimus Diluuia aque et ignis ꝑ no
ſtras demonſtrationes poſſunt intelligi in alijs triplicitatibus coniunctiones facien
tes diluia ventorum et terremotuū. Et licet modi quo diluuia generentur ſint diuerſi
vt aliquando in ſignis Aqueis producentibus Diluuium Aque et in aereis per que
fieri poſſunt diluuia ventorum aut aquarum ſecundum modum quo maris aqua ad
terram coperiendum expoſita ventis eſt vt terram eam impellendo ſubmergere poſ
ſint aut in ſignis terreis producentibus terremotum : magnū ignis diluuium ē annota
tione dignum quia fit a fortiori agente purgante per combuſtionem omnia elementa
⁊ elementata vt ſi conditori libeat natura corroborata per purgationē in melius proſe.

quatur aut vt pen tus fiat eternitas et glorificatio omnium.
¶ Sophiſta non ieſt veſtrum noſce tempora ⁊ momenta que pater poſuit in ſua pote ſtate ergo precognitio futurorum per aſtrologiam eſt impoſſibilis.

Ptolomeus tempus ille loquitur de cognitiōe diei iudicij poſt ignis diluuiuz que non poteſt comprehendi per motus aſtrorum licet ſciamus tempus diluuij ⁊ corrupti onis nature ⁊ arcum federis per .40. annos ante conſumptionem rerum ⁊ combuſtio nē n̄ videri qui oſtendit deſiccationem aeris propter triplicitatez igneam ⁊ hoc aunto res eccleſie confitentur arcum federis non videri.

Sophiſta duo naſci poſſunt quorum vnus eſt filius regis alter verovillani vnus ve ro corona decorabitur alter vero ſemper terram arabit ergo Aſtronomia falſa.

Albumaſar conſtellationes vniuerſales bone produxerunt precedentes reges con ſanguineos vt eſſent poſteri reges quare regis filius non ex natiuitate conſequitur vt ſit rex ſed ex influxu vniuerſali ſue progemei ſicut villici fuerunt a celis agitati vt pro genies eorum conſanguineorum laboribus indulgerent quare villani filius ſuum pro ſequetur ordinem a celis impenſum.

Sophiſta Solent tres fratres in eadem hora ſuſpendi quod impoſſibile videtur vt omnes i eadem conſtellatione ſint nati vt omnes tres in vna hora vitam amittant.

Albumaſar in precedentibus reſponſionibus probauimus annorum datorem per corporis temperiem vite annos tribuere: reliqua vero accidentia per influentias vni uerſales frangentes particulares natalium deueniunt quare per influentiam malam magnam vnius hominis perſuadentis ſuos fratres vel alios ad ſcelera comitēda qui concitati ad latrocinia ac ad alia magna ſcelera conmictenda prerumpunt quapp ex mala ſocietate ⁊ peſſima conſtellatione ſocij infortunati perſuadētis ⁊ ex influxu ma lo reuolutionis mundi ⁊ conſtellationis male infortunatorum ſociorum poſſunt in ea dem hora tres ⁊ multi ſuſpendi vt de terremotu ⁊ naui probauimus.

Sophiſta mihi videtur ꝙ potius ſit audatia aut temeritas ꝙ audeatis proferre ve ram celeſtem ſcientiaz nactos eſſe ⁊ totum ſcientie complementum acquiſiuiſſe cum ex tam multitudine ſtellarum per totum celum ſparſarum connumeraueritis tantum .1022. fixas ſm̄ ſex ordines magnitudinis et ſeptē erraticas ac ſi relique nil penitus in fluerent eorum ergo que ſcitis minima ac ēt minima pars ē eorū que ignoratis.

Ptolemeus nūc profecto apertiſſime patefacitis nunꝙ celeſtem ſeu diuinam ſciē tiam contemplatos eſſe partem. ſ. nobiliorem philoſophie reliquiſtis. Tantum ſcientie infimiori conſideranti elementatorum a celis partibus. ſ. formalibus alteratorum agi tationes ac etiam elementorum ſpeculati eſtis. Nos nanqꝫ cōſiderauimus ſtellas per ſenarium numerum diuiſas iuxta earum magnitudines que omnes ſunt .7. erraticarū natura: aut diuiſim: aut complexe ⁊ tota celeſtis militia. Totuſqꝫ eius comitatus natu ram ſuorum dominorum .7. ſ. erraticarum complexe vel diuiſim habent ⁊ cuz nos cō ſiderauerimus ſtellas maximas ⁊ minimas ⁊ intermedias quarum nature nobis ſunt longiſſimis experimentis ac etiam rationibus note quare omnes alie ⁊ totus celeſtis ſtellarum comitatus nobis innoteſcunt ⁊ cum Duodecim ſigna metiti fuerimus que omnia complectuntur ac fouēt: relique etiam ſtelle laterales tam ſeptentrionem ver ſus quam meridiem in ſignis locantur quorum Radij piramidales totum Mundum ab ipſarum locis complectuntur: Quam ob rem ſcito Gradu Aſcendente ſciūtur omnes alie Stelle Laterales que in directo illius Signi ſunt locate. Et cum virtus il lius gradus aſcendentis ex omnibus ſtellis ſibi irradiātibꝰ reſultet omnes ergo Stel larum Virtutes ex directo Illius Gradusi ſciuntur: Ac aliarum ei fauentium

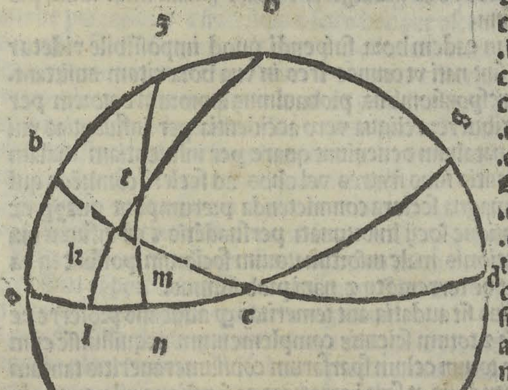

quapp demonſtrationem faciemuſ
ſit ergo.a.polus ſeptemptrionalis
.f.vero meridionalis trahantur er
go duo ſemi arcus per principium
Arietis ⁊ ſinē eius applicādo am
bas extremitates ad vtrunqꝫ Po
lum ⁊ manifeſtum eſt. ꝙ quilibet
ipſorum diuidit ſpheram per duo
equalia: per ſeptimam propoſitio
nem tertij Euclidis ⁊ cū polus ſit
centruz circuli: ergo diameter hu
ius circuli ē equalis diametro mū
di: ⁊ tunc diuidantur ſemiarcus in
duo equalia in punctis.b.c.⁊.d.e.
⁊ manifeſtum eſt per.14.tertij Eu
clidis ꝙ linea.d e. eſt minor linea
.b.c.quia linea.d.e.non tranſit per
centrum ſphere mundi: Ergo ar
cus.b.f.⁊.e.f.ſunt maiores arcubꝰ
.d.f.⁊.e.f. Ergo etiam corda.b.f.⁊
.c.f.ſunt maiores cordis.d.f.⁊.e.f.
Ergo om nes quantitates infra.b.
.c.f.continebuntur a quantitate.b.
.c.⁊ omnes baſes cōſtitute ſub q̄n
titate.b.c.ſunt minores ⁊ contente
quod erat probanduz ⁊ propterea
ſit quecunqꝫ portio celi uel Stella
aut virtus quecunqꝫ diſtet ab equi
notiali vel zodiaco eſt nobis nota
per demonſtrationem. Idez aliter
deſcribamus ergo circulum maxi
mas ſolis diſtinguentem declina
tiones qui ſit circulus.a.b.g.d.ſub
quo medietatez equinotialis circu
li.a.e.g.et mediam eclipticam.b.e.
.d.⁊ punctus.e.ſit arietis initium:
aut libre ⁊.h.polum ecliptice notet.z.vero polum equinotialis ponatur ergo Stella
ad libitum in puncto.t.productis arcubus.h.t.k.l.⁊.z.t.m.n.querimus arcuz.t.n.quia
autem a puncto.a.deſcendunt duo arcus.a.h.⁊.a.n.a quorum terminus alij duo.h.l.⁊
.n.z.reflexi ſe ſecant in puncto.t.erit ergo per viam coniunctionis proportio ſinus.h.
.a.ad ſinum arcus.a.z.compoſita ex duabus proportione vz ſinus arcus.h.l.ad ſinum
arcus.l.t.⁊ proportione ſinus arcus.t.n. ad ſinum arcus.n.z. Quecunqꝫ autem horum
nota ſunt quare et ſextum nobis notum eſt: Quoniam arcus.a.h.notus propter.a.z.
quadrantem ⁊.z.h.equalem maxime ſolis declinationi ſic arcus.a.z.notus eſt Itez ar
cus.h.l.notus ſit: cum enim arcus.k.l.erectus ſit orthogonaliter ſuper eclipticaz erit
arcus.e.k.velut aſcenſio recta ⁊ arcus.k.l.tanquam declinatio reſpondens ſini arcus
ecliptice cuius extimatur hec aſcenſio recta arcus.e.k.ſtatue ergo arcum.e.k. notum

ex ipoteſi velut aſcenſionem rectam ex tabula arcum ecliptice ſibi reſpondentem: eli
ce cui declinationem ſuam inuenias que erit arcus.k.l.eſt autem arcus.h.k.quarta cir
culi totus igitur arcus.h.l.cognitus erit ſimiliter arcus.l.t.propter arcum.t.k.latitudi
nem ex preſuppoſito notam ⁊ arcus.l.k.primo cognitum ſed arcus.n.z.eſt quarta cir
culi ergo.t.eſt pũctus notus. Quam ob rem quecunqꝫ portio celi aut ſtella aut virtus
aut interſectio quecunqꝫ pars orbis magis denſa vel minus eſt nobis nota totum er
go ſcientie complementum conſecuti fuimus cum omnis portio celi gradibus zodia
ci ⁊ equinotialis nobis certe notis conreſpondeat: Ideo zodiaci gradus ſunt ſicut du
ces ex quibus tota celeſtis virtus cognoſcitur. Et eadem ratione qua duces militum
dicuntur tantam virtutem habere vt poſſint ciuitates expugnare que virtus collecta
eſt in ipſo duce ex militibus perſoniſqꝫ particularibus vt ciuitati dux ipſe dominetur
⁊ tota virtus ⁊ potentia duci attribuitur vſqꝫ adeo ꝙ cum preponetur ducẽ eſſe in tali
loco cum exercitu tunc virtus eius eſt nota potens ciuitates proſtrare ⁊ ſubmittere li
cet ignorentur perſone particulares preliantes duciqꝫ fauẽtes pari formiter: ergo con
gnito gradu zodiaci aſcendente ipſe tanq̃ dux nobis detegit omnem celeſtem virtutẽ
licet ignoremus omnes alias ſtellas particulares gradui fauentes: aut ſciamus ⁊ licet
ſtelle mutent locum gradus quoqꝫ ⁊ eorũ virtutes a nobis mutate ſciuntur: non ergo
per ambages celeſtem ſapientiam ⁊ coniecturis quibuſdam falſis corrigere poteſtis
qui nec principia geumetrie nec aritmetrice proſpectiue nec aſtrologie intelligitis nõ
ergo per fundamenta logice in qualibet ſcientia apparendo bene arguere poteſtis ni
ſi garrulando ſimulare velletis verbis tantum quamlibet ſcientiam intelligere. Pro
pterea ergo vobis ſapientes reſpondere ac diſputare dedignantur cum logica non ſit
inſtrumentum vt menſure celeſtes vere aut falſe indicentur Sed Geumetria aritme
trica ⁊ proſpectiua ⁊ tunc per has artes in medium afferatis argumenta ⁊ nihil dicere
poteſtis cum ſcientie iſte mathematice veritatem manifeſtiſſimam habeant vbi ſermo
nes longice ſuperſtitioſi non valent.

Sophiſta: Vos eligitis quaſdam horas ducibus preliari volentibus vt victoriã cõ
ſequantur ſub tali ſigno ac planeta dominatore fortunato ac potenti. Si vero aduerſa
rius illa ⁊ eadem hora eodemqꝫ ſub aſcendente ad preliandum ſe mouerit quis enim
victor erit nempe iudicare non poteſtis.

Albumaſar poſt quam vere concluſum ac expertum eſt ſingulis horis: quod per
virtutes celeſtes in mundo diuerſe fiant mutationes tum in elementis tum etiam ĩ ele
mentatis: quare etiam in hominibus mutationes fiunt ipſi nanqꝫ caleſiunt ⁊ frigeſiũt
a celiſqꝫ humecnantur atqꝫ areſcunt quapp mores fantaſmata cogitationeſqꝫ mutant
vbi.n.colera a martis influxu concitata ad vindictam atqꝫ furorem homines atqꝫ ani
malia promouet: non ergo mirum ꝙ Sapientes principes horam eligant atqꝫ Celum
potens ſpiritus ac ſanguinem ⁊ humores excitare vt milites animoſiores fiant ac etiã
a ſpiribus intellectiuis ſua opera dirigantur ⁊ victoriam conſequantur vbi ſi aduerſo
celo preliari inciperent frigida ſub influentia militum animi ac ſpiritus meatus: ⁊ cor
da coartarentur ⁊ celeſtes intelligentie hanc vim timoris quoqꝫ influentes homines
a tali agregatione celeſti ac intellectiua regulati ac impulſi timerent truculenta prelia
exercere ⁊ in fugam conuerterentur: quare ſi eadem hora eodem Aſcendente vterqꝫ
ſuum mouerit exercitum ille victor erit qui fuerit fortior ⁊ habuerit plures gentes.

Sophiſta ſi in gentibus quoqꝫ ſunt eque potentes quis obtinebit.

Albumaſar qui ſapientius produxerit ſuum exercitum.

Sophiſta ⁊ ſi eque ſapienter quis nanciſcetur.

Albumaſar Qui nocte natus meliori ſub conſtellatione.

Sophiſta: ſi etiam nocturna fuerit genitura inimici ⁊ eadem ſub conſtellatione.

Albumaſar: ille qui primo incepit preliari victor erit. Sophiſta: Si ambo ſimul inciperent ignorares alterius victoriam. Albumaſar: Ille ſuū inimicum ſuperabit qui verſus nobiliorem partem celi accedet ⁊ magis fortunatam. Sophiſta: Si ambo verſus eandem celi partem accederent quis ergo fortunatior in ſuperando.

Albumaſar: Dicimus vos ignaros ⁊ ſuperſtitioſos eſſe qui niſi fallas coniecturas ſpeculamini quoniam preliantes ex opoſitis partibus preliorum turbines exercēt: Sz ne me fugam feciſſe putetis preuaticinamur illos victores qui fortune partem propinquiorem habuerint qui tenuerint dorſum verſus infortunatiorem partem celi. aut qui vnam iſtarum potentiorem habuerint ſicut partem fortune que vt plurimū ē potentior. Si autem exercitus aſpexerit verſus Meridiem aut occidentem dicimus victores qui in eorum portione habuerint partem fortune.

Sophiſta: Aſtroruz effectus poſſunt impediri per libertatem arbitrij qua poſſunt homines alium viuendi ordinem proſequi vt a militia in religionem conuertantur et promiſſa per natiuitatem non conſequentur.

Albumaſar: Licet illa intermitti poſſint vt extra celorum ſignificationes aliquādo aſtrorum conatibus obuiemus per alium viuendi modum vbi curſus vite mutaretur Dicimus hoc cum violentia fieri ⁊ cum maxima ſapientia que rara eſt ac Diuina gratia ergo nō diu differri poſſet vt iterū ad vniuerſalē ordinē hoies vertant ⁊ vniuerſalē innatū ordinē pſequātur vt effectus promiſſi in radice natiuitatis verificentur.

Sophiſte: Quare ergo Aſtrologi ſiniſtra eis ventura non prohibent ſicut eis accidit obuiando pedibus lapidibus ⁊ ſpine figunt pedes eorum aut cum ſe voluunt brachio tangunt aliquod ledens.

Albumaſar: Hec nanqꝫ fortuitu deueniunt a celis non ſignificata: quoniam nō omnes effectus a partibus formalibus celeſtibus dependent in mediate ſed aliqui mediantibus alijs agentibus que etiam a celis reguntur quare cum ex parte celeſti ⁊ elementorum atqꝫ anima intellectiua conſtituatur Homo qui per animam liber eſt vt poſſit ſedere ⁊ non ſedere accedere ad diuerſa loca ⁊ quieſcere ſic etiam ad animam non attinet ꝙ pulſus ſuos depreſſionis ⁊ eleuationis motus nō faciat: ⁊ ꝙ corpus per ſiccitatē non ſeneſcat: quare non ad celos attinet influere ꝙ homines volent: aut ꝙ Homines ſemper quieſcant: Sed Celi influunt generationem ⁊ corruptionem cauſando indiuidua diuerſarum ſpecierum ⁊ influendo ſpecies diuerſas per fantaſmata excitando ſenſus vt Anima ſcientijs informata in lucem efferatur ſcitorum quare iſtud compoſitum. ſcilicet homo per animam intellectiuam eſt Liber vt poſſit agere ⁊ non agere: ſedere ⁊ non ſedere: eſt tamen coactus propter elementa vt aſſidue alteretur ⁊ cormoueatur ⁊ per celos in aliquibus cogitur vt puta per corruptionem neceſſariam cū coſtet ex elementis concitatis commotis ac regulatis a celis ⁊ ab elementis ac etiam a celis hominuz organa ſunt impedita ⁊ deſtructa: Quam ob rem Anima intellectiua cum caruerit organis vt puta cum virtus cogitatiua eſt leſa humore aduſto melancolico aut colerico deſtructis per influxus celeſtes. Tunc rectum percipere non poteſt ⁊ libertas ſuas operationes exercere non valet cum organis caruerit: ⁊ propterea non inconuenit ꝙ per potentiſſimas conſtellationes ⁊ maximas fructus Terre alterentur ⁊ corrumpantur ⁊ nos illis veſcentes inficiamur: ac etiam ab influentijs maximis venenoſis organa noſtra inficiantur ⁊ corrumpātur: vt puta Virtute Imaginatiua ⁊ cogitatiua leſis ratione vti non poſſimus ⁊ cogamur: tum a Celis: tum etiam ab elementis mala agere ⁊ per mediocres ⁊ minimas diſponamur ⁊ inclinemur vt contra rationem operemur: Quapropter illa que noſtro Libertatis Imperio ſubduntur poſ

ſunt agi a nobis ⁊ recuſari: Et ideo cum a caſu lapidibus obuiemus ⁊ Spine pedes
ledant aut brachium rei dure iaculemur non ſunt hec a celis ſignificata: Quare nec
ſub conſideratione Aſtrologie: nec ea que motu repentino fiunt ſunt ſub prudentia
noſtra arte ac libertate regulanda ac etiam ꝙ multi ſunt Aſtrologi qui eorum genitu
rarum Temporibus carent: vbi res etiam a Celis ſignificatas eis precauere non poſ
ſunt: Quare ſilentium veſtris cauilloſis ſermonibus imponatis: Quoniam abſqꝫ rati
one ⁊ temerarie Aſtrologie obicitur: Quidam enim conſuetudine: quadam educati
in alijs ſcientijs huic ſapientie non indulxerunt putantes omnes ſilogiſtice Scientias
acquirere parui pendendo alia media quibus ſcientie alie acquiruntur. Quidam ve
ro cum hanc ſcientiam acquirere tentent ⁊ eam aſſequi non valeant: aut propter Ge
umetrie figuras aut ingenij ebetudinem aut labore perterriti damnant quod ignorant
quoniam nullus maior inimicus Scientie ꝙ ignorans. Sunt etiam aliqui Plebei me
dicine Profeſſores qui nec Aſtrologiam nec Medicinam nec Philoſophiam intelli
gunt aſſumentes pro eorum argumento ꝙ interea quo Conſtellatio ventura proſpe
ra pro Medicinis dandis expectaretur egrotantes a vita recederent populum alliciē
tes ex hoc argumento apparente ſimulato: ac vulgi deceptiuo vt eorum Aſtrologie
ignorantia tegatur qui nihil expetendum curant niſi opes cumulare ⁊ dum Aſtrologi
am degradare laborant omne lucrandi ſtudium ſcientijs anteponunt vnde proprio te
ſtimonio tribuunt Tam artis ſue ignaros: quam etiam aliarum Scientiarum Rudes
cum careant Scientia formali per quam rerum corruptiones ⁊ generationes cognoſ
cuntur qui ſi copularent virtutem Celeſtem Formalem: cum materiali omnia omneſ
qꝫ cauſe abſqꝫ errore ſcirentur. Que abſqꝫ Aſtrologia deformata ſunt. Quam ob rem
veri medentes non aſſumunt pro argumento Aſtrologiam damnandam eſſe propter
venturam conſtellationem ꝙ interea egroti a vita recederent: quoniam Aſtrologia nō
vnico hoc modo medicine neceſſaria eſt: quia per ipſam medici poſſunt precognoſcere
humores peccantes per diem ſenſibilis leſionis et ipſum expellendum per partes in
feriores per vomitum aut per ſudorem eo modo quo planete fuerint motores egritu
dinum virtute frigidi vel calidi in ſuperioribus epiciclorum partibus in eccentricis ſub
terra ſupra aut infra vbi propter materie diuerſitatem multotiens iudicium vrine fal
lax eſt ac etiam pulſus ⁊ precognita futura mala influentia illa regimina tum potionū
tum etiam cibationum preparabunt vt minus egrotos ledant et tunc malus influxus
nec egrotanti repente obuiat nec medicos anxios reddet ⁊ tunc medici erunt ſapien
tes ⁊ non ex abrupto inuaſi ⁊ confuſi ⁊ non erunt ſicut naute in Mari quos repentin⁹
ventorum ſtrepitus inuadit. ſed erunt ſapientes omnia accidentia regulare corporum
egrotantium valentes. Et quoniam hec inferiora a ſuperioribus reguntur: Quapro
pter eo modo quo agentia ſuperiora paſſis inferiorib⁹ attribuuntur eo modo virtutē
ſuſcipiunt ⁊ cum agentia ſuperiora diuerſimode ad hec inferiora: Applicentur ergo
diuerſimode virtutem celeſtem ſuperiorem formalem ſuſcipient: Et quia agenntia ſu
periora modo ab oriente paulo poſt a Meridie ⁊ Occidente ac Septentrione radios
directos ⁊ obliquos iaculentur aliquando a ſuperioribus partibus epiciclorum ⁊ eccen
tricorum aliquando ab inferioribus quandoqꝫ a partibus intermedijs: Aliquando au
tem planete ſunt complexi cum Stellis fixis virtute Humidis aut frigidis vel ſiccis:
aut calidis: aliquando Planete ſunt ſub terra aliquando vero ſupra. Ergo propter di
uerſum modum agendi ſuperiorum agentium celeſtium materie inferiores diuerſo
mō agitantur: Quā ob rem aliqñ materie ſunt magis apte euacuari p uomitū p fluxus
nariū qñqꝫ p ſudorē. l. qñ planete ſunt ſup̄ terra ⁊ in ſuperioribus ptib⁹ epiciclorū aut
ecentricorū ⁊ qñ planeta dñator aſcēdentis ſignificatoris egritudinis fuerit ſup̄ terra:

aliquando vero materie ⁊ humores ledentes ſunt magis idonei euacuari per partes i
feriores.ſ.per vrinam aut per fluxum qua fluunt feces:videlicet quando ſignificatores
egritudinis vʒ dñs aſcendentis aut planeta aquo recedit luna fuerint ſub terra aut in
inferiori parte eꝑiciclorum aut ecentricorum ergo propter hos difformes modos agē
di ſiunt tot diuerſitates in iſtis inferioribus.Et propterea princeps medicine Auicen
na ⁊ Gallenus aſtrologiam neceſſariaʒ eſſe medicine.pcipiūt Quomō ḡ poſſunt recte
mederi qui Aſtrologiam non profitentur ⁊ quomodo illam auctoritatem magnaʒ di
uulgatam ⁊ veram Auicenne in quarto libro fen prima tractatu ſecundo capitulo .7.
obſeruabunt ⁊ intelligent qui precipit dicens.Et non agas cum euacuatione artis cō
tra partem euacuationis nature:quomodo ſcietur ergo per quam partem natura eſt
magis prona expellere humorem ledentem ſine aſtrologia hanc virtutem oſtendente
cum ipſe quoqꝫ in eodem capitulo dicat.Et ſi ipſa natura non mouet moue tu Hora
motus eius ⁊ ſi ipſa mouet aut mouit tunc dimitte eam ⁊ operationem eius: per quaʒ
ergo partem deberemus expellere materiam ſi natura hora motus eius .ſ. qñ humor
eſt degeſtus ⁊ aptus euacuari non mouet ad ipſum expellendum profecto purus me
dicus ſeiunctus ab aſtronomia canonē obſeruare non poteſt.Et ideo non mirum ꝙ
aliquando dentur medicine euacuantes per partes inferiores ⁊ non euacuant quoniā
Planete Significatores egritudinum ſunt in ſuperiori parte Terre ⁊aut ſublimibus
partibus ecentricorum ⁊ epiciclorū quia planete exiſtentes in parte ſuperiori trahūt
humorem ad partem ſuperiorem ⁊ virtus medicine trahit ad partem inferiorem ⁊ ſic
fit pugna in corporibus pauperum egrotantium ⁊ leduntur nature particulares pro
pter impedimentum cauſarum ſupercelestium . Et ideo tales medentes:qui in mane
credunt viſuri Humores expulſos nihil inueniunt Ita quod natura particularis ni
hil potuit eicere victa a natura formali vniuerſali celeſti ⁊ cum prouocant vrinam per
capillos venereos ⁊ Radices apituas ⁊ nihil emittitur aut cum vomitum prouocare
volunt cum oleo ⁊ raſano ⁊ aqua tepida acetoſiſqꝫ rebus aut ſudorē per res ſubtiles
aquoſas aperientes poros ⁊ nihil euacuant.Quam ob rem admirantur ⁊ triſtantur ⁊
volunt ſpeculari cauſam ⁊ dicunt propter multitudinem materie virtutem medicine
ſubmergentem ideo medicina non potuit operari aut fuit propter debilitatem virtutis
aut propter virtutem ocultam:aut propter particularem naturam indiuidui incognitā
⁊ occultam ⁊ ſic triſtantur cum cauſam veram ignorent licet debilitatem Virtutis mi
nime negemus ⁊ multitudinem potentem medicine virtutem ſubmergere tamen nō
ſemper ſed raro cauſe predictorum ſunt iſte quas ipſi ſemper proferunt. Quapropter
neceſſe eſt ad cognitionem effectus ſcire omnes cauſas neceſſarias.ſ. cauſas Celeſtes
formales ⁊ materiales inferiores.Et ideo vt cauſas celeſtes ſciamus oʒ ſcire Aſtrolo
giam aritmetricam Geumetriam ⁊ proſpectiuam ⁊ muſice theoricam ⁊ inferiores vt
ſciantur oportet ſcire Logicam Philoſophiam ⁊ Medicinam ⁊ ideo ante quam ſci
atur vnus effectus per veras cauſas oportet ſcire Omnes.7.Artes Liberales quas
qui ignorauerit non habet veritatem alicuius effectus ſue ſcientie particularis quia
omnes cauſas ſui effectus non cognoſcit Et ideo cuʒ Alberto Magno profitemur ꝙ
puri medici credunt omnes effectus inferiores dependere a quattuor qualitatibus ⁊
a quattuor elementis ⁊ credunt puri Aſtrologi ꝙ omnes virtutes emanent a formis
celeſtibus ꝙ eſt falſum ⁊ ideo vt ſciamus omnes cauſas oportet ſcire cauſas celeſtes
corporales ⁊ intellectiuas ⁊ in inferiores ⁊ tūc veram habemus ſcientiam .Et tunc ſci
mus ⁊ poſſumus copulare mundum ſuperiorem cum mundo inferiori ⁊ virtutes her
barum ⁊ lapidum precioſorum cum Virtutibus celeſtibus ⁊ ſigilla ⁊ imagines infor
mare vt virtutes celeſtes trahātur ⁊ diuerſis indiuiduis inferioribus eas aplicare va

leamus ⁊ ſi iſta ignorarent virtutes celeſtes ignorabunt. ⁊ hoies in ſuis ſciẽtijs ꝑticula
ribus ſunt imperfecti ⁊ ſtudium eorum eſt tantum apparens ſcientijs carens vbi mul
ti errores committuntur. Totam hanc ſuperiorem ſententiam Conciliator. in differẽ
tijs Albertus magnus in libro mineralium ⁊ ſecretorum Auencena ⁊ Plato Ptole
meus Hermes ⁊ omnes veri philoſophantes comprobant: Quare ſi Aſtrologie per
iciam Medicine adiungunt ſine errore corpora egrotantia ad ſanitatem conducent:
Quam ob rem Ipocras profitetur: Nec enim Aſtrologia paruam in medicina opti
net partem: quoniam hec ſciemtia phiſicorum ſententia aditus inſtruit temporum al
terationes motuſq; naturarum per ſidereos curſus conſequi vt precipuum ſit Medi
cis Aſtrologie eſſe participes quatenus artis ſue fundamentũ ⁊ principium recogno
ſcant ab hac Diuina Scientia conſiderante cauſas formales: Adeo nanq; Siderum
virtus in medicina prepotens eſt vt etiam creticos dies quibus omnis egritudinis va
riatio deprehenditur omnino Luna vendicet in egritudinibus breuis terminationis
⁊ ceteri Planete longarum infirmitatum creticos vendicent dies. Unde tam Ipocra
ti ꝗ̃ Galleno ac Auencene ⁊ ceteris omnibus philoſophis ratione viſum: ac comper
tum eſt Aſtrologiam plane phiſice ducatum obtinere vt qui Aſtrologiaꝫ damnet phi
ſicam neceſſario ſine Ratione deſtruit. Eſt etiam vulgus Aſtrologiam Uilipendens
qui quoniam ab omni ſapientia alienus eſt Aſtrologie dignitati detrahere preſumit:
Nec enim apud vulgares quiſpiam felix habetur niſi opibus abfluat nec magnifaciũt
aliam Scientiam ⁊ ſtudium niſi lucrandi ſic apud eos maior pecunie dignitas eſt ꝗ̃ ſa
pientie: qui niſi tam temulenta nefanda ſtulta comparatione abuterentur inter Fortu
ne lubrica comparantes ⁊ Sapientie bonum: Cum ergo Omnem Sapientiam inſe
ſtent nec Aſtrologiam nimirum incognitam contempnunt: hoc ergo hominum genꝰ
agnoſcite quod nec reſponſione dignum eſſe fatemur. Quoniam comparatio rei extra
ſuum genus diſſona eſt: ꝙ inter opes ⁊ Scientias comparationem faciant: Sed nihil
mirum cum eiuſmodi rerum diſcretio intentionis eorum propria ſit: Cum ſemper ſo
piti ſint rebus terrenis. Sunt etiam nõnulli qui Imperitorum Aſtrologorum Uatici
nia legunt qui propter eorum ignorantiam a vero recedunt: nimirum quod artifici im
ponendũ eſſet: arti imponant. Eſtant alij etiam qui vt augeant eorum ſermones perſu
aſiones libros ac etiam ſectas hãc diuinam ſapientiam contempnunt: quia ab omni ve
ro nature eorum ſemote ſunt ⁊ hanc Celeſtem ſcientiam intelligere nequeunt: nec ad
eam acquirendam inſudauerunt: Aliqui vero eam reprobare conantur propter Ipo
criſim quã ſimulãt ac famã reimẽdãd vt dei ꝓceptis videant fauere quoꝝ ſimulatiõe
vitas non indiget: quia veritas non repugnat veritati precepta.n. diuina Aſtrologiã cõ
mendãt cum celi narrent gloriam dei qui ſi non cognoſcerentur per Aſtrologiam pri
mum motorem naturaliter non cognoſceremus ꝑ motus celeſtes vniformes dei potẽ
tiam vniformitatem ac etiam in fatigationem infinitatemq; cognoſcimus. Ideo Aſtro
logiam ſcientiam veram eſſe profiteri oportet cum conſtet ex primis veris ⁊ prioribus
cum habeat genus ſubſtantiale quod differt ab alijs Scientiis proprium ⁊ accidens
preterea omne colligens precepta ad vnum finem tendentia eſt ars vel ſcientia Aſtro
logia eſt huiuſmodi ergo eſt ars vel ſcientia quod auguſtinus ſatis manifeſte probat
ſic dicens: ars eſt preceptio que dat certam viam rationemq; gerendi vel dicendi: Et
cum omnia precepta aſtrologie tendant ad vnum finem: ſcilicet ad ſciendum ac etiam
conſiderandum Preterita preſentia ⁊ futura ac in ipſis preceptis intentio aſtrologie
conſiſtat ergo eſt ſcientia vnde ſeneca rememorare preterita: conſiderare preſentia il
la non poſſunt recte intueri niſi ab aſtrologo qui habet omnia hec conſiderare ⁊ Ipſe

ſolus naturaliter poteſt ſcire Preterea: Si Aſtrologia non eſſet ars ſiue Scientia de
deſtrueretur illud famoſum quod ab omnibus vniuerſaliter predicatur .videlicet ar
tes liberales eſſe ſeptem: Quare non eſſent niſi ſex aut nulla quoniam eadē ratione
qua Aſtrologia non eſſet ars etiam ⁊ alie non eſſent quod eſt abſurdū . Et cum aſtro
logia dicatur eſſe quarta pars ſcientie quatriuialis :quare ſi ipſa non eſſet quatriuiuꝫ
negaretur quod eſſet ridiculum. Item ſi Mathematica non eſſet etiam Theorica non
eſſet. Et ſi Theorica non eſſet Philoſophia non comperiretur: quod eſt proteruum
Ergo Aſtrologia eſt ſcientia: qui ergo negat Aſtrologiam ſcientiam ſcilicet formaleꝫ
celeſtem diuinam regulatricem omnium rerum rationabilium negat prima principia
⁊ deſtruit ordinem nature: ac etiam ordinem cauſaruꝫ ⁊ caſas celeſtes mouentes ut di
uino nutui pareant ⁊ conſequenter deus ⁊ diuinus ordo negaretur. ipſa ſcilicet prima
cauſa: Preterea cum multi fuerint ſapientiſſimi qui hanc ſcientiam comperuerunt ac
etiam demonſtrauerunt Ptolemeus iafar Maidimon Albumaſar .Meſſahala Alme
tus Alfraganus Plato Ariſtoteles Thebit rēgis abomar Dorotheus alchindus al
benait aſtapham almanſor Haly alboali :quam ob rem ꝙ tot et tātos viros aſtrologiā
comprobantes inſurgere cauilloſis argumentis vanum eſſet. Preterea cum deſide
rium in natura non ſit fruſtra ⁊ quia a natura inſtitutum eſt Ut futura preſcire opte
mus que per nullam aliam ſcientiam ſciri naturaliter poſſent niſi per aſtrologiam er
go vt nature deſiderium futile non ſit oportet aſtrologiam veram eſſe ſcientiam mani
feſtatem futuros euentus vt in geneſi: Fiant luminaria in firmamento celi ⁊ diuidant
diem ac noctem ⁊ ſint in ſigna ⁊ Tempora ⁊ dies ⁊ annos vt luceāt in firmamento Ce
li ⁊ illuminent terram per que lumina fiunt generationes ⁊ corruptiones : per quas
fiunt magne mutationes. in mundo ergo aſtrologia eſt vera comprobata ⁊ naturali
bus ⁊ diuinis rationibus Inſuper omne quod probat aliquod per cauſaꝫ aut per effe
ctum eſt Scientia. Aſtrologia probat ſuas concluſiones per cauſam Et per effectum
ergo eſt ſcientia probat enim eclipſim per cauſam. ſcilicet per inter poſitionem Terre
aut Lune ⁊ manifeſtat eandem: ſcilicet per eclipſim: ⁊ probat etiam acciones Plane
tarum ad omnia elementa ac elementata per obliquos radios debiles aut directos ꝑ
pendiculares potentes per cauſam ipſorum. ac etiam per effectum ſpeculando cauſas
potentes vel debiles ex obliquitate aut rectitudine ⁊ etiam intelligentias ⁊ earum vir
tutes. Quam ob rem Aſtrologiam profiteri cogimur eſſe Scientiam veram atqꝫ Sa
pientiam per quam preteritorum ſumus memores ⁊ preſentia in melius augemus et
futura precognoſcimus: Ideo Scientiam vtilem probauimus: Per ipſam enim ſciun
tur in genituris latentes mentis cogitatus: Ac etiam naſcentium mores annorum vite
termini iuxta corporis temperiem preſignificantur. Et diuitie ⁊ felicitatis augmenta
⁊ an ſtabiles ac diuturne ſint an labiles ⁊ quibus rationibus labiles eſſent ⁊ formam
viri diuitias deſtruentis deſcribit ⁊ omnia circa hec accidentia predicere valet. Mato
rum quoqꝫ fratrum conditionem ⁊ dignitatem indicat ipſorumqꝫ cuꝫ natis amores ⁊
odia ac etiā omnia futura cum fratribus ⁊ patris ſtatum ⁊ hereditates paternas ac ea
rū finem ⁊ poſtremū in Rebus acquiſitis ab antiquis progeniei Bonum an econtra
prenuntiat. Et filiorum multitudinem an paucitatem Celi ſignificent: ⁊ an plures ma
res erunt an femine ⁊ eorum dignitatem preconcipit. Egritudines quoqꝫ detegit ⁊ an
proni ſint nati ad egritudines incurabiles per comunes artes ſicut Lepram Epilen
tiam appopleſiam ⁊ paralaſim ⁊ alias quoqꝫ egritudines concernit ⁊ an colerice vel
ſanguinee ſint vel melancolice ⁊ an flegmatice vel permixte ⁊ longe an breuis: ⁊ reli
quas corporis in comoditates ⁊ vxoris ſtatum ſignificat an vxoribus plures nati cōnu

biõ iungẽdi ſint ⁊ earum mores ac fidelitatem prenuntiat : ⁊ an felix ſit coniugium an econtra ⁊ propter coniugium nati bona conſequantur vel econtra vt cuidam Domino italico in Sexto climate continget quem propter coniugium non modica detrimenta varijs calamitatibus agitabunt cuius filij mortem in ſilentio pertranſibimus. Pater vero a ſuo loco compreſſurus greſſus Ciuitatem aqua circundatam in Poſterum colet. Et vxoris formam ac amorem ⁊ beniuolentiam circa virum: ⁊ que comodior forma vxoris erit pro viro hec enim ſcientia prenuntiat ⁊ mortis meduꝫ an felix vel i felix aut Ferro aut Igne vel pe caſuꝫ ab alto aut Veneno calido vel frigido, ⁊ per omnia genera proditionum vitam terminandam vaticinatur ⁊ Phiſonomiam ſeu formam latentis inimici qui hec ſcelera commitere velit detegere ac enuntiare pot eſt vbi per Mathematicas ſcientias pias Sapientia predictorum multis nati Aſtrologorum Conſilio vtentes obuiare valent : Et mors quoqꝫ ſi naturalis erit: ⁊ quo egritudinis genere vita erit terminanda ⁊ Annum Mortis vel timoris eiuſdem predicit ⁊ omnia anguſtiarum genera contingentia propalabuntur : ⁊ felicia itinera an per oppoſitum contingent ⁊ an feliciora erunt maritima vel terrena ⁊ prudentiam ſapientiam ac religionem natorum ⁊ omnia circa hec contingentia impedimenta deſcribit magiſterium poteſtatem ac ẽt natorum Regnũ declarat an dñatores ac Reges ſemp̃r erunt dominatu decorati aut Dominio priuentur an noua nanciſcentur regna omnemqꝫ excellentiam futuram preuaticinatur ⁊ facultates magnas an Celi ſignificent ⁊ ſubitam exaltacionem ⁊ magnum nomen ⁊ famam ⁊ quibus dignitatibus nati illuſtrentur: ⁊ ſi qua oppoſita inminerent deſcribit modum quo contingent ⁊ formas inimicorum aduerſa concitantium. Amicorum etiam multitudinem aut paucitatem ⁊ an amici ſint fideles vel econtra ⁊ quibus poterunt naſcentes magis Fidem adhibere ac eorum formam deſcribens ⁊ honorem ⁊ reuerentiam ⁊ ſpem bonam conſequantur ⁊ omnia que circa Amicos contingent indicantur . Inimicorum qnoqꝫ gradum Vaticinatur an inimici potentes ſint aut ſuperentur latentes quoqꝫ Inimicos detegit: qui eorum ſimulatione amici videntur eorum figuram ſeu formam deſcribens an plures vł pauci omnemqꝫ laborem propter inimicos vaticinatur ⁊ hec omnia per naſcettium horas : Ac regulas Ptolemei gradus aſcẽdentis ꝯpiendi ſapientia Aſtronomie predicere valet.

¶ Per annorum mundi reuolutiones ac magnas coniunctiones ⁊ eclipſes ⁊ Planetarum oppoſitiones: ac etiam quadraturas egritudines. Ac etiam ſanitates moreſqꝫ futuros Leges commutandas imperia ac inſtituta deſtruenda, ⁊ Regnorum mutationes ⁊ quem Regem conſequentur preuaticinatur: Eſtat quoqꝫ Scientia vtiliſſima in rebus eligendis per ipſam enim elicere poſſumus conſerentia noſtre Vite per hanc dies ⁊ hore eliguntur in rebus agendis vt Facultates acquiramus . ⁊ mala precaueamus. Et Pietatis Amore inſtruit Tempus : vt amicitie inter Fratres ⁊ Cõſãguineos ponantur: Ac etiam ad Leges diſcendas Domorum Caſtrorum atqꝫ Ciuitatum quoqꝫ Fundamenta iactanda inſtruit : Ut optimo ſint ſub ſidere ac Intelligentia fundata. Ut qui tales Domus Caſtra Ciuitates Culturi ſint ab optimo ſidere ac intelligentia regulentur. Docet quoqꝫ noſtros genitores colere vt ipſorum amorem noſtra. aſtronomica ſapieuti electione Solem atqꝫ Saturnum ⁊ reliquos eorum ſiſignificatores bonis celorum armonicis irradiationibus aptando ⁊ in eas Aſtrorum felices : ac benignas partes conſtituendo: vt eorum omnes virtute prediti filij conſequantur ⁊ paternis ſub optimis benedictionibus regulentur. Ipſoſqꝫ aſſiduue venerari valeant: Quare per celẽſtem ſapientiam diuina precepta obſeruare poterimus mandantia Ut noſtros genitores ⁊ ſenes preceptores deũqꝫ pientiſſimũ colamus Vineas Plantandas

arbores aquaſq; ducendas molendinaq; cõſtruenda et hereditates emendas ac poſſe
ſſiones ut tam hec q̄ etiam cuncta eligenda optimũ finẽ. Conſequantur hec nãq; ſa
pientia ſpecies multiplicare docet Tempora eligendo ut pueri generẽtur maſculi aut
femelle iuxta voluntatem genitorum querentium electiones ac etiaȝ alia animalia au
geri monet ⁊ munera mictenda vt bene recipiantur ac etiam cõuiuia vt hilarĳ vul
tu perficiantur Egritudines curare docet leniendo aut laſſando vel conſtringendo ⁊
ſeruos emendi vt celeſti regimine perterriti bene dominis famulentur. Virorum
coniugia eligit ⁊ alios amoris actus vt felicitatem conſequantur ⁊ inimicos malos ca
ſtra ac ciuitates ruere ac arma quibus victoriam nanciſcamur docet facultates quoq;
mortuorum adipiſci monet at etiam horam teſtamenti conficinedi vt teſtatoris pre
cepta obſeruẽt: ⁊ nr̃a vt ſint felicia itinera maritima aut terrena vel latẽtia naues vt fe
licius in mare ponãtur vt minus ſubmerſionibus ſubiciantur ac ciuitatũ introitus vai
lidi ſint vt q; ſcias omnes adiſcere valeamus. Dignitates etiam ac magiſteria vt adi
piſcamur ⁊ vt domini diuciusq; dominẽtur quȝ in dominatum ingrediuntur ac corona
exaltantur vt cum principes aut reges aloqui volumus gratiam conſequamur ⁊ om
nia magiſteria diſcẽda inſtruit amicitias hominum promiſſa vt obſeruentur ac vt po
ſtulata conſequamur. Ac etiam vt inimicos ſuperare valeamus.

Aſtrologia ergo eſt ſcientia vtiliſſima veriſſimis demõſtrationibꝰ cõperta prebens ſa
lutem corporis prudentiam ac ſapientiam augens ducens nos in cognitione creatoris
quia per ſenſibilia intellectualia congnoſcuntur cum oporteat intelligentem fantaſma
ta ſpeculari ſed cum inter omnes res viſibiles celeſtia corpora ab aſtrologia conſidera
ta Tum propter multitudinem ac etiã magnitudinem ſplendorem ac motum influen
ciam ⁊ permanentiam cum ſint vera entia ac ordinem miraq; vniformitate diuerſiſq;
virtutibus in dei cognitionem maxime nos inducunt quam rem diuinus vates demõ
ſtratiõe inquit Celi enarrant gloriam dei ⁊ opera manuuȝ eius annunciat firmamen
tum. Et ideo aſtronomia naturalis theologia appellanda eſt quia ſicud ſuperior theo
logia per fidem: ac patentiſſima Dei Miracula ſuper naturali ratione nos inducit.
In cognitionem creatoris ſic aſtrologia per naturales rationes creatorem nobis de
monſtrat. Veneremur ergo aſtrologiam ſapientiam diuinam atq; vniuerſalẽ demon
ſtrantẽ nobis cauſas vniuerſales ideas celeſtes ſcilicet intelligentias ⁊ primũ ens deũ
ſcilicet glorioſuȝ qui aſſidue benedicatur qui ſuo lumine Ita noſtros preceſſores. Ti
mocarem albactegnem Ptolomeum Albumaſarem ⁊ reliquos ſapientes inſtruxit
Vt eorum ingentiſſimo labore at ſpeculatiõe nobis ſciẽtias veras reliquerint que nã
q; ſcientie. Tum propter falſos ac ignaros olim in eccleſia ſuſpecte fuerunt: Ac etiaȝ
vt eccleſie libri magnifierent quoniaȝ tunc pululari ſeu componi inceperant: Vt non
tantũ magnifierent ſcientie naturales vt eorũ Theologia poſt poneretur. Et etiam
vt Stelle Tanq̄ dee non colerentur quibus ⁊ eorum erroribus eiectis eas quilibet
audacter confitetur eſſe veras. Non ergo veri ſapientes effectus neceſſarios aut que
ab Aſtrologia non intelligi ac neſciri poſſunt vaticinantur. Sed ea que vere ſciri Et
intelligi valeant vtiliter humano generi ac omnibus offerunt.
Deleantur ergo ambages cauillationes Sophiſinata proditioneſq; Sophiſtarum de
ſtruantur: Quare o Sophiſta cõprimas ⁊ os dialogo fineȝ imponamus: Quapropter
O vos omnes veritatis ſpeculatores ſine liuore inuidia colamus omnes ſcientias: atq;

ſapientias cunctoſqꝫ ſapientes veneremur vt ſcientie atqꝫ ſapientie olim maximo labo
re inuente non tanq̃ Sopite aliquantulum excitentur. Sed maximo cum ingenio au
geantur.

Demonſtratio Tertia naturam humanam bipartitam eſſe oſtẽdit ⁊ Saturni ac Jo
uis naturam ⁊ mundi annos ⁊ auctorum diuerſorum opiniones.

Cum intellexerimus naturam humanam bipartitam eſſe vnam ſcilicet
eternam ⁊ inmortalem: alteram vero ab aſſidua elementorum armo
nia ſemoturam quapropter iuxta ſententiam albumaſaris in ſuo intro
ductorio: Et Auencene ⁊ Platonis a duobus regulari agẽtibus prin
cipalibus profiteri cogimur videlicet corporeo ⁊ intellectiuo: Quam
ob rem Celum motu lumine elementa concitat ⁊ omnia poſtremum
elementata intelligentie vero celeſtes tanq̃ ſuperiora agentia ⁊ vniuerſaliora ⁊ primo
Principio Diuino propinquiora Subſtantias intellectuales inferiores tuentur Hinc
oritur q̄ planetarum primus. ſcilicet Saturnus virtute Frigidus ⁊ ſiccus ⁊ quia ali
quando locus celi imperat aſtris quandoqꝫ natura gelida in liquorem conuertitur ob
ſcuros gignit colores ac Liquores fetidos. Intelligentia vero ſuam Spheram circum
uoluens homines ſuo imperio ſubditos graues prudẽtes cogitationibus pronos ma
gnis ac profondis conſilijs efficit: Quam ob rem Timorem ⁊ aliam vitam eternam
eorum conſilio premeditari eorumqꝫ animis terrorem incutit. Jdeo Saturnum legum
ſignificatorem ac etiam ſenum ⁊ regentium propter conſilium profundum ⁊ conſilia
rios regibus oportunum omnes Aſtronomie auctores conſtituerunt:

Jppiter vo ſcd̃s vꝫ Stella tẽperiẽ efficit liquidũ atqꝫ calidũ humorẽ ingerens vite pro
portionatum prolem ac ſpecies augens. Eius nanqꝫ intelligentia animi excellentiam in
tellectum ac Sapientiam largiens vaticiniorum interpretationes vera ⁊ omnia certa
influens honeſtatem fortitudinem temperantiam pacientiam Templa Diuinas Ceri
monias iura atqꝫ leges vberrime tribuit. Quam ob rem cõclamatum ⁊ vere cõclu
ſum ac expertum eſt a ſapientibus Albumaſare. ſcilicet in magnarum coniunctionum
libro Et Ptolemeo in Centiloquio ⁊ Meſſahala per Planetarum coniunctiones Et

65

octaui celi ſtationes elementa terraruꝫ fructus hominum complexiones mutari ac etiam corrumpi quapropter ⁊ hominum fantaſmata cogitationes leges inſtituta ⁊ imperia mutantur. Et vt vaticinium ordinem quendam ſorciatur de quibuſdaꝫ magnis cōiunctionibus ſit noſtrum exordium. Sꝫ quoniam magnarum coniunctionum tempora conſignare volumus radicem quandam a Mundi principio conſtituemus dimiſſis ſpeculationibus Ariſtotelicis de mundi eternitate cum pretulerit phiſicorum: octauo motum eternum ⁊ indeficientem ⁊ quod ab eterno: ⁊ in mutabili non emanet nouus actus: Idem in.12.methaphiſice ⁊ ſecundo celi ⁊ mundi neqꝫ factum eſt omne celum neqꝫ contingit corrumpi: Hec nanqꝫ diſſectatio nōn hic determinanda eſt preſupponēdo etatem primam a primo ſcilicet parente Adam ad Diluuium ſicut collegi a primo libro geneſis fuiſſe annos ſolares conſtantes ex 365.diebus ⁊ fractionibus.1656.licet inſpexerim quam plurimos auctores difformes in Mundi temporibus. Albumaſar in primo magnarum coniunctionum libro confitetur ab Adam vſqꝫ ad Diluuium fuiſſe annos.2226.Auguſtinus in Libro de Ciuitate dei prophitetur ab adam ad Diluuiū fuiſſe annos.2262.⁊ Vincentius in Hiſtoria.2242.Et Euſebius ſimiliter. Sed Hieronimi Sententia 2000.perfectos hec annos etas non perficit.Sed auctorum Sententiarum difformitas prima eſt propter anni diuerſitatem aliqui.4.menſium alij ſex annum conſtare dicunt.Secunda propter dimiſſionem temporum inter generationes.Tertia propter fractiones computatas pro anno integro. Quarto quoniam putant aliqui annos quibus decem generationes vixerunt non fuiſſe integros ac ſi calor naturalis non potuiſſet nutriri humido ſubſtantifico per illa annorum interſtitia conſignata Secundum ꝙ veritas diuina canit primo geneſeos.

Demonſtratio quarta Patefacit Homines adeo ac celis regi: quapropter primam deus inſtituit Legem.

C Onſentaneum rationi videtur ꝙ noſtre rationales animȩ non fortuitu corporibus inhereant noſtris ſed nutu diuinoqꝫ irradiante lumine a quo etiaꝫ regulentur. Quam ob rem celum liber.ſ.diuinus: ita ordinatum eſt ab illo primo independente motore vt optimum ſit inſtrumentū ad cuncta ſue obſequioſa Maieſtatis imperio perficienda. quam ob rem ad annos a Mundi origine.2365.Saturnus ⁊ Juppiter in Piſcium principio fuerunt coniuncti per motum medium ⁊ eorum vera coniunctio fuit in.gr.24.Aquarij ⁊ hec coniunctio in aquei trigoni fuit principio per mutationem triplicitatis vt legem moſaicam in terram influerēt ⁊ propter dominum.9.coniunctionis complexum cum Joue qui Saturnus ē ⁊ ꝓpter Aquarij ſignum cuius Saturnus eſt dominator ſignificauerunt legem iouialem ⁊ ſaturninā.Sed quoniam Saturnus non petit aliorum planetarum coniunctionem. ſed omnes alij accedunt ad ipſius conuentionem: Ideo omnes leges poſteriores eaꝫ confitentur ⁊ ipſa nullam fatetur iuxta ſententiam Albumaſaris: Et quoniam ſaturnus eſt ſicce nature ⁊ propter ſigni ſtabilitatem ideo Hebreorum lex conſtans ⁊ permanens eſt cū impreſſio in ſiccō facta ſit difficilis extractiōis hebebreorꝫ ꝯplexio hoc maxime patefacit ⁊ quia Saturnus eſt profundi conſilij vt pretactum eſt ideo cuꝫ tenacitate prudentia ⁊ ſapientia ⁊ conſilio eorum tuentur legem ⁊ quia eſt planetarum primus ideo vnum ſolum independentem in ſociatum primum motorem venerantur. Et propter Jouis complexum portendebat populum fecundum prole honeſtatem omniaqꝫ certa fortitudinem temperantiam patientiam ſapientiam iuſtiam ⁊ prophetias Templa

Cerimoniaſqꝫ Diuinas iura ⁊ Leges Hec Omnia ꝓpter Jouem diſpoſitorem loci coniunctionis : ⁊ Libram Signum iuſtitie nonum a coniunctione ꝓbantur per albumaſarem magnarum coniunctionum libꝛo tractatu primo differentia tertia ⁊ quarta ⁊ introductorio magno. Vt celeſtia poꝛtenta a nobis ꝓfata quendaꝫ catenatum nexum atqꝫ preſignanda conſequantur aliquos magnarum coniunctionum effectus indicabimus: Micuit ſaturni nanqꝫ cum Joue connexio in Scoꝛpione annno a mundi exoꝛdio.2444.vbi ꝓpheta Moſes ab alia coniunctione ſignificatusmanu potenti in lucem contulit que diuino iuxu celo ſic pedetentim influente precipiebantur. Quaꝫ ob rem perfectis quattuoꝛ ſolis circumuolutionibus egiptus contremeſcens diuinaqꝫ potentia ꝯquaſſatus atqꝫ conflictus muſcis vermibus ſanguine fame ſiti grandinibus ruinoſis peſteqꝫ totus concutiebatur egiptus nāqꝫ ſcorpioni ſubicitur iuxta ſententiā ptolemei.2.Quatripartiti. Si recte naturalis ptolemei ſapientia intelligatur: cuius triplicitatis domini ſunt Mars Venus ⁊ Mercurius ſcd̄m Ptolemeum ⁊ Mars occidētalis venus meridionalis plage dominatrix: Inter quas egiptum locatū Scoꝛpionis influxum ſuſcepiſſe naturaliter non veremur ſed hoc memoꝛandum fatemur ꝙ in ꝓuincijs gubernandis in medio mundi culture poſitis iuxta Haly Arodoan ſententiā oīa ſigna ⁊ planete eiſdem dominantur ideo leges ⁊ ſecte agentibus medias mundi ꝑtes celentibus venerantur prius ⁊ deinde ab alijs extremis nationibus accipiuntur. Nempe numerationis ſtudium non deſuit quin noſtro erecto oꝛe celeſtē armonicam ſeriē iuxta diuinā veritatē in geneſeos libꝛo pateſactam ſpecularemur ꝑꝑ quā vere reperiuntur motus ⁊ radices planetaꝝ ſine qua ⁊ tabulaꝝ numeros ⁊ radices ⁊ motus falſos eſſe demonſtrauimus ab adam vſqꝫ ad diluuium ⁊ a diluuio ad xp̄m vſqꝫ ad inuectiſſimum regem Alfonſum coꝛona exaltatum anno xp̄i.1494. Quā ob rem noſtrā numerationē geumetricis numeroꝝ ꝓpoꝛcionibus a Diuina veritate compꝛobatam veram eſſe profitemur.

Demonſtratio.5. De hebꝛeoꝛum victoꝛia contra duos Reges.

a Nno nāqꝫ mūdi.2484. Saturnus ⁊ iuppiter in piſcibus ꝯiuncti fuerunt: ſꝫ qa hebꝛeoꝝ ſunt ſignificatoꝛes. Ideo ſaturnus ⁊ Juppiter ſignū cōiunctionis magne mutate triplicitatis premētes victoꝛiā contra duos Reges og ⁊ ſihon indicauerunt: Cōmemoꝛetur hoc igitur hebꝛeos ꝑ planetaꝝ coniunctiones in aqueo trigono victoꝛiam nactos fuiſſe licet exagitationem atqꝫ iacturam habuerint ꝑius quam victoꝛiam conſequerentur.

Demonſtratio.6. De hebꝛeoꝛum iactura ⁊ dei inobedientia.

a Lia nanqꝫ coniunctio Jouis cū ſaturno fuit mundi anno.2603.in igneo Trigono Arietem compꝛimens ⁊ multas hebꝛaico populo conquaſſationes et paucam dei culturam impulit.

Demonſtratio.7. De genitura Samuelis ⁊ dauit.

a Nno mundi.2841. Duo ſuperioꝛes ponderoſi coniuncti in tauro indicauerūt ſamuelis ⁊ dauit genituram.

Demonſtratio.8. De initio regni dauit ⁊ ipſius declinatiōe ⁊ de tēpli edificatione.

a Lia coniunctio fuit Anno mundi.2884. in terreo trigono ſignificauit initium regni dauit poſtmodum anno mundi.2960.iteꝝ in eadem triplicitate coniuncti imperij Dauit declinatione influxerunt. Sed facta poſtmodum cōiunctione Saturni ⁊ Jouis i aquea triplicitate anno mundi.3397.hebreoꝛum Salutem poꝛtendebat: Et Paululum poſt Templum fuit edificatum. Et non mirum ꝙ triplicitas terrea cum planetis coniunctis ꝯ̄ dauid regnum inſurrexerunt:

quoniam. Hebreorum religio principium traxit ſuum in trigono aqueo oppoſito trigono Terreo & eo magis cũ ſignum Piſcium ſigno Virginis opponatur: Cuius Dominus eſt Mercurius & hoc eminẽter demõſtratur inferius perſequentẽ demõſtrationẽ

Demonſtratio.9. Decem tribus expulſos in montibus vltra flumen indicat.

m Undi anno.3499. Juppiter & Saturnus coniuncti fuerunt in geminoruꝫ principio cuius dominus eſt Mercurius. Quam ob rem decem tribus iſraelitici in captiuitatẽ montiuꝫ vltra Flumen repulſi fuerunt.

Demonſtratio.10. De ſcientia Hebreorum in ſecundo templo.

ſ Uit quoqꝫ anno mundi.3590. coniunctio Jouis cum Saturno in principio Ignei trigoni inuaſſo Leone: quapropter vberimam ſcientiam Hebraico populo flumenqꝫ diuinitatis hoc in ſecundo templo inſpirauit.

Demonſtratio vndecima de ſecta caldeorum.

d Ignum commemoratione videtur vt aliarum ſectarum breuiſſime iaꝫ preteritarum annotationem faciamus nam per coniunctionem Saturni & Jouis cum Martiis complexu in orbe fuit erecta inſolentia & Caldeoruꝫ Lex impulſa fuit & cum Mars ignee ſit nature incendiȷ ſacrificia caldei conficiebant: & diuinitatem commixtam igni ab ipſis creditam colebant aut Ignem mutari in Deum manentibus priſcis ſuis accidentibus credebant.

Demonſtratio duodecima Egiptiorum legem enumerat.

a Liud quoqꝫ in orbe fuit erectum crimen propter Jouis coniunctionẽ cum ſaturno ſoli cõnexã propter quam egiptioruꝫ Lex emanauit vbi ſolis militiam colebant & celeſtes imagines.

Demonſtratio.13. ſaracenoruꝫ pandit ſectaꝫ.

ſ Uit etiam Jouis & Saturni coniunctio cum Ueneris complexu & Saracenoꝝ emerſa atqꝫ influxa fuit lex que in luxus & concupiſcentias preruptos atqꝫ ipſos labſos contulit.

Demonſtratio.14. oſtendit qđ Philoſophari licet & chriſtianam indicat fidem: Et inſtituta & mores.

s I verum eſt ꝙ philoſophari liceat cum nobis mentẽ erectam atqꝫ rationalem deus impenderit vt Celum ſpectando prudentiores preceteris animalibus ſimus & ſuam veneremur Maieſtateꝫ cũ Celi narrent gloriam dei et firmamentum eius opera anunciet quapropter Celum eternitatis librum ſpeculum et exemplar immortalis dei eſſe non dubitamus vt ea que a mente diuina mundiqꝫ regina preconſcita ſint in eodem ſcripta & ſignata per organa celeſtia omni quaqꝫ micantia eſſe cum per omnem terram exeat ſonus & apparentia eorum vt omnes creature deum venerari ac cognoſcere poſſint, cum elementa ac etiam elementata diuerſis celoꝝ vertiginibus agitata ſonum & armonicos cantus ſeu ordines emittant & omnia ducunt nos in cognitionem creatoris vt eiuſdem profete ſententia eſtat qñ videbo Celos tuos opera digitorum tuorum Lunam Stellas que tu fundaſti quid ẽ homo ꝙ memor es eius aut Filius Hominis quoniam viſitas eum: Quapropter omnes Creature per celeſtes vniformes motus primum motorem Deum ſcilicet Glorioſum congnoſcere poſſunt oẽſqꝫ idolatrias expellendo ſed ſemper agitate mẽte ſuã infinitã Maieſtatem

intelligendo colant adorent atqꝫ venerentur: nempe aſtronomicis menſuris ac nume ris ⁊ coniunctionum proportionibus ac earundem coniunctionibus aſſerere ⁊ confite ri cogimur ãno mũdi. 3 7 9 4. fuiſſe iouis cũ Saturno cõiunctionẽ in ꝟgine cũ triplici tatis mutatione ex qua iudicium ⁊ ſcientiam iuxta autorum Aſtronomie Sententiam eliciemus per precedentia iam demonſtratum eſt legum mutationes per duorum ſupꝑ iorum complexum mutate triplicitatis cum domini noue celi ſedis ꝯmixtione in orbẽ accidere ideo cum mentis aciem erexerim ad hanc in Signo Virginis coniunctionẽ legem Mercurialez eſſe non dubitauimus ⁊ propter ſignum nonum a coniunctione cuius Venus eſt dña ⁊ Lune exaltationẽ ipſos ꝑticipes eſſe ꝯcluſimus: Sed Mercu rium principalem ſignificatorez aſſerimus quoniam ſigni Virginis eſt dominator qꝺ duos ponderoſos iam coniunctos ſuſcepit ſigni naturã deſcribendo Albumaſarem ſic dicentem Sexto ſui Introductorij. Imitabor Virgo ſignum ſterile bipartitũ tri forme in primo eius decano Aſcendit puella munda corpore decora vultu venuſta: ha bitu Modeſta crine prolixo Manu Geminas Ariſtas tenens ſupra Solium Aulea tum reſidens Puerum Nutriens Ac iure paſcens Puerum dico a quibuſdam na tionibus Nominatum Jeſum quem Grece Chriſtum dicimus. Quapropter Chriſtia ne religionis auctores chriſtum ex virgine eſſe natum profitentur ⁊ cum ſit ſignũ tri forme diuinitatem trinariam eſſe dixerunt ⁊ cum puer in illo decano aſcendat per iu uenem legem cõmutandam celi ſignificauerunt. Et quoniam dominus eius eſt Mer curius cuius naturam deſcribendo Albumaſarem ſeptimo ſui introductorij proſeque mur. Mercurius promiſcuus ad omnem cõmiſtionis aſcenſum eſt ⁊ ſignificator diui nitatis ⁊ fidei prophetie ſermonis diſcipline Doctoruz cum diſcipulis ingenij rationis eloquentie ſapientie exortacionis ſalubris argute deceptionis ex quo probabiles indu ctiones neceſſarij ſillogiſmi poetrie ac philoſophie ſtudiumqꝫ mathematicaruz ⁊ diui nationum ſecreta ⁊ ſortilegia cum augurijs ⁊ auſpicijs ⁊ librorum cõmentationibus ⁊ exercitatio cum eleganti nouitatis inuentione ac ſecretorum intellectu emanant ra rum inferens gaudium raraſqꝫ delitias: tenueſqꝫ voluptates prouidum Conſilium fa mam rumores ⁊ latentem ambitionem qua in re Albumaſarem imitando in Primo tractatu differentia tertia ⁊ quarta ſuam ſententiam in ſeptimo ſui Introductorij inſe rendo dicimus legem chriſtianam mercurialibus ſignificationibus eſſe imbutam ⁊ cõ fectam. Et ideo ſilogiſmis ⁊ argumentis ſermonibus perſuaſionibus roboratur atqꝫ te netur. Et quoniam Mercurius eſt valde mobilis Ideo hec fides non eſt multum fir ma. Sed vix eius precepta creduntur. Et quoniam cum Venere connexionem habet ideo templa ſculpturis ⁊ imaginibus muſicalibuſqꝫ melodijs ⁊ inſtrumentis ornãtur Et cum Venus ſignificet mulieres ⁊ orationes: ideo earum corpora venerantur ⁊ ꝑꝑ Lune cõmiſtionem que ſignificat populum hanc legem populum proſecuturã ſigni ficauit Veneris ſignificata iuxta Ptolemei ſententiam Tertio libro quatripartiti Ca pitulo. 12. ⁊ 13. vberrime demoſtrantur. Et quoniam Mercurius ſignificat intellectum ⁊ ſapientiam: Ideo diuinitatem cum humanitate coniunctam fuiſſe omnes Chriſtiane theologantes fidei canunt atqꝫ eiuſdem auctores confitentur regiones quibus hec pa te fieri deberẽt ſunt ille que a Virgine regũtur ⁊ eius oppoſito. Et Quadrato quare Albumaſarem imitando in ſexto Libro ſui Introductorij iudea ⁊ Gallilẽa cum con fimo eufratris ⁊ quedam perſie inſula a Virgine illuſtrantur. Et quoniam oppoſitoꝝ ſignorum conſtellationes diuerſorum ſunt effectuum vt patet Sole ingrediente Arie tis primordia omnia ex imis erigi ⁊ pululari videntur ⁊ generantur: introeunte vero Libre initia omnia decidere ac areſcere apparent ⁊ arbores arentia folia emittunt: et ordo Aſtronomicus ẽ vt planete vbi vim ⁊ exaltationẽ habeant in eius oppoſita ſede

detrimenta ſoꝛtiantur: Ideo ſi aſtronomice loqui volumus ac etiam vt regia poſtulat auctoꝛitas cum nil ficti regie Maieſtati offerendum ſit. Sed liberrimo corde omnia abſoluantur ac pateſiant ingenue legem mercurialem eſſe oppoſitam Legi Moſaice omnes Aſtronomie doctoꝛes confitentur que ſub ſigno piſciũ Virgini oppoſito olim illuſtrabatur. Sed chꝛiſtianas doctrinas pꝛoſequendo credere opoꝛtet Chriſtum non ad ſoluendam legem ſe contuliſſe ſed ad eam ad implendam pꝛofectum eſſe. Sed quoniam iuxta Sancti Thome ſententiam in pꝛima parte diuerſitatem pꝛincipioꝛum eſſe cãm diffoꝛmitatis effectuũ ꝯfiteri cogimur hinc ẽ ꝙ Fidei credita pꝛicipia oppoſitas ꝯcluſiones pariunt q̃ philoſophoꝝ fundamenta hinc ẽꝙ theologi ꝯfitentur Deuꝫ ſine celis ⁊ medijs cauſis poſſe effectus a ſua infinita Maieſtate emanari abſq; motu ſine celo abſq; elemẽtis ⁊ ſemotis omnibus alijs cauſis tã vniuerſaliſq̃ particularibus ſed per ipſum tanq̃ per cauſam cauſarum omnia pꝛoduci in iſtanti per ſuam infinitã intelligentiam id circo pꝛofitentur oppoſitas concluſiones q̃ philoſophi fateãtur ideo Legem Chriſtianam ſub Celoꝛum Imperio Minime Conſtitutam eſſe dicunt. Sed aſſerunt chꝛiſtum filium dei dominum celi ⁊ terre ⁊ chriſtianam legem nequaq̃ a celis gubernari ſed in mediate regi abſq; ſtellis ⁊ cauſis ſecundis a diuina Maieſtate ⁊ conſequenter Thomas aquinas in pꝛima parte dicit ꝙ virtus ⁊ perfectio attributa inferioꝛi agenti eminentioꝛi modo lucet ac eſt pꝛeſtantioꝛ in ſuperioꝛi qua de re cum Libertas hominis perfectioni attribuatur eminentioꝛi modo concedi ⁊ attribui debet perfectioni diuine: dicens: Si deus lib. rtate pꝛiuaretur ita ꝙ non poſſet non mouere eſſet imperfectior q̃ homo.

Demonſtratio. 15. de Philoſophoꝛum opinionibus contra diuinarum legum inſtituta.

Philoſophantes vero oppoſitam aſſerunt ſententiam dicentes deum eẽ actũ ſimpliciſſimum puriſſimum ac ſemotum ab omni miſtione coꝛpoꝛea: ⁊ aſſerunt pꝛo impoſſibili intelligentiam maximam deum glorioſum incoꝛpoꝛari ⁊ licet plato ponat animas noſtras incarcerari coꝛpoꝛibus Non tamen vniri ſed tantum animas a celeſti ſede emanantes nobis tantum ad operationes intellectiuas perficiendas coꝛpoꝛibus noſtris inherere: tanto magis ſubſtantie abſtractiſſime Deo .ſ. glorioſo vnio inconuenit; Et hoc comẽtatoꝛ Auerois in tertio libro de Aĩa Ariſtotelis fatetur intellectum noſtrum eſſe vnicum ſuperatum in omnibus hominibus illuſtrantem animam noſtram rationalem virtutem cogitatiuam que ſm ipſum eſt educta de potentia materie generabilis ⁊ coꝛruptibilis quem intellectum eſſe infimum intelligentiarum ⁊ eternum ad totam humanam ſpeciem illſtrandam impenſum aſſerit Et conſequenter negant philoſophi deum eſſe perfectioꝛem pꝛopter libertatẽ Immo aſſerunt potius libertatem addere imperfectionem deo quoniam libertas eſt ad oppoſita videlicet ad bonum ⁊ ad malum cum in deo non oppoſite operationes: neq; male cadant ſed ſemper vnifoꝛmiter agit quia eſt actus puriſſimus quare deum eſſe agens neceſſarium dicunt ſemper mouentem ⁊ ꝙ ab eterno mouit ⁊ per infinitum tempus mouebit ⁊ nullam nouitatem Diuine menti accidere dicunt ꝙ velit non mouere: vel non mouiſſe ⁊ deum actu vnifoꝛmi magnifaciunt ⁊ eternam vnifoꝛmemq; agitationeꝫ

dei perfectionem eſſe autumant: Quare non operationem que eſt ad oppoſita ſi Deo attribueretur hec libertas Monendi ⁊ non Agitandi. Et ideo vndiqꝫ ſunt anguſtie ⁊ ſecundum Prophetam dicimus: Poſuit mundum Deus in diſectationibus vt nature ſecreta ſue Maieſtatis ignorarentur: Hoc idem aſſerit Scelomon Dicens. Quis nouit ſi Spiritus Filiorum adde aſcendant ſurſum ⁊ ſi Spiritus iumentorum deſcendant deorſum: Quam ob rem dimittamus Dei archana inquirendo tantum res patentes Celeſtes quas in libro ſue vniuerſitatis deſcripſit vt ſuam Maieſtatem Veneraremur ⁊ futura predicere per Stellas micanter ac intelligentias valeamus ⁊ reliqua ſue Maieſtatis ſecreta dimitantur ⁊ intellectum noſtrum victum ac deficientem eſſe ad tanta ſue Maieſtatis recondita capeſcenda conſiteamur ⁊ Deum ſolum Celi et Terre Creatorem qui ſua Infinita bonitate cuncta gubernat protegit atqꝫ defendit cuius miracula ſuis ſacratiſſimis nominibus per Virtutem impoſitam minus noxijs pateſiunt vnde ſi angelis celis precioſis lapidibus ac Herbis infuſa eſt adeo Virtus vt miranda perficiant: quare Deum virtute infinita omnia perficere Creare: audaces negare audent ſubeciatur ergo virtus intellectiua deficiens noſtra ad tantam Infinitã diuinamqꝫ maieſtatem intelligendam ⁊ ſue vere legi ac iubſis pareamus. Ad aſtronomica ergo Celum ſpectando animum conuertendo qui ab eo per eius lumina vndiqꝫ micãtia tanq̃ per veicula corpori aſſociatur: Speculati ĝ fuimus anno mundi. 4033. Jouis cum Saturno amplexum in Libra ſignificaſſe augmentum fidei chriſtiane atqꝫ Diuicias hoc enim per omnes aſtronomie auctores probatur confitentes ſecundã domum ſignificare ſubſtantiam ⁊ Diuicias ⁊ cum. Libra ſit ſecundum Signum a Virgine in quo fuit coniunctio oſtendens Chriſtianam legem. Ideofelicitatis augmenta portendebat ⁊ hec per Conſtantinum Imperatorem vberrime oblata fuerunt Et cum Libra Rome dominatum ſibi vendicauerit: Vbi Chriſtiana ſocietas ſedem poſuerat ſuam ibi effectus patefieri Celi ſignificauerunt. Non mirum iuxta Manilij Sententiam Libram Rome dominari cum ſit ſignum iuſtitie: vbi Roma toti mundo iuſtitiam miniſtrauit in Libra quoqꝫ Saturnus exaltatur. Ideo Romani quandã animi truculentiam preſeferunt que per eius liuidos atqꝫ Saturninos vultus pateſit.

Demonſtratio. 16. De ſecta mahume ctana.

n Unc autem Conſtellationem Pernicioſam Virtutibus Scientijſqꝫ obſtantem meſto ac ploranti animo deſcribere videtur cum Mundi anno. 4271. Juppiter ⁊ Saturnus in Scorpione coniũcti fuerint ad aqueum trigonum conuerſi cum Lune complexu ac etiam bellicoſa Martis Irradiatione: Quare Legem illam Mahumectanam ſigniſicauerunt que omnia rudia groſſa ⁊ popularia voluptates Vitia Scelera Luxus atqꝫ Rapinas Bella Prelia ⁊ Sanguinis effuſionem precipit. Et Hec Celi quoqꝫ ſignificauerunt Scorpio enim Martis eſt Domicilium: Quare Prelia amplectitur ⁊ luxus auget. Et cum nonum a coniunctione Signum ſit Cancer cuius Dominatrix eſt Luna. Ideo Legem Mahumectanam luminarem et marcialem eſſe probauimus Secundum albumaſarem magnarum coniunctionum Libro Primo differentia tertia ⁊ Quarta Et cum Luna ſignificet Populum rudem qui ab omni peritia ſe iunctus eſt omnium aſtronomie auctorũ auctoritate, Ideo Lex illa Rudis

⁊ craſſa popularis eſt et ſcientiarum inimica ſicut vulgus quoqꝫ eſt ⁊ propter martis dominatum non ſillogiſmis ſe ipſam tueri precipit ſed armis hinc eſt qꝫ qui minimuꝫ contra eorum legem obloqueretur ferro trucidaretur Et cum Luna ſit valde mobilis iuxta terram preceteris alijs erraticis: Jdeo alias leges vehementer annihilabit ⁊ ipſa lex non diu dominium proſequetur ⁊ Julius vero firmius ⁊ ſimiliter Hermes a mundi creatione vſqꝫ ad finem eius quinqꝫ planetis dominium aſcribunt ⁊ Lunam omnibus participem eſſe que poſt aduentum eius ad Mercurij complexum referūt quid in hac poteſt inueniri diſpoſitione ſubtilius purgatis Agreſtibus ſtudijs repertis artibus ⁊ diſciplinis ⁊ quia compoſitus per diuerſos actus ſe acuit ⁊ quia mobilis ingenium in hunc vnumqꝫ vite curſum ſeruare non poteſt: ex varijs inſtitutis Moribus vt patet malicie creuit improbitas et vite ſcelerum flagitia genus hominū hec tempore facinoroſa machinationibus adinuenit ⁊ tradidit hac ex cauſa vltimum hoc tempus in quo iam ſumus Mercurio tradendum eſſe probauerunt ⁊ mutationem habendi genus hominum plenam malitiam concitare poteſtatem. Tantum ergo creuit: malitie ſcelus vt non pudeat humanos prime cauſe honorem gloriam atqꝫ poteſtateꝫ ſibi vendicaſſe.

Demonſtratio.17. De prima coniunctione Jouis ⁊ Saturni magna mala influente.

p

Eſt quam premiſimus Aqueum trigonum pernitioſam Saturni ⁊ Jouis coniunctionem ſumpſiſſe per eorum mutatam trinariam naturam quaꝫ ob rem coniunctiones eiuſdem notande ſunt quarum prima eſt tanquam origo germinans ſecunda producens florem. tertia vero tanꝙ flos gignes fructus Quarta vero fructꝰ completos parit: fuit ergo anno Chriſti.1306. imperfecto Saturni ⁊ Jouis coniunctio per triplicitatis mutationem ex aerea in aqueam in Scorpionis principio quare effectus coniunctionis tanꝙ radix terre ſubmerſa latitans fuit hec .n. propter ſigni fixionem vſqꝫ ad alias Scorpionis coniunctiones effectus parere nequiuit: tamen per minores etiam complexus infortunia inferētes terrarum ſubmerſiōes naufragia et peſtiferos morbos propter ventorum peſtiferam agitationem vt teſtis eſt Jpocras: Tertia amphoriſmorum particula ac etiam Sanguinis effuſionem latenter populo chriſtiano augebat ⁊ cum Saturnus in auge aſcendens et Jnppiter depreſſior in Scorpionis ſigno Quoniam ambo ibidem infortunantur damnum ⁊ naufragia ex Saturno vt Haly propoſitione centiloquij.55. fatetur et poſtremum ſanguinis effuſionem propter ſigni marcialem naturam.

Demonſtratio.18. de.2.3.4. Magnis coniunctionibus multa mala impendentibus ſciſma in pontificis electiōe et iacturam flandrie ac ſciſma et victoriam eccleſie et iterum de ſciſmatis excitatione.

ſ

Ecunda vero magna coniunctio Jouis et Saturni fuit anno Chriſti.1365: in completo trigeſimo die octobris octauum Scorpionis comprimes gradū nec aliqua ſiderea virtute complexorum pernicies beniuola Radiatione fuit correpta ſed potius propter ſtellam marcialem. Jn.8. ſcorpionis gradu ſenſim labentem magnates et dominos mutos reddit hoc Ptolemeus cōfirmare videtur Lunam Marti vel Saturno in tali gradu coniunctā corporibus ſenſibiliter nocere fatetur. Dorotheus.8. et nonum ac decimum ſcorpionis gradus nocuos eſſe retulit propter quam ergo coniunctionem et mercurij eidem applicationem propter volubilem ſui naturam coniunctorum naturam corroborauit. Nam quecunqꝫ infortunarum fuerit fortior Mercurij naturā in coniunctione ſibi vendicat quare Albumaſarē

383

imitando libro coniunctionum magnaruz tractatu ſexto differentia prima Saturnus ſuperior Joue non modica mala chriſtianis deſignauit que tamen anno Chriſti.1376. Mercurius circa Piſciuz principia Saturno coniunctus fuit ꝛ Joue in Uirgine circa diametralem radiationem retrocedente magnum in clero agitatum fuit conſilium vt pontifex eligeretur ꝛ cum ſciſmate tñ terminatuz fuit ꝛ ſequẽti anno .1377. in aprili Mars cum Saturno in Piſcibus ꝛ Joue in Libra retrocedente ꝯiunctio hec flandriam vexauit. ꝛ vltra biennium iterum facta coniunctione infortunarum in Arietis medio effecus patentior fuit inſuper anno Chriſti.1378. Iterum Mercurius coniunctus fuit Saturno in marcio circa Arietis principium ꝛ Joue in Scorpionis cauda labẽte retrogrado magnũ fuit inceptũ ſciſma ꝛ ſequenti Anno gandaui mur mur incepit.ſed iſtis pernicioſis coniunctionibus elapſis Anno chriſti.1385. magna fuit coniunctio Saturni ꝛ Jouis in Cancri principio ꝛ cuz in hoc amplexu Juppiter fuerit in ſua exaltatione ꝛ etiam ſupra Saturnum aſcendens: Quare iuſtitiam ac victoriam Eccleſia conſecuta fuit: Et propter ſigni incoſtantiam cito peperit effectum quod per Francie Regem precedentia ad equitatem fuerunt redacta quoniam francia Cancro regimini ſupponitur per Albumaſaris doctrinam tractatu.4.magnarum coniunctionum differentia vltima. Sed eodem anno poſt coniunctionem predictaṁ Juppiter corporaliter ꝛ Mars ac Mercurius in prima facie Cancri Saturnum inuaſerunt ꝛ quoniam Juppiter ꝛ Mercurius oppreſſi fuerunt ab infortunis qui chriſtiane legis ſunt ſignificatores Ideo in regno francie excitatum fuit tantum ſciſma ꝛ partibus circumiacentibus vt clerici ad obedientiaz clementis ꝛ brachio ſeculari compellerentur.

Demonſtratio Decimanona De iactura ducis burgundie: ac etiam chriſtianorum ꝛ de ſciſmate in pontificis electione.

Inſuper anno chriſti.13 95. Septembris menſe coniunctus fuit Mars Saturno i prima Scorpionis facie ꝛ Juppiter in Tauri Calce retrogradus. iterum Nouembre eodem anno coniunctus fuit Mercurius Saturno circa Scorpionis medium ioue per inceſſum retrogradum tendente ad diametralem coniunctorum irradiationem ꝛ ſequenti anno Burgundie Dux cum Chriſtianis captus ꝛ plures ceſi fuerunt ꝛ ſciſma auctum fuit vſqꝫ adeo ꝙ vltra duos põtifices Tertius per piſanum conſiliũ eligeretur ꝛ maxima fuit humanorum peſtilencia licet preceſſerat coniunctio infortunarum in Sagittario ꝛ Juppiter in Uirgine ꝑ quaternum ſignorum intuitum applicatus.

Demonſtratio vigeſima de ſciſmatis innouatione.

Poſtmodum anno chriſti.1405.commota eſt hec ſuperior Coniunctio ad aeream ſignorum trinariam.25. aquarij occupando ꝛ cum eodẽ anno tres planete ponderoſi in piſcibus applicati fuerint non tamen coniuncti: Iterum ſciſmatis nouitas creuit.

Demonſtratio.21:plures continet Coniunctiones bonas ꝛ malas influentes ſciſma inter cleros penuriam in mundo ꝛ peſtem.

Tertia aũt magna coniunctio iouis ꝛ Saturni lapſa fuit anno xpi.1425. Sz prius ꝙ Juppiter veram ꝯiunctionem attingeret retrocedere incepit ſed ꝑ ſtationem ꝛ retrogradationẽ ꝛ directionem ter ſunt coniuncti in proxia coniunctione a Principio.ſ. ianuarij vſqꝫ ad finem ſeptembris vltra duos

gradus nõn diſtabant ⁊ in aſpectibꝰ planetarum modo retrocedentes modo ſtationa
rij ſub Scorpionis rectitudineꝫ perpendiculari linea labebantur. Sed propter ſigni
ſtabilitatem effectus non ſic cito patuit ⁊ eodem Anno Mars ⁊ Mercurius eiſdem
corporaliter in octobre applicati fuerunt ⁊ cum effectuuꝫ delatio ſiat a Saturno: ⁊ fe
ſtina commutatio a Marte. Ideo Martis influentia in francia protinus apparuit poſt
modum vero anno.1435. In ianuario Mercurius iunctus fuit Saturno in piſciuꝫ ini
tia ⁊ per eius retrogradationẽ eidẽ corporaliter in februario aplicuit ⁊ per directionẽ
in marcio ⁊ Ioue in Virginis medio ſemper exiſtente retrogrado profundum conſi
lium inter cleros effecit cum ſciſmate tamen terminatum ⁊ anno eodem infine Iulij
fuit martis cum Saturno complexus circa.ix.piſcium gradum Saturno autem retro
cedente ⁊ Mars primam ſtationem continebat ⁊ Ioue directo circa vigeſimum Vir
ginis. Et iterum hec coniunctio in Octobris medio in piſcibus Marte directo ⁊ Sa
turno inſtationem ſecundam meantibus. Tunc enim incepit magna cõiunctio Satur
ni ⁊ Iouis que fuit in Scorpione ſuos euomere effectus: quare penuriam tribulatio
nem ⁊ peſtilentiam precipitauit: Sed per coniunctionem infortunarum Arietem com
primentium anno.1437.⁊ Ioue retroeunte in Scorpionis decima parte.ideo peſtilen
tia ⁊ magne infelicitates aucte fuerunt ⁊ eodem anno Martij circa medium preceſſe
rat coniunctio Saturni ⁊ Mercurij in arietis principio ⁊ Ioue peruerſo itinere me
ante.19.Scorpionis partem premente ⁊ tunc ſciſma editum fuit. Quare concluſimus
precedentes coniunctiones ſciſmata ⁊: peſtilentias in orbem concitaſſe atqꝫ influxiſſe.
Deinceps Anno Chriſti.1444.fuit coniunctio Saturni ⁊ iouis in parte decima Can
cri Die.vigeſimo tertio iulij ⁊ cuꝫ iuppiter fuerit in ſua exaltatione ⁊ in ſue augis cir
culo ſupra Saturuum eleuatus portendebat coniunctio hec habundantiam: ⁊ prece
dentium malarum coniunctionum influxus mites reddere ⁊ cum Mercurius.4. Vir
ginis partem teneret in ſua domo Aſcendendens in augem ſui Circuli ad benignum
coniunctorum tendens aſpectum. Qui cum Ioue Chriſtianam fouet legem. Quare
cum in hac coniunctione vterqꝫ fuerit fortis ⁊ in eorum dignitatibus Chriſtianaꝫ Le
geꝫ proſperitatem ⁊ honorem nacturam ſignificaunt. Quam ob rem per hanc feliceꝫ
coniunctionem Sciſmatibus ſilentium impoſitum fuit. Inſuper anno Chriſti.1447.
in ſeptembre fuit Coniunctio Martis cum Saturno in Tertio Leonis decano ⁊ iup
piter obſeſſus inter Solem ⁊ Dragonis Caudam in principio Libre ⁊ ⁊ fuit occiden
talis ac etiam Combuſtus. Quare oppreſſus ⁊ infortunatus coniunctorum Dolorem
cõprimere nequiquit: Quare per diuerſas Regiones orrenda ſignificauit portenta.
Quare anno.1451. Magnam orbem mortalitate concuſſit. Item Anno Chriſti.1454.
fuit coniunctio Saturni ⁊ Mercurij in Scorpionis medio ⁊ iuppiter retrocedens in
Tauro ſignificauit conſilii pluralitatem inter Clerum cum magna tamen diſcenſione
⁊ chriſtianorum detrimenta. Quam ob rem ſpeculetur contempletur commemoretur
an per precedentes malas Coniunctiones. Et per multas alias iam relictas breuitatis
Gratia an teucri Mahumectani Marciales cum eorum ſecta Scorpioniſta Lunari
Greciam Dalmatiam Albaniam: ⁊ Maritimas inſulas: Ac Regiones. ſcilicet Ro
dum Calcidẽm ꝙ nunc Nigropontum dicitur ⁊ reliquas Chriſtianorum Regiones
conquaſſauerint: ⁊ eiſdem dominentur. Dicant nunc ergo vulgares ignorantes rudes
inuidi Proditores Carnifices Temulenti ⁊ ſceleribus dediti ſemi bellue ꝙ Aſtrolo
gia non ſit vera cum per tot Hiſtoriarum exempla ac effectus ⁊ per maximas Ratio
nes comprobauerimus. Non ergo inſpiciant quaſdam particulares reuolutiones que
nunc fieri ſolent pro quolibet anno ſecundum ingreſſum Solis in Arietem vt Aſtro
rum periciam condemnent: quoniam Celi agunt ſecundum materiam diſpoſitam: et

383

ſi non 'eſt in vno Tempore Prona eam conantur preparare: ad eorum formam ſuſc
piendam. Ideo ſi effectus: qui predicuntur Ab Aſtrologis ſingulis Annis per anno
rum reuolutiones particulares non verificantur in anno illo verificabuntur in annis
futuris poſt quam inferiora concitata a precedentibus influentiis diſpoſita fuerint. Et
eo magis cum verificauerint per nouas obſeruationes ingreſſum Solis in Arietem
Et propterea Celeſtes ſpeculatores vt viſſimã Celeſtẽ ſapientiã naturalẽ ſcilicet verã
prophetiam predicere valeant oportet eos per magnas coniunctiones vaticinari ⁊ tũc
veritatem eorum vaticinia conſecuntur. Quem admodum per magnas coniunctiones
precedentes patefecimus effectus indicaos po ſt multa tempora factos eſſe: vt Albu
maſar profitetur coniunctionem que diluuium produxit preceſſiſſe diem Diluuii. 279.
annis ⁊ coniunctionem que ſignificauit Moſem. 80. annos preceſſiſſe ante quam eius
effectus pateficeret oſtendimus redimendo populum. ſcilicet ſeruum Dei a crudelita
te Faraonis Et ſic de aliis multis: nos patefecimus effectus coniunctionum: poſt ali
quos annos verificatos eſſe: non ergo arti imponatur ꝙ artiſte male ſcientiam intelli
genti attribuendum eſſet. ideo ſi qui temerarii peſſimii detractores Hanc Scientiam
degradare preſumunt eorum inuidiam ac ignorantiam detegunt. Quoniam iniuſti ſũt
iudices qui de incognitis Scientiis alloquũtur: Nec enim ad iudicandum ſunt idonei
qui fauore vel odio non exanimatis partibus ad ſententiam temere prorumpunt. Er
go qui ſubtiles ac maximas Aſtrologie rationes ignorant ⁊ ipſam inuido ſtridore di
lacerant ⁊ quod non intelligunt contemnunt omni tormentorum genere ſunt cõquaſ
ſandi omni enim malo puniendi ſunt per quos in conſuetuctudinem deuenit vt Pre
clariſſimarũ Scientiarũ ſtudia falſis perſuaſionibus ⁊ ſophiſmatibus obumbrentur.

Demonſtratio Uigeſima ſecunda patefacit vaticinia cuiuſdam Doctoris ⁊ Ioã
nis Lubec De Aduentu Prophete ſeu Antichriſti.

q Uoniam quedam magne Conſtellationis preterierunt ac etiam ma
xime vltro ſe conferent quedam potentiſſime coniunctiones ex quibꝰ
Ut equa omnium ponderatione ac iuxta commiſtionis rationem. Ex
omnibus ꝗꝙ diſſimilibus cauſis forma vna ⁊ vnus effectus eliciatur
primo vaticiniũ cuiuſdam Artiũ ⁊ Medicine alamani Doctoris. ac ẽt
Aſtrologie profeſſoris propalabimus: ac eius reprobationem: ⁊ Po
ſtremum quodam pronoſticum cuiuſdam Ioannis Lubec qui in eadem verſatur ſen
tentia in illam ipſamqꝫ eandem defectionem collocabimus. Non iactandi gratia: Aut
quadam Liuoris ſpecie commotus quoniam ſemper Sapientes: Ac veris Scientijs
indulgentes amaui ac etiam Celo. Sed vt veritas ipſa pateſiat contra eorum Senten
tias quas tum geumetricis tum etiam philoſophicis ac aſtronomicis doctrinis repro
bandas eſſe demonſtrauimus: me inſurgere philoſophice ac aſtronomice rationes co
gunt qua propter non me audacem fateantur ſi preter tabularum numeros ſententiã
demonſtrauerim meam quoniam tabularum veritas ex magna Almageſti compoſi
tione originem traxit ſuam quam ſi quiſpiam negauerit non tantum aſtrologiam ſcien
tiarum preclariſſimam verum etiam ⁊ aritmetricam ⁊ geumetriam ſcientias veriſſi
mas negaret quod proteruum ⁊ contra omnem philoſophandi modum eſſet ſed So
phiſtarum more qui a philoſophantiũ ſecta eiciẽdi ſunt qm̃ philoſophoꝝ ẽ veritatem

ſpeculari ad quam acquirendam mea etas trigeſimum primum annum agens conata
fuit ⁊ ſemper vera nanciſci conabor. Et primo doctoris fundamẽta et ſuivaticinij iacta
bo. Rettulit enim. Inſignis quidez ⁊ valde admiranda conſtellatio ponderoſorum pla
netarum Saturni ſcilicet ⁊ Jouis expaueſcenda coniunctio impendẽtes calamitates
denuntians die .25. nouembris anno chriſti .1484. facta fauit ⁊ conſtituit Martem do
minum coniunctionis in tertia locatum hora anni reuolutionis ⁊ in decima tempore
coniunctionis ⁊ poſuit ſignum aſcendens coniunctionis tempore cancri: ⁊ ſignum an
ni aſcendens ſcorpionis ex quibus prophetam naſciturum elicit ⁊ quandam coniuncti
onem martis ⁊ ſaturni in ſcorpione ac etiam eclipſim prophitetur ex quibus etiá mul
ta futura mala predicat: Protulit ergo prophetam in patria Scorpioni ſubiectam na
ſciturum in duodecimũ circa annuz a coniunctione ⁊ propriam emigraturum patriam ⁊
ſigna facturũ regiõibus Aquario atq; Leoni ſubiectis . ⁊ ſuam predicationẽ .19. annis
delaturum iuxta annos minores ſolis cuius indumẽta diſpoſuerat rubea propter mar
tem dominum none coniunctionis ⁊ propter ſolem participantem vel ſecundum ſentẽ
cias aliorom dixit veſtes ad rubedinem religioſorum more decliues erunt ⁊ ſaxus fu
it etiam q̃ dedecoratum corpus habebit notis quibuſdam ⁊ verrucis ⁊ fuſcis varieta
tibus in dextro ipocundrio inguine vel femore ex parte fortune in dextro celi in deci
ma ab oroſcopo collocata naturam eius deſcribens propter ſcorpionis ſignum dijs ⁊
demonibus terribilem fatetur qui nec egeſtatem timebit nec exilium metuet nec car
cerem perhorreſcet: nec dolorem reformidabit nec mortem ſubire curabit. qui non
modo verborum vi ſed etiam ſola ſui oſtentatione malignos fugabit ſpiritus magicis
etiam preſtigijs aut carminibus aut quorundam ſpirituum appellatione ⁊ inuocatio
nibus molietur miranda preclarum habebit ingenium ⁊ futurorum prenocionem ipo
criſim ⁊ mendacium quotiens loquetur ⁊ cauterizatam habebit conſcientiam eritq;
multi ſanguinis effuſionis cauſa ⁊ chriſtianam occulte ⁊ implicite calumniabitur do
ctrinam ⁊ hereſim ſapiet ⁊ ad caldeorum fidem declinare videbitur A quibus omni
bus mea ſententia diſcrepat ⁊ philoſophorum rationibus ac etiam aſtrologorum om
ninm Ptolemeuz . ſ. ⁊ Albumaſarem imitando.

Demonſtratio .23. Noſtras connumerat rationes naturalibus proſpectiuis ⁊ geume
tricis contra predictorum Aſtrologorum vaticinia rationibus comprobatas.

n Oſtra iam conſtituamus fundamenta ac exordiamur primo illud philoſo
phicum amplectori poſteriorum primo omnẽ doctrinam ⁊ omnem diſcipli
nam ex preiacenti fieri cognitione ⁊ in libro de anima oportet intelligentez
fantaſmata ſpeculari ⁊ de ſenſu ⁊ ſenſato nihil eẽ in intellectu quin prius fu
erit in ſenſu. Quam ob rem vt Aſtrorum motus intelligamus oportet prius per ſpeti
es ſenſibiles ad doctrinam proficiſci que latitudinem quandam ſorciuntur cum habe
ant ſubiectum corporeum: Quantitates ergo minime in ſenſibiles aſenſitiuis poten
tijs percipi non poſſunt. Ideo quantitates minime celeſtes a nobis nequaq̃ intelligi
poſſunt Solem pro quolibet die moueri: 59. mĩ. 8. ſecundis .19. tertijs .37. quartis .19.
qcintis .13. ſextis .56. ſeptimis celorum ſpeculatores ⁊ Alfonſine Tabule concluſerunt
vlteriores autem fractiones que minime ſunt in motu ſolis ⁊ in omnibus alijs ſtellis
que minime ſunt dimiſerunt quoniam inſenſibiles ſunt: quam ob rem in temporis lõ
go interſtitio congeriem quandam conſtituũt ⁊ vbi motus medii vniformes propter
cumulum iam dictuum ducunt paulatim ⁊ ſucceſſiue ſenſibilem errorem minutoruz
⁊ graduum: Propterea ergo precepit Ptolemeus in magna Almageſti compoſitiõe

vt breui tēporis ſpatio nouam conſtituamus celoꝝ obſeruationē vt Aſtrologoꝝ error
non ſit ſenſibilis: per quem non tantum vaticinia de prophetarum aduentibus ac mo
ribus ⁊ cui ſecte inherebunt ⁊ regionem eorum geniturarum ⁊ eorum phiſonomiaꝫ
deſcribendo falſa conficiuntur verum etiam omnia que abſqꝫ Planetarum ac fixaruꝫ
ſtellarum rectificatione eduntur ſic per conionctionum aſcendentia ⁊ per veriſſimas
ab ipſis creditas planetarum coniunctiones quare vt aſtroꝝ veritas non obumbretur
oportet nouam conſtituere obſeruationem Et cum alfonſine tabule lapſe ſint per mi
nuta ⁊ in aliquibus per gradus illam preciſiſſimam coniunctionem Scorpionis a pre
dicto doctore preſuppoſitam falſam demonſtrauimus. Preterea nulla inſtrumento
rum proportio. Quibus Aſtrorum loca nobis innoteſcunt. poteſt ita eſſe capax vt celo
rum minimas quantitates deprehendere ualeamus: Quin in tēporis interuallo erro
ris congeriem conducat cum minimam ſtellarum fixarum demonſtratum ſit tota ter
ra maiorem eſſe eo magis celorum vaſta quantitas armillas ⁊ inſtrumenta aſtronomi
ca excellit. Preterea motus octaui Celi eſt ignotus qui variat Planetarum inferio
res agitationes qui in temporis longo interſtitio ſenſibilem errorem confert. Ideo cal
culationes Alfonſi Regis Tabularum propter temporis diuturnitatem erroris Con
geriem conduxerūt. Qd autem motus octaui celi ignoretur probatur per ſententiaꝫ
Ptolemei in magna Almageſti compoſitione ſic dicentis Thimocaris in Alexandria
ad Stellam ſeptentrionalem oculos ⁊ mentem erexit que in Scorpionis fronte adeſt
⁊ fuit hec ſpeculatio anno nabucdonoſoris. 456. ſecundum Scorpionis comprimere
gradum per vnun tantum latitudinis gradum ⁊ tertiam Septentrionem verſus quā
quoqꝫ ſtellam melius geumetra in anno nabucdonoſoris. 845. die. 18. Menſis meſir ⁊
in quinto fuiſſe Scorpionis gradu inuenit ⁊. 55. Minutis fere cum latitudine Septē
trionali. vnius gradus ⁊. 20. minutoꝝ inter vtroſqꝫ tempus. 399. annoruꝫ lapſum fuit
Et cum hec Stella ſuam ſeruans latitudinem tres gradus circuiuerit. ⁊. 55. Minuta
Oportet centum annis vnum correſpondere gradum ⁊ fractiones aliquas. Sed Joan
nes de mōte Regio ſtellas obſeruatas in ſuo epithomate Almageſti reliqt i ſpatio. 65
annorum vnum perficere gradum dicens. Debit quoqꝫ in minori temporis interſtitio
octauam Spheram Gradum vnum peragrare, expertum eſſe ꝙ Ptolemeus: Qua
pp latitās ē octaue Sphere motus precipiunt ergo Aſtrologie ſapiētes vt aſſiduū ad
Stellas habeamus oculum vt error ſenſibilis abiciatur: qui per ſinum calculum com
mittitur per hodiernas aſtronūmicas tabulas ſuos numeros ⁊ calculum confirmātes

Eſt alia ratio. Quoniam veriſſimum anni tempus metiri non valemus vt eius mo
tus per anni quartas concipiamus: quin fractiones reliquantur cum annus ab Aſtro
logis diuidatur. Et Alfonſinis Tabulis in. 365. diebus ⁊ quinqꝫ horis ⁊. m̄. 50. fere So
lis quoqꝫ greſſum ab anni vna vernali. Quarta vſqꝫ ad eſtiualē tropicuꝫ pfici in. 39.
diebus horis. 13. m̄. 35. Ab eſtiuali vero ad autumpnalem in diebus. 93. horis. Decem
minutis. 50. Ab hac quoqꝫ ad hiemalem in diebus. 89. hora vnua minutis. 26. Aqua
ad equalitatis reuerſionem in diebus. 89. horis. 3. minutis. 59. Et hec per Alfonſinas
Tabulas. patet diuiſio hec nanqꝫ diuerſitas ſolem in Sphera quadam extra mundi cē
tum moueri demonſtrat: Quare vniformem in ſuo centro motū concluſerunt. Et cuꝫ
nos patefecerimus motum vniformem in temporis ſpatio difformem fieri ⁊ errorem
inducere. Ergo hic motus anni ⁊ eius quantitas a uero ſemoti ſunt vt inferius demon

ſtratiue probabitur. Ergo introitus Solis in Arietē falſus eſt Et omnia que dicent Aſtrorum ſpeculatores anno .1494. vana erunt quia ponent Taurum in aſcendente ⁊ Solem in vndecima ⁊ Venerem ⁊ Lunam per Aſtronomicas regulas dominas anni ⁊ per conſequens quidquid iudicabunt de ciuitatibus de Regnis celeſtibus ſignis ſubiectis vana erunt ⁊ celorum peritiam honoris cupidi deturpant ⁊ deriſionem ac contemptionem ⁊ dedecus acquirent que in alio noſtro opuſculo palā emittentur vbi noſtras obſeruationes patefaciemus. Eorum ergo que dicta ſunt De motu Solis demonſtratione ꝓbantur. Sit enim orbis ecentricus .a.b.g.d. Cuius Centrum .e. extra ſit centrum Mundi .z. diametraliter tranſiens per longitudinem longiorem .a. Et propriorem .d. ⁊ per ambo centra ſit .a. .e.z.d. Dico ſi Planeta Mouetur equaliter in Orbe .a.b.g.d. Tunc motus eius apparebit diuerſus ſuper centro Mundi .z. Sit enim .a.b.⁊.g.d. arcus equales ductis Lineis .e.b:g.e:z.b:z.g. conſtabit per vltimam ſexti Euclidis angulos .a.e.b.⁊.d.e.g. eſſe equales: Sed per .xi. eiuſdem primi .a.e.b. eſt maior angulo .a.z.b.⁊ g.e.d. eſt minor angulo .g.z.d. Igitur angulus .g.z.d. maior eſt angulo .a.z.b. patet ꝗ ꝗ eſt maius maiore excedit quo ꝗ minus ſed in tempore equali ſecat hos Angulos: eo ꝗ arcus .a.b eſt equalis Arcui .g d. quapropter Motus equalis reſpectu .e. centri deferētis Solis apparet qui nanq̄ diuerſus reſpectu orbis mundi cuius centrū eſt .z. videtur: ⁊ ſic reperta ē motus ſignorum in orbe ſol' diuerſitas. Et cum inſtrumenta quib⁹ anni ſpatia metiebantur ſint materialia elementorum alterationibus ſubiecta. hinc eſt ꝗ anni quartas ⁊ horarum minimas fractiones falſas numerauerunt: ⁊ ſic errauerunt in minimis fractionibus relictis vt quotiens humore quodam inſtrumenta terrea impediebantur: ac etiam aquarum Horologia quibus annorum quartas menſurabant propter aeris obſtaculum vt vacuum non daretur Impediebantur: quare illas omnino

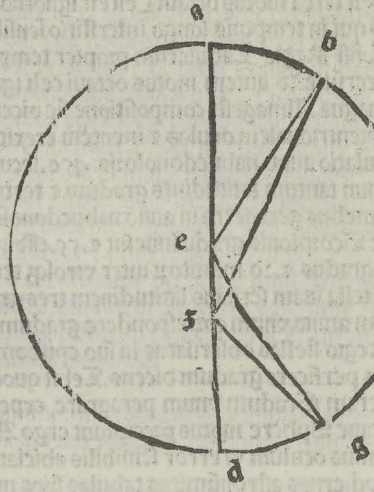

383

das preciſiones non habemus quas ipſe ⁊ multi preſuponunt: Quapropter hec pau
cula cum reliquis iam pretactis erroribus ac etiam dicendis coniuncta manifeſtuz er
rorem in temporis ſpacio pariunt.

Perſpectiue quoqꝫ inminent connexe rationes quibus cogimur ob longam tem
poris dilationem planetarum motus diſſociatos eſſe a tabularum armonica compoſiti
one. certum enim eſt ſidera per elementorum duorum diſtantiam nobis efferri: Qua
re ex aeris atqꝫ ignis aſſidua variatione radiorum apparentie continue alterantur. hoc
enim patet per. 16. perſpectiue propoſitionem ſic dicentem: radius lucis vel coloris a ꝑ
pendiculari ſe diuertit cum medium ſubtilius occurrit ⁊ per. 15. Radius lucis vel co
loris ad perpendicularem frangitur in occurſu medij denſioris ergo ſtelle videbunt
vbi non ſunt Minime quoqꝫ quantitates videri celeſtes nequeunt. Et hoc per. 39 per
ſpectiue patet non ſub quocunqꝫ angulo rem videri. Et per. 50. ſic dicentem. Nihil vi
deri niſi proportionaliter quantum ⁊ per quinquageſimam tertiam omnia que viden
tur tempore comprehendi ergo minime celeſtes franctiones relicte non comprehen
duntur quare in temporis ſpatio errorem conducent. Et per ſexageſimaz quartam cer
tificari quantitatem diſtantie per reſolutionem interiacentis ſpatij ad magnitudinem
menſure ſentialiter note ⁊ per ſeptuageſimaz ſecundam figuram rei uiſibilis multum
diſtantis minime certificari. Et ꝑ ſeptuageſimam quartam comprehenſionem quātita
tis procedere ex comprehenſione piramidis radioſe ex baſis compoſitione ad quanti
tatem anguli ⁊ longitudinem diſtantie ⁊ per ſeptuageſimam ſextam nulla quantitas
rei immoderate diſtantis eſt oculo certificabilis: ⁊ per octuageſimam ſecundam ſtel
las in orizonte maiores apparere. ⁊ per octuageſimaz tertiam corpora ſperica in di
ſtantia apparere plana. Et per octuageſimam quartam quadratas magnitudines in di
ſtantia apparere oblongas. Et per quintam vltime partis perſpectiue rem viſam ꝑ
radios fractos extra locum ſuum neceſſe eſt apparere. Et per octauam rei viſe ſub ra
dijs fractis impoſſibile eſt certificari quantitatem: Et per quadrageſimam ſeptimam
prime partis viſum nihil comprehendere niſi proportionali diſtantia preſentatum: Et
tunc arguo ſic. Omne minimum quod non eſt proportionaliter quantum Et propter
indebitam diſtantiam ⁊ propter radiorum fractiones ⁊ per omnes iam ſupradictas ꝓ
poſitiones ac etiam rationes videri ⁊ comprehendi non poteſt Minime inſenſibiles
quantitates celeſtes ſunt huiuſmodi que relinquentur a Tabularum compoſitoribus
ergo comprehendi non poſſunt. Quare in temporis proceſſu errorem cauſant ergo ꝑ
conſequens coniunctionem illam Saturni ⁊ Iouis ſic punctualez fuiſſe falſam profite
mur ⁊ demonſtrauimus ⁊ conſequenter ſignum aſcendens coniunctionis non fuit cā
cer nec ſignum anni reuolutionis fuit Scorpio nec conſequenter Mars in tertia ſigni
ficans Prophetaz martialem ergo omnes ſue propoſitiones a vero recedunt ⁊ quid
quid de Propheta dixit nullius fuiſſe emolumenti Demonſtrauimus. quoniam Ta
bule tales coniunctiones ſuas oſtendentes propter temporis diuturnitatem ⁊ per om
nes iam rōnes demonſtratas corrupte ⁊ delinquētes ſunt Vt breui ſmōe me expediā
Ioānes lubec ꝓfitetur ꝓphetā naſciturū ꝑ ꝯiunctionē ſaturni ⁊ iouis anno xpi. 1502 Lubek
in cācro ⁊ vꝑginē in aſcendente hora ꝯiūctionis ⁊ dicit eē Antixp̄m ⁊ iponit ſibi malos

mores ⁊ q̄ð ſibi patebunt omnes mundi theſauri propter Jouem quarte dominum
Saturno in decima coniunctum ⁊ ꝙ potens erit ⁊ naſciturum preſignat anno Chriſti
.1506.quam ſententiam vanaȝ dicimus precedentes ob demonſtrationes:ac etiaȝ per
doctrnam veram magnarum coniunctionum expertam atqȝ demonſtratam ab Albu
maſare ⁊ Ptolemeo ⁊ Meſſahala quos imitando meam ſententiam demonſtrabo.

Demōſtratio.24.Prophete aduentū oſtendit iuxta omnes Peritiſſimos Aſtrono
mie Auctores eiuſdemqȝ mores ⁊ cui ſecte inherebit ⁊ geniture ſue regionem.

T noſtri inceptum vaticinij ordinem proſequamur ſuum demonſtrationē
noſtram in medium afferemus.vbi nutu diuino ⁊ ſic ſua me Illuminante
Maieſtate veritatem de prophete aduentu ⁊ moribus preſignare cona
bor ⁊ reliqua celeſtia portenta propalando Conclamatum ac expertum ē
iuxta ſententiam Ptolemei quinquageſimo Centiloquij verbo centum ⁊ viginti eſſe
coniunctionos in erraticis in quibus eſt maior Scientia: que ſit in hoc mundo. Jdeo
Albumaſar magnarum coniunctionum Libro.tractatu primo differentia prima enu
merat quinque coniunctionum genera.Quorum primum eſt ex duobus ſuperiori
bus indiuiduis in ſigno mobili vernali in.960.annis ſolaribus.Secunduȝ vero eſt ex
parte poſitionum indiuiduorum altiorum in quibus accidit mutatio coniunctionis de
trigono in trigonum que ſit omnibus.240.annis ſolaribus: per que noſtrum conſtitu
emus vaticinium per precedentia ſuperiorum planetaruȝ conuentus:anno mūdi.2365
Demonſtratus fuit per quem Moſaca fuit ſignificata religio ⁊ diuino nutu eiuſdem
magnus Propheta Diuina Maieſtate iubente maxima Miracula patefecit:Et Ceri
monias Legem atqȝ Jura. Et Precēpta inſtituit. Ac etiam Jouis Et Saturni
conuentus indicatus fuit:interreo trigono Virginis vbi Chriſtianam peperit fidem.
Nunc autem pateſacere ac demonſtrare maximam quandam coniunctionem mutate
triplicitatis decrenimus per quam ⁊ per aliam in cancro futuram magnum prophetā
venturum ac eiuſdeȝ mores demonſtrabimus: fuit ergo duorum ponderoſorum ſupe
riorum anno Chriſti.1464.nono Aprilis in Piſcibus cōiunctio que cum omnia ſigna
⁊ per omnes medias coniunctiones ac etiam per omnes triplicitates. Jterum ad Pi
ſcium ſignum fuerit deuoluta effectum quendam pariet qui prime videlicet ſue iam
preſignate coniunctionis moſaice ſi milis erit.Et vt ſermo noſter conſcius ratione om
nibus patenter videatur Albumaſaris ſapientiam.Tractatu primo differentia prima
ſic probātis conferemus cuȝ ſingulis.240.annis ſolaribus Saturni.ſcilicet ⁊ Jouis cō
uentus trigonum mutet.in quo duodecies:aut tredecies aliquando coniunguntur. et
in ſuccedente.Jterum ſic coniunguntur ⁊ hoc inuiolato ordine Omnia ſigna Celeſtia
peragratur.Quam ob rem cum inter coniunctionem moſem ſignificantem ⁊ conuen
tum Saturni ⁊ Joue.qui chriſtianam Legem produxit annorum girationes.1429.
fluxerint :quibus ſi addantur anni Chriſti.1464. intrepidanter.2893.componuntur
quod eſt tempus intermedium coniunctionis moſaice ⁊ coniunctionem hanc annorū
Chriſti.1464.Quapropter annis.2893.per 240.Diuiſis duodenarium quotientem nu
merum nanciſcimur per quem omnia ſigna celeſtia duorum ſuperioriuȝ ꝯuentus tran
ſiuit in omnibus ſcilicet 240 annis mutando triplicitatem.Deuoluta ergo eſt magna
Saturni ⁊ Jouis coniunctio per trigoni mutationem anno Chriſti.1464.ad Piſcinm

383

Signum que eadem eſt cum Moſem ſignificauit. ⁊ Quemadmodum per illam pri
mam coniunctionem Moſem ſignificantem Populus Iſraeliticus fuit ſub ſeruitute
crudeli Faraonis anteq̃ paſtor Moſes Hebreos redimeret. pari formiter poſt con
iunctionem factam anno Chriſti.1464.in Piſcibus ſpeculetur contempletur: Si He
brei fuerint conquaſſati ⁊ mortui ⁊ venditi per eorum exilium ab hiſpanie Rege an
no Chriſti.1492.vbi tot milia in paupertatem deuenerunt ac etiã conquaſſati afflicti
d. ſperſi mortui fuerũt. ⁊ impoſterum quoq; magis affligentur per aliam coniunctio
nem in Cancro futurã anno Criſti.1503.Trepidantiſſimus ⁊ admiratione dignus tri
um ſuperiorum planetarum conuentus qui Octobris Menſe Chriſti anno. 1503. per
ficietur In cancri ventre.⁊ Mercurius Scorpionem compreſſurus Coniunctos aſpe
cturus ⁊ Sol ſuis micantibus radijs eos intuebitur. Et Luna oppoſito intuitu plane
tas iam predictos creſcente lumine reuerberatura ⁊ cum iam pateſecerimus ꝯiuncti
onem magnam in piſcibus anno Chriſti.1464.factam per quam ⁊ per hos potentiſſi
mos planetarum conuentus vt equa omnium compenſatione.Et iuxta commixtionis
rationem ex omnibus licet diſſimilibus formis ⁊ cauſis forma vna ⁊ vnus effectus eli
ciatur.Prophetam venturum iuxta Sapientiſſimorum Philoſophorum Sententias
comprobauimus Et iudicium eliciemus per eam nanq; Planetarum copulationem
.1464.Chriſti tanq̃ per quodam principium ſeu indicium omnium agitatorũ prophe
tam venturum propalauit quem admodum in celis ſcriptum eandem coniunctionem
reliquit.que venturum Moſem ſignificabat ſententiam nanq; noſtram a Meſſahala
Sapientiſſimo viro eliciemus magnarum coniunctionum libro capitulo nono: qui ſic
inquit cum omnes tres ſuperiores in vno termino vel facie coniuncti fuerint.Et Sol
eos aſpexerit ſignificat deſtructionem ſectarum ⁊ Regnorum ⁊ eorum mutationem:
⁊ res maximas ⁊ hec eſt maxima coniunctio que ſignificat prophetias.i. aduentus pro
phetarum ⁊ deſtructionem quorundam climatum nec non res maximas . et eo magis
ſi inferiores planete vim dederint ſuam . Quam ob rem cum hanc coniunctionem fu
turam in Cancro preconceperim futurum profetã ſignificamus. Hoc etiam patet ab
Albumaſare Tractatu Secundo de coniunctionibus magnis differentia octaua . Et
quoniam quo magis cauſe ſunt potentiores eo magis effectus ſunt potentes ⁊ cũ ad
hunc effectum producendum ſint cauſe potentiſſime effectus erunt maximi comple
ctimur enim coniucctionem in Piſcibus iam predictam ⁊ hanc quam proſequimur
in cancro que piſciũ ꝯiũctio anno.1464 fuit per mutationẽ triplicitatis per tranſitũ
omnium ſignorum eſt maxima ⁊ cum conuentus trium ſuperiorum ſit in Cancri ven
tre cum Aſpectibus Sol s Lune ⁊ Mercurij cauſas potentiſſimas dicimus. Et quo
niam ſignum Cancri eſt maxime ſeptentrionale ergo radij directiores ad Regiones
habitatas iaculandos eogo potentiores ratione proſpectiue. Et cum Signum Cancri
per auctorum opinionem ſit mundi Aſcendens hic Planetarum coitus totum conci
tabit orbem. Mores autem profecte ſic innoteſcent. Quoniam Saturnus Ioue eſt ſu
perior in prima ſcilicet coniunctione in Piſcibus facta. Ideo cum ſit Planetarum p̃
mus propheta iſte Judaicam ſectam augebit nullam poſteriorem aſſerens :⁊ Quoni
am coniunctio ſecunda eſt in Cancro cuius Luna eſt dominatrix que ſecundum ſen
tentiam Albumaſaris maxime eſt conſideranda in Prophetarum moribus tractatu
primo differentia tertia licet dicat in Anni reuolutione tamen fortior eſt in coniunctio
ne que cum ſit in domo Saturni in Capricorno planetas iam coniunctos Diametrali
radiatione intuens omnes iam planete ad Saturni naturam commutantur quoniam
am luna dña ſigni eos recipientis in Saturni domicilio locata eius naturam amplecti

tur. Quam ob rem Omnes planete in Cancri ſignum lapſuri naturaz planete eôs recepturi mutati in naturam Saturni aſſumunt: Et quoniam. Planetarum imperium reuoluitur circulariter. Conuenienter ergo poſt Lune dominatum et per conſequens omnium planetarum completuz imperium in mabumectana ſecta patefactum. Atqꝫ completum Saturno dedicetur. Et hoc ab omnibus Aſtronomie auctoribus confitetur: Et quoniam Juppiter cum Saturno in prelibata Piſcium coniunctione complexionem habet quoniam in ſuo eſt domicilio legem ſaturninam atqꝫ Joualem portendit ergo legis precepta ab iſtis duobus planetis eliciuntur quemadmodum in tertia ⁊ quarta demonſtratione oſtenſum eſt. Sed quia in ſecundo in cancri ſigno complexu Mars cum duobus ponderoſis commixtionem habet qui omnes in Cancro a Luna in naturam Saturni mutata recipiuntur. Jdeo Saturno ⁊ Joui coniunctis mars ſeuiciem quandaz ingerit. Quapropter legis coufirmator maxima miracula muudo propalabit cum ſanguinis maxima effuſione. Cuius genitura Albumaſarez imitando in Piſcium Regionibus erit aut eius trigono videlicet Jndia Aſſiria ⁊ Alexandria. Prouincie que a cancro reguntur ſunt ſithia ⁊ media. A Scorpione vero aſſiria: Et naboctea ⁊ Egiptus. ſed ſecundum Meſſahalam in regione temperatis qualitatibus decorata naſcetur. vt in quarto climate vbi incolas ſalubri multiplicatione ac ſanitate extollit. Nos autem piſcium Regiones preponimus. Licet Cancri regiones propter fortiſſimam coniunctionem ⁊ planetarum eo conuentum etiaz idonee eſſe poſſunt. vt illinc propheta genitaram trahat ſuam. per cuius miracula totus contremeſcens mū̃dus commutabitur ⁊ per ſanguinis effuſionem totus conquaſſabitur: ⁊ per vltionis genera que mala Deum ſua mitiſſima ac liberrima voluntate rogatuz volumus vt mitiora reddat ſi in preceptis eius ambulauerimus.

Demonſtratio. 25. De ſermone meo tanq̃ philoſophus nil theologôrum argumentationibus reſpondens nec contradicens

b Oc tamen ſapientum mentibus intimatum eſſe volo ꝙ ea que de propheta dicta ſunt: ac etiam de omnibus alijs que dicentur tanq̃ philoſophus ⁊ celeſtis monarchie ſpeculator fari atqꝫ dixiſſe fateor: ⁊ nil ſicti ac nulli parti procliuior que ſi diſſona a religione iudicabū̃tur abſqꝫ meorum verborum ac ſententie defenſione tam nunc ꝗ̃ imposterū omnia que religioſi fatentur confiteor.

Demonſtratio. 26. Oſtendit cometem emergendum preliorum turbines ſanguinis effuſiones ⁊ francie deſtructionem Africe ac Babilonie ⁊ totius orbis conquaſſationem regnorum mutationes ⁊ climatum deſtructiones.

r Eliquū ē vt preliorum turbines predicemus. Cum ergo tres ſuperiores in Cancri ventre ⁊ Sol ⁊ Luna ⁊ Mercurius eos complexos intuentes: qui modo per ſtationem nunc retrocedentes modo directi in vna ſemper facie menſibus ſeptem aſſidue ſe complicentur: Quare ſi eorum ſimplex coniun

ctio que vix viginti differtur diebus per meſſahalam cum Solis intuitu regnorum et climatum deſtructionem portendit. Eo magis hic potentiſſimus planetarum conuentus qui menſibus ſeptem in eodem ſunt conſtituti atqꝫ complexi decano. Et tunc potentiſſimus ac terribiliſſimus cometa apparebit. Quare Dominum regnorum ⁊ Climatum deſtructionem patenter ſignificant ac influunt. Et tunc humani ſanguinis effuſiones atqꝫ torrentes eiuſdem inundabunt. Et cum ſignum Cancri ſit ſeptentrionale ⁊ ſeptimo climati appropriatuꝫ dominans iuxta ſententiam Albumaſaris libro coniunctionum tractatu quarto differentia vltima Babilonie ⁊ Africe ⁊ Luchie ciuitatis ac etiam Francie ſemotis ergo omnibus dubijs confiteor Babilonie ⁊ ceterarum regionuꝫ deſtructionē que a Cancro regūtur. Speculetur quoqꝫ ꝑ Hiſtorias ac geſta an Illuſtriſſima Venetiarum Vrbs a Cancro regatur ne ſimili infortunio verſetur: quod abſit cum ſit ciuitas liberrima ⁊ virtute decorata quam ita prudentes viri coluēre ac tuentur Vt pernicioſe conſtellationes ciuitatem ſic munitam inuadant Vt parum eam ledere poſſint. Licet quidam a Piſcibus gubernari dicant quod mihi non videtur quoniam eorum mores aliter cognoui dum hic Venetijs morando ſim expertus quod ſi ita eſt vt imperio piſcium ſubiciatur Anno.1494. Chriſti detrimenta ⁊ preliorum ſeu infortuniorum initia opprimi initiaretur propter Iouis piſcium Dominatoris multiplex infortunium. Quam ob rem ab illuſtriſſimis Venetis vtraqꝫ Conſtellatio obſeruetur vt ſolita eorum prudentia ac ſapientia pernicioſis ac potentiſſimis celeſtibus influxibus anno.1503. obuiare valeant. Septimi quoqꝫ climatis penitus ruinam atqꝫ confuſionem ⁊ precipitium ⁊ regni francie preſertim deſtructionem ⁊ partiuꝫ circunſtantium ſeu regionum conquaſſationem intrepidanter confiteor ꝙ autem Francia a cancro regatur cuius dominatrix eſt luna planeta velociſſimus francorum mores demonſtrat. Et hoc annotandum cenſemus ꝙ deterior pro ſeptimi climatis deſtructione coniunctio ⁊ precipue regni francie ⁊ partium adiacentium nec fuit nec erit per totum ſextum millenarium a mundi exordio. Et quia Cancer eſt Signum aſcendens mundi ad ceteras mundi partes eius infortunium redundabit. Et licet Iuppiter ſit in ſua exaltatione: Cum tamen inter Duas infortunas ſit multotiens obſeſſus ⁊ Planeta non poteſt fortius opprimi ꝙ in ſua dignitate non poteſt ſuum oſtendere bonum ⁊ precipue cum ſit retrogradus. Vt Albumaſar profitetur vſqꝫ ad eius directionem: ⁊ cum maiores actus fiant per ſtationes ⁊ retrogradationes Planetarum vt Hali cētiloqui cōmento.96. Et cum Mars hoc in ſigno ſit in ſuo caſu ⁊ Saturnus ſuum ſorciatur detrimentum. quare infortunarum coniunctio inter cetera ſigna in Cancro eſt valde horrenda ⁊ cum coniunctio hec infelix menſibus ſeptem differatur per Planetas modo coniunctos nunc directos modo retrogrados ⁊ multotiens recenſeatur: et mars in auge Iouem ⁊ Saturnum tranſcendens. Quare maximam Chriſtianoruꝫ deſolationem precipitium atqꝫ exitia ex omni genere tormentorū mala portendit: Adeo vt viuentium cuiuſcunqꝫ gradus conditionis ac etatis fuerit ad ſanguinem effundendum naturaliter inclinabitur. O Quot regnoruꝫ mutationes. O Quot lucubres ⁊ flebiles īfortunioꝝ caſus. Quot metuēda ꝑiculoꝝ deſcrimia. Quot ꝑturbatiōes O quot turbidas et pernicioſas ſeditiōes. O Quot inſperate mortis exitia. O Quot malorum exaltationes celorum conturbate acies inundanter emittendo eructabunt. O Quot inſolentes vino temulenti luxurioſi guloſi ſemibellue Carnifices crudeles proditores latrones viros prudentia ſcientia ac ſapientia ornatos deridebunt. Et conquaſſando

nterficient. Sed tunc animis opus ſapientibus tunc pectore firmo.

Demonſtratio.27.elementorum conturbationes predicat cometemqȝ futurum.Et de cometis ſecundum opinionem Alberti magni Ptolemeo ⁊ modernis contrariam ⁊ ipſius reprobationem continet.

Cum prediximus Magnos coniunctionis effectus conſonum rationi videtur vt elementoruȝ agitationes preconcipiendo propalemus. Magna hec horrenda coniunctio in cancro iam futura meſſahalam imitando cuȝ ſit in aqueo ſigno aquarum inundationes portendit ⁊ ſecundum Scientiam Albumaſaris cancer pluuias auget.Et hoc confirmatur quoniam Planete erūt directi quare gelu ⁊ humores augebunt ergo niues ⁊ grandines gignent.Sed quoniam Mars erit vincens ſuper Saturnum ⁊ Iouem aſcenſurus Albumaſarem imitādo coniunctionum magnarum Libro Quinto cum latitudine Septentrionali aſcenſurus calorem augebit ⁊ humiditatem. Quam ob rem ⁊ per influxum Solis ⁊ Lune ⁊ Mercurii atqȝ ꝑ luminum congeriem aeris maximam corruptionem ſignificat:⁊ pluuias ⁊ niues grandines tonitrua fulgura tempeſtates: ⁊ aeris aſſiduas commotiones propter planetas nunc depreſſos retrogrados modo ſtationarios: Nūc ī ſūmitate epiciclorum eleuatos.Et propter Martis radium commiſtum cum aqueo arguunt influctqȝ venenoſam atqȝ ardentem humiditatem aerem inficienteȝ ſicut patere poteſt in ſtellis aquei Scorpionis que ſunt ardentes venenoſe de natura Martis. Quare peſtem maximam preiudicamus ⁊ morbos pectoris ⁊ pleureſis ⁊ febres cotidiane ⁊ gutturum dolores augebuntur. Et hec regionibus que a Cancro illuſtrātur pateſient:⁊ in toto terrarum orbe ꝯſequenter.Et cum Cometem generandum prediximus Alberti Magni ſententiam prelibabimus.Et poſtremum noſtram aſtronomicam a Sapientibus Aſtrologie doctoribus confirmatam Albertus libro metheurorum primo tractatu.3.Inquit ſtelle habentes comas efficientur ſm̄ locum ſue generationis ꝑpe aerem inflāmatū ex vicinitate ignis qui continet materiam remote ⁊ ipſuȝ cometē aerem dico ꝓpinquū igni ꝗ in ſe cōtinet calorē ignis ⁊ quia quando in ipſo vapor groſſus ſiccus inflāmatur tūc cōtinuatio fit cū lumine flāme comete ab inferiori aere vbi ſtat vapor eiuſdē nature ⁊ ita diffuſo illo quod continuatur ei fit oblongum ⁊ hic ē cometes. Ita ꝙ tantum cometem ex vaporibus a Terra eleuatis groſſis generari arbitratur ad quā opinionē conatur Ptolemeum ⁊ Albumaſarem conducere ac ſi radiȷ̄ Planetarum vaporibus micantes non commiſcerentur redarguens ſenecam ⁊ Modernos dicentes cometes eſſe impreſſiones quinqȝ erraticarum ſtellarum non in igne tantum nec in aere ſoluȝ.Et querit ab ipſis quare non ſemper apparēt cometes ſi ſunt ex quinqȝ erraticis.Et quare non apparent plures Cometes ſimul cum plures Planete ſuper talē aeris ⁊ ignis commiſtionē oriantur ſimul ⁊ quare diuerſis apparēt formis ſubdens ꝙ ſi ab aliqua quinqȝ ſtellarum erraticarum naſcerentur cometes. Tūc nunꝙ̄ extra viam planetarum videri debent cuius oppoſitum contigit. Ad primum quorum ſenece ⁊ modernorum opinioni fauēdo: ⁊ in hoc parcat mihi Alberti magna excellentia dicimus. Quoniam materia non ſemper eſt idonea ad ſuſcipiendum Planetaruȝ radios. Ideo non ſemper cometes apparent Ad ſecunduȝ. Quoniā ad producendum Cometes plures Planete concurrunt in debita proportione materie ⁊ forme ideo non plures apparent ſemper. Ad tertiuȝ diuerſis formis apparēt ꝓpter materie diuerſitatem ac etiam ꝓpter modum formē Stellarum agentium. Ad quartum Reſpon

383

detur negando conſequentiã quia licet planete ſemper ſint in zodiaci latitudine cũ
radios ſextiles quadratos ⁊ trinos ac oppoſitos per omnes celi partes emictant qua
re vbi materiã idoneam comperiunt vt radiorũ micantiam cauſare poſſunt ⁊ eorũ
incluſionem ⁊ reuerberationem ibi cometem apparentem generabunt ergo in ſe
ptentrione ⁊ inqualibet celi parte cometes generari poſſunt Preterea ſi cometes a
quinqꝫ eraticarum radijs non generarentur fruſta aſtrologi omnes apparitionis
ſigna conſiderarent quorũ planete ſunt dominatores quibus ſignis ⁊ cometibus pla
nete dominantur inqualibet parte celi libeat cum omnia ſub ſignorum atqꝫ planeta
rum imperio maneant atqꝫ gubernentur. Quare cũ Ptholomeo Et Albumaſare cõ
cludimus cometes generari per vapores a terra eleuatos ⁊ per groſſos ⁊ ſubtiles
cõmixtos ⁊ igneos ac etiam per planetarum radios qui tales vapores gingnerũt qui
bus. Iterum in aerea regione includuntur ⁊ ibi reflexionem recipiunt propter groſ
ſum Iam vaporem predictum quem tranſire nequeunt quare propter aqueum cum
terreo igneo cõmixtum qui ex terra eleuati poſtmodum cõmiſcentur cum igne ele
mentali ⁊ aere elementali ſupernarum regionum ⁊ poſtremum ſtellarum radij iſtis
vaporibus obuiantes incõtactu ſpherere ignis ⁊ aeris exiſtentibus aut parum diſtã
tibus eiſdem complicantur ⁊ franguntur ⁊ ibidem includuntur ⁊ cometẽ cauſant ⁊
hec ſententia conformior eſt. Cum Ptolomeo centiloquio uerbo. 4. ſic dicẽte Anima
que ex natura dat iudicia iudicabit ſuper ſecundis ſtellarum eritqꝫ eius iudiciũ me
lius ꝙ illius qui iudicabit ſuper primas ſtellas que ſecunde ſtelle ſunt ſtellarum re
flexiones ſicud ſecundus radius ſolis eſt radius reflexus ⁊ ſecũdus ictus lapidis eſt
percuſſio reflexa ⁊ tunc melius per ſecundas ſtellas. i. per radios iudicamus qui ſũt
ſecunde ſtelle ſeu radij ſtellarum reflexi ⁊ propterea tunc melius ſecundas per ſtel
las iudicamus quia iam planete concitauerunt elementa ⁊ tunc effectus incipiunt pa
tefieri ⁊ ſi diceretur ꝙ lumina planetarum non cõmiſcentur cum ignis lumine nega
mus ⁊ ſi vlterius arguatur ꝙ in camera vbi ſunt due lucerne ardentes vmbre cauſã
tur due ergo lumina non commiſcentur. Reſpondemus ꝙ datur per luminum multi
plicationem lucis intentio ergo luminum commixtio licet due videãtur vmbre hoc
a diuerſis agentium aplicationibus prouenit quia vbi vna eſt flamma non poteſt eſſe
alia ergo vnus quo lucis radius accedit potenter alius minus potẽs ergo vmbre cau
ſabuntur due: ⁊ cum hec nõ locus hic narrãdi ſit ſed noſtro inopere iã predicto quod
in lucem palam emictemus vbi geumetricis proſpectiuis rationibus ac naturalibus
omnia hec demõſtrabimus. Quare cometes futurus magnus naturaꝫ martialem ac
ſaturninam ⁊ iouialem ceterorumqꝫ planetarum ſapiet ⁊ ex conſequenti per iam pro
bata in cancro generandum iudicamus propter lumina que eo cõplicabũtur. Qua
re albumaſarem imitando cometem in cancro generandum ſignificare profitemur
pluuias multas magnas aeris alterationes multaqꝫ bella prelia ⁊ malas mortes repẽ
tinas ⁊ inſultum contra aliquem regem ⁊ ſanguinis effuſiones ⁊ tunc mundus totus
contremeſcens conquaſſabitur.

Demonſtratio. 28. predicat preliorum initia ⁊ ſciſmatum inter cleros emerſiones
in obedientiam ⁊ regnorum mutationes ⁊ clericorum apropria ſede expulſiones

v T ordinem ergo proſequamur noſtrum ⁊ coniunctionum magnarum ⁊ op
poſicionum effectus preſignemus reuertendo ad priſtinas coniunctiones
dicimus ꝙ anno chriſti. 1494. mars erit ſaturno coniunctus in ianuario ac
etiam veneri in piſcium inicia Ioue vero quaſi in prima virginis facie ſcꝫ
in vndecimo gradu cum minutis quibuſdam exiſtente retrogrado ⁊ cum mercurius

d7

bis cũ ſaturno illo anno ꝯiungatur ⁊ ſextilis menſe ipm diametraliter verberãs cuz io
uẽ ⁊ mercuriũ ſup cleꝝ ſignificatores ꝯſtituerimus precedẽtes ob rõnes in.14.demõ
ſtratione patefactas ⁊ ꝑꝑ tetragonã mercurii ad Jouis irradiationẽ ſecundo madij ⁊
ꝓpter infortuniũ mercurij in quadrato cũ ſaturno nono madij ⁊ ex infortunio Jouis
tetragonati cum marte duodecimo madii ⁊ ꝑ intuitũ quadratũ martis ⁊ ſaturni trige
ſimo madii ⁊ ex detrimento iouis ſaturno oppoſiti vigeſimo octauo iulii ⁊ propter dia
metralẽ ſolis cũ ſaturno irradiationẽ .26.auguſti ⁊ propter iouis ſexto ſeptembris cõ
buſtionez ex oppoſito ſaturni ⁊ martis.8.octobris ⁊ ꝑꝑ ꝯiunctionẽ martis cũ ioue.27
nouẽbris ⁊ ex infortunio mercurii verberati ex quadrato intuitu a ſaturno.28.nouem
bris ⁊ ipſius tetragono cũ marte vigeſimo ſecundo decẽbris. Et propter mercurii
multiplicẽ hoc anno cõbuſtionẽ ⁊ iacturã ideo totũ hunc annũ a principio infelicem
dicimus. Quam ob rẽ per celoꝝ portenta iudicamus rumorẽ in populo cardinalium
fugã ꝯtrouerſias diſcenſiones ⁊ multas tribulationes metus inobediẽtias clero euen
turas ſciſmatũ initia ac belloꝝ ⁊ prelioꝝ principia tã maritima ꝙ terrena. ⁊ ſanguinis
effuſionẽ ꝓuaticinnamũ quoꝝ effectus pateſiẽt regionib⁹ ⁊ ciuitatibus a ṽgine et Piſci
b⁹ ac geminis ⁊ ſagittario rectis tauro ac ẽt libra ciuitates italie que ab iſtis ꝑlibatis
ſignis reguntur ſunt iſte: parma imola areciũ que a ṽgine reguntᷣ ceſena viterbũ noua
ria regiũ a geminis gubernãtur. roma. placẽtia ꝑgamum mãtua libre dñatui ſubdũn
tur mediolanũ vero ſagittario bononia ſene verona anchona taruiſum ⁊ ſenogallia a
tauro reguntur Venetie ſm aliquos a piſcibus regitur marchia triuiſana friuoli piſci
bus ſubduntur quã obrẽ prenarrate ciuitates infortuniũ ſorcientur ⁊ preſertim ille
ciuitates detrimẽtis verſabuntur que Virgini ⁊ piſcibus ſubdunᷣ aut coꝝ dominato
res colant ciuitates virginis ⁊ piſciũ ⁊. hec quoqꝫ ꝯmemorẽᷣ ꝙ ciuitatũ īfortunia erũt
maiora vel minora iuxta confederationẽ principũ ac etiã coꝝ prudentiã ⁊ fortitudinẽ
vt malis influxibus ꝑ celeſtia ꝯſilia obuiare valeãt qa ſapiens dominabitur aſtris dũ
modo aſtroꝝ ſpeculatores ꝯſulant aut celos ipſi met obſeruẽt vt futura mala ꝓcauere
poſſit aut ſaltẽ minus ledãt. Regiões ṽo predictoꝝ ſignorũ ſunt iſte tauri vz maurita
nia atqꝫ bemedat. Geminoꝝ ṽo armenia maior comedia cũ hiberia ⁊ albania capado
cia atqꝫ ningen cũ mẽticia ṽginis iudea ⁊ gallilea cũ ꝯſinio aufratris ⁊ inſula quadaz
ꝓſie piſaurũ cãdia ⁊ ciprũ. libre ṽo roma ⁊ grecia iſtria ⁊ italia vſqꝫ ad africã ⁊ meſiz
Sagittarii hipplen. ⁊ Ungaria piſciũ vero ſunt toletũ india ⁊ mare rubrũ inſule Ita
lie ⁊ grecie verſus ſiriã cũ alexadria. Hoc ẽt cõmemorandũz videᷣ ꝙ iſte regiões in
infortuniũ quodã ſorciẽtur Sz qm̃ infortuniũ potius ruit ꝯtra religionẽ xpianam ro
mam verſus quia chriſtiane ſecte ſignificatores iuppiter vz ⁊ mercurius erũt multuz
oppreſſi. Ideo infortuniũ in regionibus italie ⁊ romanoꝝ maxime patenter apparebit
extra vero italiã parũ qm̃ in italia ẽ ſedes anthiſtitis xpiane religionis cuius ſignifica
tores precedentes ob rationes erũt multũ oppreſſi mediolanũ ṽo qꝺ a ſagittario aut a
geminis gubernaᷣ cuius dñator multotiẽs fuit ac erit oppreſſus. quapropter ipſius do
minatores magna detrimenta ſortientur dominatoremqꝫ hec Ciuitas nouum eminen
tem ſortietur. Hec probantur propter tetragonam planetarũ ad ſagittarium irradiati
onem aut geminos martis. ſ. ⁊ Jouis oppreſſi ⁊ ſaturni in piſcibus faciendam in ianna
rio vertiginis. 14⁹4. hoc vnũ ꝯmemorandũ videtur ꝙ eodẽ anno. 14⁹4: 27. ſeptẽbris
Juppiter complectetur cum Capite Draconis quod naturam Jouis ⁊ veneris habet
quã ob coniunctionẽ in ṽgine futurã aliqua tractabunᷣ de pacis imiſſione inter italie
potentatus tamen effectũ profecto pacis nõ vaticinamur. Quapꝑ ẽt ſi ꝯcordia imitere
tur eẽt ſimulata: ⁊ iteꝝ bella renaſcẽtur ⁊ hoc ꝓfiteri cogimur ꝑꝑ ꝓcedẽtes malos in
fluxus ac potentes ac ẽt propter futuros ꝑꝑ quã ꝯiunctionẽ veri ſapiẽtes multa ꝯſeq

383

poterunt vt eorum p̃ces a deo exaudiantur vt conſiliator in ſuis differentijs proute
tur vbi reges grecorū ac egiptiorū ⁊ alij ſapiẽtes multa i tali cõſtellatiõe cõſequebãt
Conſentaneum rationi videtur poſtq̃ preuaticinati fuerimus preliorum inicia ac tan
torū malorum iminenciaꝫ vt etiaꝫ preliantiū victoriã p̄ ſignificemus ⁊ in hoc Illuſtriſſi
mi principes ac reges nobis veniam tribuãt qm̃ celū patentiſſimū eſt. Cui omnia a pie
tiſſimo deo ſignata ſunt vt preceteris animalibus nobis racionalẽ mentẽ largitus fue
rit vt celū ſpectando ſuã maieſtatã veneraremur ⁊ futura predicere valeamus vt ma
lis noſtra preuidentia obuiare valeamus. Ideo virtutis amore ac etiam principum
chriſtianorū quos ſemper veneror qui acelis concitarentur vt bella aſperrima exagi
tarent vt preuiſis eorum pernicioſis influentijs eorum rationali ac pia mente bellis
animum non inmictant vt noua regna conſequantur quonian contra celorum poten
tiam eorum vires exponerentur. Quã obrem nulli parti procliuior ea prenũcio que
omnium creator incelis patenter deſcripſit ac etiam ea que aſapientibus experta ſunt
⁊ in eorum voluminibus librorum ſcripta qui namq̧ cõmunes ſunt quapp quilibet
meum vaticinium viſurus non me parcialem iudicet cum autorum teſtibus noſtra
ſententia comprobetur. Quam obrem vt futurum victoriam conſecuturum preſcire
poſſimus in annis ſignificantibus prelia primo hali auenragel autorem conducemus
Im p̃te octaua ſui libri capitulo tertio qui ſic inquit. Et accipies ſignificationes victo
ris a locis duorū ponderoſorum in ſuis met ecentricis inſpiciendo quis eorū eſt ma
gis eleuatus quia ſi iupiter fuerit magis eleuatus ſaturno vincet ille qui ſurrexit aut
gentes que inſurrexerunt ⁊ econtra: quapp cum in coniunctione anni chriſti. 1464.
⁊ in hac oppoſitione ſaturni ⁊ iouis anni chriſti. 1494. ſemper ſaturnus fuerit ioue
ſublimior ⁊ hoc anno. 1494. non tantum hoc inforunio iupiter verberetur cum aſa
turno vincatur aſcenſuro ad ſuperiorem partẽ ecentrici ⁊ epicicli cum ſua directione
Sed etiam cum ſaturnus domum iouis opprimat ipſi ioui detrimenta inferendo ia
culando q̧ diametrales radios ac etiam ioue exiſtente retrogrado in oppoſito ſui do
micilij Quam obrem per has patentes pernicioſas influentias preuaticinamur no
ua regna inuaſuros ad detrimenta non modica incurſuros ⁊ eorum conquaſſationes
ſignificamus. Et cuꝫ iuppiter in domo mercurij fuerit omnes confederatiões que ſiẽt
erunt labiles cum multitudine verborum cum deceptione ⁊ contentione ⁊ amici in
cõſtãtes erũt quia vndecimū ſignum aſaturni ⁊ iouis oppoſitione eſt mobile hec pro
bãtur ab Albumaſare in magno ĩtroductorio ⁊ Ptolomeo in quatripartito ab alcha
bicio in ſuo introductorio ⁊ abomnibus aſtronomie profeſſoribus Inſuper qui bella
mouẽt inconſtantes erunt ⁊ incepta bella nõ diu proſequẽtur hec probantur propter
iouem retrogradum inſigno cõmuni ſecundū Albumaſarẽ in magno introductorio
libro ſecundo capitulo ſexto ⁊ aptolomeo tertio quatripartiti capitulo terciodecimo
⁊ ab alchabicio in ſuo ĩtroductorio ⁊ abomnibus aſtrologie profeſſoribus nõ admirẽ
tur vaticiniuꝫ inſpecturi ſapientes poſuiſſe iouem ſignificatorem illoruꝫ qui bella mo
uent ⁊ ſaturnum indicatorem regis inuaſi quieſcentis in ſuo regno quoniam iupiter
planeta inferior ſaturno eſt velocioris motus q̃ ſaturnus ideo iupiter hac conformita
te bellorum motori conſignatur ſaturnus vero quia tardioris motus regi in ſuo re
gno dominanti atribuitur ac etiam quia ſaturnus eſt ſignificator regū eſt ⁊ alia ratio
quoniam principes quum ſunt extra eorum dominia ſunt ſicud planete extra coruꝫ di
gnitates propterea ſaturnum verum ſignificatorem regum in eorum regnis dominã
tibus attribuerunt iouem vero inuadentium ſignificatorẽ conſtituerunt: ideo non mi
rū q̧ ab iſtis duobus planetis victoria futura precongnoſcatur ſecũdū fortitudinẽ aut
eorum oppreſſionem Planeta potentior eſt inſuperiori parte ecentrici ⁊ epicicli quia

d 8

propinquior primo motori ac ſtellis fixis vbi eorū lumina commiſcentur cum lumine
planete ac etiam quia radius ſuperior agit in inferiorem ⁊ eſt in parte excellentiori re
cte ergo Sapientes tales ſignificationes cōſtituerunt: Quam ob rem certiorem faci
mus inuictiſſimam Maieſtatem Regis Alfonſi Victoriam conſecuturam contra om
nes ſuam Maieſtatem inuaſuros precedentia ob celorum portenta. licet inſpexerim
quorundam ſermones ſimulantium ſe prophetas aut ꝙ voluerint preuaricinari gloſā
do/ſeu exponendo veras prophetias verorum prophetarum veteris teſtamenti quas
interpretando dicunt quendam Principem ſeu Regem multa regna ſubacturum et
ad Meridionales partes acceſſerum. Quapropter maximo ſtudio multis diebus die
noctuqꝫ vigilans prophetarum veteris teſtamenti inſpirationibus ſtudij ac vtruſqꝫ lin
gue cōmentatoribus vt comprehenderem ſi talia ſignificata ibi comperirentur. Et p̄
ſertim Danieli qui vltima rerum ventura prenuntiat a quo talia ſignificata eligi non
poſſunt ⁊ quando loquitur Vndecimo Capitulo de Rege aquilonis ſic dicens. Et cō
portabit agerem ⁊ capiet vrbes munitiſſimas ⁊ brachia auſtri nō ſuſtinebunt ⁊ ſtabit
in terra inclinata: ⁊ ponet faciem ſuam vt veniat ad tenendum vniuerſum Regnum
Hoc intelligitur De Antiocho. Qui erat Aquilonaris reſpectu Jeruſalaim Qui pu
gnauit cum rege egipti ⁊ populum iſraeliticum conquaſſauit. Et etiam de Romanis
profecia intelligitur. De victoria vero cuiuſdam Regis in octauo capitulo Danielis
intelligitur de Alexandro greco qui eſt aquilonaris reſpectu ieruſalaim Quando aūt
erit prelium maximū in parte meridionali in ieruſalaim qui intelliget Danielis ſepti
mum capitulum ſic dicentis. Porro cornua decem ipſius regni decem reges erunt et
alius conſurget poſt eos ⁊ ipſe potentior erit prioribus ⁊ tres reges humiliabit: ⁊ ſer
mones contra excelſum loquetur ⁊ ſanctos altiſſimi cōteret: ⁊ putabit ꝙ poſſit muta
re tempora ⁊ leges ⁊ tradentur in manu eius vſqꝫ ad tempus ⁊ tempora ⁊ dimidium
temporis ⁊ qui intelliget trigeſimum primum ⁊ trigeſimum ſecundum capitulum ge
remie ⁊ librum de vteronomio. Et qui intelligit ſeptimum librum Introductorij Al
bumaſaris octauum. ſ. capitulum. ſ. planetarum annos. Tunc ſciet connumerare tem
pus ⁊ duo tempora ⁊ dimidium temporis danielis profetie manifeſtantis annos domi
natoris ſexti indiuidui celeſtis triplicatos cum ſenaria eorum parte que idem eſt cū
medio temporis. Qui ergo ſcit annos planetarū maximos medios ⁊ minimos ⁊ pre
dictam comminationem coniungere. Tunc ſciet prelium in parte meridionali in ieru
ſalaim ⁊ mutationes maximas quas prediximus a ſententia Danielis non diſcrepan
tes intelliget. Benedicatur ergo noſter creator qui ſuum lumen nobis ſignatū quo
vult augendo inſpirat. qm̄ hec inferiora celoꝝ agitationibus ſubdunt: ideo quattuor
temporꝝ interſtitijs variant principio augmēto ſtatu ⁊ declinatiōe ſcḋm celoꝝ quatripar
tiam ꝑticionē. Sūt. n. quattuor nature ſignoꝝ ꝑ que q̄ttuor ſiunt anni tēpora ver eſtas
autūnus ⁊ hiems: q̄ttuor q̄ꝫ ſunt ſignoꝝ triplicitates q̄ttuor ſunt cardines celi. ideo oīa
inferiora ſcḋm ordinē formaꝝ celeſtiū hac q̄terna variatiatione diuerſificant. Quapp̄ q̄t
tuor ſunt tēpora anni: quattuor ſunt principales etates quattuor complexiones quattu
or etiam venti principales quattuor mūdi ꝑtes quattuor et q̄litates quattuor etiam ſūt
tempora egritudinum tam vniuerſalia q̄ꝫ particularia vꝫ principium augmentū ſtatꝰ
⁊ declinatio. Sic etiam eſt principium anni in quo omnia generari incipiunt In vere
⁊ augmentum. In eſtate ſtatus in autupno ⁊ declinatio. ſ. in hieme. Sic etiam etas ha
bet principium. ſ. puericiā augmentum. ſ. iuuentutem ſtatum. ſ. etatem conſiſtentie ⁊
declinationem videlicet ſenectutem ⁊ propterea neceſſe eſt omnia inferiora hanc vari
ationem ſuſcipere ⁊ ideo ciuitates monarchie regna Imperia ac etiam ſecte huic va
riationi ſubduntur. habent ergo dominationes regnorum ⁊ ſectaram principium aug

mentum ſtatum ⁊ declinationem. Quam ob rem ſecte aliquando habent declinatio
nem ſm decem Saturni reuolutiones aliqñ ſecundum annos planetarum maximos
⁊ hec iuxta ſententiã Albumaſaris libro. 2 magnaꝝ coniunctionum differẽtia octaua
probant vbi dicit ꝙ duratio legis romanoꝝ. i. xpianorum ẽ ſm id quod habet Plane
ta eorum qui ẽ luminare maius ſignificãs ſuper eos de tẽporibus datis ⁊ ſunt. 1460.
anni quapp xpianã religionem augendã per celorum influxus negamus: immo potiꝰ
declinandã eſſe ideo princepes qui eã augere conarẽtur ⁊ noua infidelium regna adi
piſci nitarentur ꝯtra celorũ portẽta ea cõſequi non poterũt. Et licet chriſtiana religio
a Mercurio ⁊ Ioue gubernetur vt per infortunia religionis ꝓbatur ⁊ ꝑ ſciſmata qñ
Iuppiter ⁊ Mercurius fuerint infortunati: Tñ ſol particeps eſt quoniam vbi talis fi
des colitur ſol dominatur aut quia complexus in magna coniunctione fuit ſignifican
te chriſtianaȝ religionem. Et hoc annotandũ cenſemus ꝙ poſt annos. 1460. nõ imme
diate xpiana fides amittenda erat. Sȝ ab eo tẽpore ſenſibile eiuſdẽ detrimentũ ꝑcipi
poteſt qm̃ celi agũt ſecundũ materiam diſpoſitã quẽadmodum ꝯuẽtionẽ que diluuiũ
ſignificauit. 279. annos precẽſſiſſe añ ꝙ diluuiũ factum fuiſſet ⁊ ſi vna ꝑs infideliuȝ ac
quiritur aliqua chriſtianoꝝ portio amittitur. Quare xpianam religionem augendam
fore celorũ ſpeculatores penitus per celeſtes rationes negant. quod etiã ab. euangeli
ſtis confitetur ꝑꝑ hominum peccata. Iſta ãt dixiſſe volo tanꝙ celorum ſpeculator nil
theologorum ſententijs oppugnans tñ volo meam ſententiam conſilio creatoris ob
tuliſſe ⁊ meum vaticinium iuxta precepta dei liberrime libertatis offeratur vt verita
tem ipſam cõſequatur qui ẽ dominus legũ religionũ terre atqꝫ celorum; prediximus
ergo ꝑnicioſos celoruȝ influxus anni. 1494. quoꝝ etiã effectus magna in ꝑte patefient
ſequẽti anno. 1495. Sed poſtmodum anno. 1496. mercurius conuentuȝ ſaturni addi
piſcetur circa martij mediũ ⁊ iuppiter infelix in domo martis puerſo inceſſu circum
volutus q marti circa vigeſimũ martij cõplexus diametraliter in Scorpione porten
dũt Mediolanẽſibus ac ipſoruȝ dominatoribꝰ detrimẽta ſciſma in eccleſia in obediẽ
tiam ⁊ cauſe querentur qbus magno xpianorum antiſtiti venerationes ſubtrahant:
⁊ cõfirmatur ꝑ coniũctionem veneris ⁊ mercurij que. 17. madij erit ãno chriſti. 1494.
que iuxta albumaſaris ſententiã portendit rumores patefactionẽ rerum fedaꝝ ⁊ luxu
rie ⁊ ſanguinis ꝑꝑ hec effuſionẽ ideo ſciſmata inobedientias cõtemptiones bella pre
lia idubitãter clero euẽturas aſſerimus que anno xpi. 1503. vt ꝑdictũ eſt oĩa mala con
tẽptiones deriſiones prelia ſanguinis effuſiones ac eoꝝ a ꝓpria ſede fugã potẽtiſſime
celoꝝ acies mãdabunt poſtmodũ vero anno xpi. 1505. duarũ infortunarũ in leonis ven
tre octobris mẽſe erit cõuentus. Deinceps anno. xpi. 1506. earum bis coitus ꝑficietur
ſemꝑ leonis vẽtreȝ irradiãdo iuppiter nãqꝫ retrorſuȝ ſemꝑ circũuolutus ꝯiunctorum
ſeuiciẽ minime cõprimens: quare orrendũ cometẽ martialẽ atqꝫ ſaturninuȝ emergen
dũ ꝯfiteor ꝙꝑꝑ fructuũ ⁊ vegetabiliũ aduſtionẽ ⁊ deſtructionẽ protẽdũt: qbus oibꝰ fa
mẽ peſtẽ ⁊ ꝑlia ſanguiniſqꝫ effuſioneȝ iudicamꝰ. de oibus remicto me volũtati diuine.

Demõſtratio. 29. predicat prelioruȝ initia ⁊ ſciſmatũ inter cleros emerſiones inobe
dientias ipſorumqꝫ a propria ſecta expulſiones prophetarũqꝫ miracula ⁊ mutationẽ ⁊
omnia cõmutanda vaticinatur terram nouã atqꝫ celũ nouum ꝑ ꝯiunctionẽ anno xpi.
1444. ⁊ per coniunctionem ⁊ mutationem triplicitatis in principio ſigni ſagittarij ꝙ
eſt gaudium iouis ⁊ alias per coniunctiones futuras. 1702.

p

Reterea anno xpi. 1524. tres ponderoſi piſciũ ſignũ ꝯprimẽdo corporaliter
coniungent ⁊ Meſſahala imitãdo maxima fient ꝓphetaꝝ miracula in mũ
do belloꝝ cõmotiones ⁊ regnorũ mutationes inſuꝑ anno xpi. 1544. deuol
uetur hec ꝯiunctio cũ triplicitatis ꝑ mutatiõe ad principium ſigni ſagittarij

qꝺ eſt gau dium iouis. cuz tñ iuppiter vt plurimuz oppmatur ſaturnoˈ adꝫ vltimas ſuó
ruz globoꝝ erectiones aſcēſuro ⁊ ēt anno xp̄i .1702. erit ꝯiunctio maxia Jouis ⁊ ſa
turni in p̄ncipio arietis q̄pp maximas mundi alteratiōes vehementer ꝑficiet ⁊ eo ma
gis cū ꝑ nouas obſeruationes alfonſinas tabulas ñ penitꝰ ꝓſequendo octauum celū
hec circa tp̄a terminuz continget ⁊ in eiuꝰ regreſſu getem facturo vbi tot ⁊ tāte ſtel
le fixos influāt radios ob quā in mundo maiores mutationes fieri nequeunt albuma
ſare duce ꝯiunctionū magnaꝝ li.ꝫ oia mutabunt ⁊ indiuiduoꝝ ſpēs q̄ſi oēs corrūpen
tur. Et poſtmodū phiſica indago generandas ⁊ robur ꝯſecuturas. Jndiuidua quoqꝫ
fortitudinē reabſumptura ꝓſitetur ⁊ nāe augmentuz ⁊ alterius ſeculi ſeu etatis p̄n
cipiuz ⁊ oia noua fieri. Sz q̄ſi diuine Maieſtatis impium nulli ſubicit. ſed oia ſuo inſo
ciato dn̄atu ꝑficit. Jō diuinā ꝟitatem ꝓſequendo forſitā tali ſeclo ꝑfecto tūc deꝰ faciet
celū nouuz ⁊ terrā nouā ⁊ tunc per iſayā. Nō erit ſplendor ſolis neqꝫ lune ſuꝑ nos
ſꝫ diuine maieſtatis ſolus fulgor ⁊ ſplēdor nos reget atqꝫ defendet. ⁊ tunc cū ieremia
caplo. 32. profitemur deuz daturuz nobis cor vnuz ⁊ viā vnā vt nunq̄ ꝯ ſue maieſtatis
p̄cepta crimia ꝯmittamꝰ ⁊ oēs celorū potentatꝰ mutata eorū ꝟtute diua liberrimaqꝫ
volūtate ſic iubente bonuz influent. ⁊ ꝑ ſophoniā q̄ tunc reddā popul' labiū electum
vt inuocēt oēs nomen dn̄i ⁊ ꝟuiāt vmero vno. Et forte ſic nā inſtaurabit vt q̄ſi ſimilez
ſtatui inocentie in p̄meua etate perfectiōis graduz ꝯſeq̄tur ⁊ tunc nā hūana oia recte
itelligere poterit. Cuz dauid ſententia ⁊ tunc videbimꝰ celos tuos opa digitoruz tuoꝝ
luna ⁊ ſtellas q̄ tu fundaſti ⁊ ꝑ danielem ipe deus reuelat ꝓfunda ⁊ abſcōdita ⁊ nouit
in tenebris ꝯſtituta ⁊ lux cum eo ē: ⁊ per iſaye ſententiā Dn̄s. n. iudex nr̄ dn̄s legiſer
nr̄ Dn̄s Rex nr̄ ipſe ſaluabit nos. ⁊ in leuitico dabo vobis pluuias tēporibꝰ ſuis ⁊ ter
ra gignet fructum ſuuz ⁊ pomis arbores replebūtur ⁊ vere erimꝰ ſub diuine poteſta
tis iperio cum dauit ſic canendo. Dicet dn̄o ſuſceptor meꝰ es tu ⁊ refugiuz meuz deꝰ
meꝰ ſꝑabo in euz. Q̄m ipe liberabit me de laqueo venātiuz ⁊ a peſtilentia aſpera ⁊ per
eundez ꝓfectā cum oēs erimus iuſti nō erimus in fluctatiōe ſic dicentez iacta ſuꝑ dn̄z
curā tuā ⁊ ipe te nutriet ⁊ nō dabit in eternum fluctuationem iuſto ⁊ per eundez lux
orta eſt iuſto ⁊ rectis corde letitia ⁊ in leuitico Dabo pacez in terra dormientis ⁊ non
erit q̄ exterreat ⁊ per dauid diuinuz vatez ꝓpe eſt dn̄s inuocātibus euz in ꝟitate ⁊ in
vteronomio iuſte qꝺ iuſtuz eſt ꝓſequaris ⁊ viuas: ⁊ cum ſcelomōe tunc melior erit fi
nis cauſe q̄ꝫ p̄ncipium ⁊ ꝑ Jeremiā Et ꝯuertā luctuz eoruz in gaudiuz ⁊ ꝯſolabor eos
⁊ letificebo a dolor̄ ſuo. Et ore malachie canente ſic ⁊ orietur vobis timentibus nomē
meuz Sol iuſtitie ⁊ ſanitas in pennis eius. Et tunc cognoſcemꝰ noſtrum creatorez iu
xta ſententiā Zacharie ⁊ erit dn̄s Rex ſuper omnem terrā. : Jn die illa erit dn̄s vnus
⁊ erit nomen eius vnuz. Cuius infinita bonitas bn̄dicatur atqꝫ veneretur ⁊ tunc dauit
vaticinium efferetur in lucem ſit nomen eius in ſecula ante Solem permanet nomen
eius ⁊ benedicentur in ipſo omnes gentes magnificabunt eum.

Demonſtratio Trigeſima oſtendit vaticinantes coactos eſſe principum negocia ac
mores ſcire ⁊ oia inferiora perpendere ⁊ regum ſecretarios melius vaticinari.

V T vaticinium noſtrum neceſſaria complectatur oz vt poſt celeſtem partez
inſpectam inferiorꝫ q̄z contempletur. Q̄m rerum effectꝰ tripartiti ſunt q̄dā
.n. ſuꝑiorum ſole acciōi ſubduntur quemadmodum ſunt elementorum al
terationes quidam autem a celis originem trahunt ſꝫ abſqꝫ humanis ꝟibꝰ
ꝑfici nequeunt ⁊ hoc in ordine ſiunt terrarū culture ac vinearū que ſi non colerntur
etiam optima celeſti influentia imminente effectus producere Celi non poſſunt. Et
hoc i ordine ſunt bella ⁊ regnoruz mutationes que ſine humanis operibus perfici nō
poſſunt. Jdeo quecunqꝫ Martis exagitatio in Terram Jaculata impenderetur.

383

ſi hec inferiora ad eam ſuſcipiendaꝫ nõ ſint diſpoſita abſq̄ effectu preteribit niſi influ
entie celoꝝ eſſent. Ita potentiſſime ac multe vt inferiora non diſpoſita diſponeren
tur que nāq̄ martis accio potuit federicū imperatoreꝫ concitare ad prelia cõtra ma
thiam aut alios reges. Aliqui quoq̄ effectus ꝑ artē ꝓducti accelis minimas acciones
trahūt hoc in ordine ſūt domoruꝫ ⁊ alioꝝ edificia arte complenda que tantuꝫ refle͞xe
celorum impulſionibus ſubdūtur vſq̄ adeo quantū artifices ea perficiētes acelis gu
bernātur aut ab intelligētijs ciuitatū ⁊ edificioruꝫ dñis. Ideo non miruꝫ ſi temerarie
iudicātes portēta ꝑ celeſtia effectus nõ verificentur qua de re aſtrologia ſciarū ꝑcla
riſſima iprudenter cõſiderata ſuſpecta ac vana habetur ⁊ deriſibilis aquibuſdā vulga
ribus creditur ideo celorū portēta a principū ac regū ſecretarijs tractari contēplari
q̄ deberent vt oimodā veritatē de regnorū mutationibus ꝑdicere valeant ⁊ quaſi di
uina viderētur vaticinia Cū principū negocia mores magnanimitates animorūq̄ pa
uores ſimulationes furores nouarū regionū cupidos aut inbecilles diuites vel poten
tes paupes an auaros odia ⁊ controuerſias oia q̄ accidēcia ſecretarii ſciāt. Quare ce
leſti ꝑte cõiuncta cum ſcia iferioruꝫ oia certa ſciūtur

Admirātur forte aliqui cū i opis exordio morbos vt plurimū icurabiles a comunibꝰ
medentibus repulſos. ad ſanitatē redimendos protulerimus per ſeminariaꝫ virtutē
quintāq̄ eſſentiā iſeriores rationes legāt ⁊ tunc iudicium ⁊ eoruꝫ ſniaꝫ edant Rem
pe tantā variacionē in elemētorū ac elemētatoruꝫ natura cõcernimus ⁊ inſpicimus vt
non tātuꝫ canones vniuerſales ⁊ comunē medēdi modū ſcire oporteat verū etiaꝫ ma
xia phorū ac ꝑitiſſimorū medicorū ſecreta ſciēdo intelligēdo ⁊ operando elementaq̄
purgādo aptibꝰ corpulētis indigeſtis ꝑcipere oporteat: qua de re q̄daꝫ deſperatione
ducti ſcias naturales elemētorū ac elementatorū reliquerunt aſſerentes res eſſe incon
tinuo motu ac fluxibilitate vſq̄ adeo q̄ firmaꝫ ⁊ ſciaꝫ verā eorū ꝓꝑ mutationē conce
dere nõ poterāt quāobrē veri ſapiētes hac argumentacione ꝑterriti cõcluſerunt ſciās
tantuꝫ vniuerſaliuꝫ eſſe ꝑ que poſtmodū particularia aliquo modo iꝑfecto dignoſcūt
ex quibus conſiſtentibus ſub vniuerſalibus ꝓpoſitiones vniuerſales cõponūtur ⁊ ideo
cū ſciuerint oēꝫ colerā eſſe calidā concedere oꝫ hanc quoq̄ particularē incendioſam
eē lꝫ ꝓꝑ varias humoꝝ ꝯmixtiones poſſet eē minus aut magis calida cuiꝰ ꝯmiſſionis
ꝑciſa quātitas ignoratur quaꝓꝑ ꝑticulariuꝫ nõ verā eſſe ſciaꝫ ꝯcluſerunt Et cū medi
cina practica nõ hoieꝫ in vniuerſali in ſanitatē cõducere nitetur. Sꝫ ſorteꝫ aut plato
tonē que q̄dē ꝑticulares nature ꝓꝑ varias ꝯmixtiones elemētoꝝ ⁊ quatuor qualitatū
iꝑfecte ſciūtur. Ideo auēcena conatur vt ꝑticularis vniꝰ naturā ꝯgnoſcat multa ꝑticu
laria cõgnoſcere quaꝓꝑ i. 4. lib. tractatu. 2. ca. 5. vt naturā colere vel alteriꝰ humoris
faciētis febrē cõgnoſcat conat multa ꝑticularia agregar. Idõ dicē ſcias q̄ acceptio ſigni
ficationuꝫ febriū eſt ex regimine antecedente ⁊ quomodo fuit ⁊ ex diſpoſitionibus
antecedentibus ⁊ ex regionibus ⁊ tēporibus ⁊ ex etate ⁊ cõplexione ⁊ ex pulſu ⁊ vri
na ⁊ vomitu ⁊ egeſtione ⁊ fluxu ſanguinis nariū ⁊ ex diſpoſitione febris in rigore ⁊ ſu
dore ⁊ qualitatis caliditatis ⁊ ex paroſiſmis ⁊ ex diſpoſitione appetitus ⁊ ex diſpoſi
tione anehelitus ⁊ ex coniunctis ſicut dolore capitis ⁊ vigilijs ⁊ alienatione ⁊ inquie
tudine ⁊ alijs febribus enim ad ſunt accidencia ex quibus ſignificantur diſpoſitiones
de quibus ſunt accidentia ſignignificancia magnitudinem earum ⁊ ipſarum paruitatē
ſicud qualitas caliditatis ⁊ quantitatis ipſius ⁊ de ea eſt que eſt mordicatiua vehemē
ter ex quo prius inuadit vſq̄ ad finem ſuuꝫ ⁊ de ea eſt que mordicat in primis dein
de minuitur ꝓpter reſolutionem materie ⁊ lenitur ⁊ de eis ſunt que mordicant ⁊ de
eis ſunt quarum caliditas eſt humida ⁊ ſic de multis alijs accidentibus que breuita
tis gratia relinquo. Quantam ergo variacionem habeant particularia Teſtus iſte

apertiſſime nobis manifeſtat per regimen precedens poſſemus decipi quoniam aut
erit tendẽs ad ſupfluitatem humorum aut eorũ vel humiditatẽ ſiccitatẽ ⁊ caliditatem
atq; frigiditatem ⁊ etiam ꝑ confuſã oium ꝯmiſtionem qs ergo ſciet eorũ pondera. Re
gio quoq; poſſet nos decipere cũ diuerſimode varieẽ ſm q̃ttuor qualitates ⁊ ꝑ varia
tionẽ elementorũ vbi aliq̃n prouincia frigida nimis aliquantulũ a frigiditate ſupflua
corrigetur Et ſic ẽt tẽpora ſunt mutabilia aliq̃n in eſtate deberẽt generari febres cole
rice ⁊ generãtur flegmatice pp apitionẽ pororũ ⁊ per vẽtos humidos ꝑ eos tranſeun
tes ⁊ aliquando etas iuuenilis habundat humore melancolico ſenili pp aduſtionẽ. Ut
in iuuenibꝫ quartanarijs patet vbi humor melancolicus eos ledit ⁊ ꝑ multa alia acci
dentia vbi iudicareẽ colere generatio ⁊ iuditiũ q̃z cõplexionis ẽ fallax pp varias ꝯmi
ſtiones humorũ aliquãdo creditur cõplexio colerica magnanima ⁊ ẽ melãcolica ⁊ timi
da pulſus quoq; nos decipe poteſt per caliditatẽ credimus ipius frequentẽ agitatum
⁊ eſſet ex cõſtrictiõe meatuũ naturaliter anguſtorũ Urine ẽ iudiciũ fallax põt.n.tingi
per cibos ꝑ caliditatẽ epatis renum per irã per exercitium ⁊ ꝑ lapſum humoris nigri
quã ob rem iudicaretur ꝓpter coleram ⁊ ꝓpter varias ꝯmixtionis incognitas quanti
tates aliq̃n eſt defectus in ſanguine ex repletione venarum expellentium coleram ad
fundum ſtomaci qui mordicatus nititur eam expellere aliq̃n egeſtiones videntur
flegmatice ⁊ tamen peccat colera propter caliditatẽ aperientẽ poros ⁊ fit caloris
digeſtiui reſolutio aut qa ſic illa portio egeſtiõis fuit inuenta in ꝑtibus interioribus
inteſtinorũ vbi ſuperius erat agregatio magna colericarũ egeſtionum vñ aliquando
fluxus ſanguinis nariũ eſt ꝓpter colericos fumos ſcindentes venas ſubtiles ⁊ iudi
catur ꝓpter multitudinẽ ſanguinis :aliq̃n rigor ꝓpter materiã colericã:aliq̃n aceto
ſam melancolicã ⁊ ſic de orripilatione ⁊ ꝓpter varias cõmiſtiones cõmiſcetur fri
gus cũ orripilatione ⁊ rigore cũ ſeuitate accidentium cũ longa duratione ⁊ breui
per varias confuſiones:aliquando multitudo ſudoris indicat nobis coleram ſubtilẽ
⁊ poſſet quoq; eſſe humiditas aquea ſubtilis ⁊ poſſet eſſe flegma aliquantulum groſ
ſum ꝓpter amplitudinem pororum ꝑ quos facilis daretur exitus aliq̃n appetimus
comedere per reſolutionem aliquando ꝓpter humorẽ comprimentem fundũ ſtoma
ci ſicut ſunt res acetoſe. Multotiens iudicatur dolor capitis per coleram vbi eſt ꝑ
humorem melancolicum acetoſum corrodentẽ:alienatio quoq; multotiẽs extimaẽ
per colericos fumos ⁊ eſt ꝓpter debilitatem virtutis cerebri ⁊ ſic pp has varias con
fuſiones contingit in medicina comuni multotiens errare. Et ꝓpterea Moriuntur
pueri moriuntur iuuenes ⁊ in media etate conſiſtentes ⁊ ſenes ante q̃ humidum ra
dicale conſumptum ſit. Et cũ vite noſtre differri poſſent vſq; ad extremũ cõſumptio
nis humidi radicalis vt ꝑ teſtũ Auẽcene colligitur in primo libro fen prima doctrina
tertia ⁊ capitulo tertio ſic dicentis. Amplius ſi hec virtus infinita foret ⁊ ſemper per
mutationẽ in corpore faceret eius quod diſſoluitur equaliter ⁊ vno modo diſſolutio
tñ vno modo nõ eſſet. Immo ſemꝑ cotidie augeretur ⁊ corpus diſſolutionẽ tollerare
nõ poſſet. Sꝫ cũ aſſidue videamus ante quã hoc humidũ areſiat ⁊ ꝯſumatur mortẽ
accidere cogimur prophiteri q̃ lapſus ⁊ mortes egritudinũ interficientiũ regulari nõ
poſſunt ꝑ hanc cõmunẽ medicinam ꝓpter variationem rerũ particulariũ ac ẽt ꝓpter
medicinas indigeſtas nõ potẽtes corruptionẽ expellere ⁊ reliquos humores corrigeẽ
Quam ob rem vt tantos nature lapſus ꝑticulares regulare valeamus oportet cõꝑire
aliquas medicinas que nõ ledunt ſed humores expellũt mirabili quadã ꝟtute. ideo
cũ Auẽcena ⁊ Galleno prophitemur ⁊ magno Alberto q̃ ſi aurũ et lapides precioſi
geſtati in digitis ꝓſunt noſtris corporibus ⁊ ꝯtrita ſeu limata cordis tremorem curãt
⁊ manie ſpẽs naturamq; corroborando: Tãto magis ſi abſq; ipſorũ forme deſtructiõe

383

In liquorē abſqꝫ corroſiuis conuertantur poterunt egritudines incurabiles vulgo ad
ſanitatem cōferre ⁊ cum medicine omnes ꝓfexores ꝓbēt ꝙ quo magis aliqua medici
na fuerit ꝯpoſita ex pluribus formis ꝑ quandā ſimpliciū vnionē ac ꝯpoſitorū reſultet
quedā tertia forma potēs vniuerſaliter multos egros ad ꝓſtinā ſanitatem conducere.
Quapꝑ cū medicinā vniuerſalē cōponamus ex multis ac approbatis exptiſqꝫ rebus
⁊ ex lapidibꝰ pcioſis ⁊ auro ⁊ ex multis ac nobilioribꝰ nē ſimplicibꝰ et cōpoſitis ꝑ vtu
tes q̄s deꝰ glorioſus oium cōditor ipſis contribuit reſultet tandē vna forma oium vni
uerſalis ſuauiſſima ſimpliciſſima ꝑ optimā contuſionē ac collectionē ⁊ ꝙ oia ſint bñ cō
mixta ꝯfecta ac digeſta ⁊ ad quodā extremū fermētata ac ſtellificata ⁊ alligata ⁊ cōſo
lata actiuata ⁊ bñ ſublimētur excorporent vt ſint bene ꝯtēpata ⁊ eēntialiter cōſtantia
ac ſigillata in variabili q̄dā qnta eēntia rotētur ac celificent vt vnā qntā formā celeſtē
acqrāt que vero medicina erit cras velud hodie ⁊ vltra vſqꝫ ad ſummū tpis: oēm eius
ꝓmam ⁊ ſimplicē nām ⁊ vtutē continens quā pp peccatū adde ⁊ defectū ignorantiū ⁊
peſſimoꝝ hoium blaſfemias ⁊ ꝓpter vehemētiſſimas ⁊ innumerabiles circūuoluētis
mundi īfluentias in ꝯ̄rium mouētes ⁊ ꝓpter mutuā elementoꝝ accionē ⁊ ꝯtinuū mãe
inferioris fluxū de ſuo ſtatu dñatam ⁊ corruptā ⁊ ꝑ aſſiduas putridas a terra exalatio
nes ⁊ ꝓpter aquā diluuij pinguoſā terre humiditatē ſua ſalſedine ðſtruentē amiſit cō
ſeq valeat. me ita ab oi corruptiōe purgāte vt vtutes iā infectas redimat vt oē illud qđ
ad egros ſanandos ⁊ ſanos cōſeruādos ⁊ qdqd in ea celeſte erat ac eē poſſit atqꝫ diuū
renāſcilcatur de forma in formā de claritate i claritatē vſqꝫ ad ſupmū nē gradū in quo
oē qđ volumꝰ ad egros ſanādo ⁊ ſanos cōſuādos cōpiamus per vtutē ⁊ eſſentiā vni
uerſalē ex pluribꝰ vtutibꝰ actiuis ⁊ eēntialitatibꝰ cōpoſitā ꝑ poteſtatē nē regulate no
ſtro artificio ꝓportionato diue armonie Celeſti ac calori nāli regulato ac concitato ab
optia celoꝝ tēpatiſſima irradiatiōe quēadmodū in radicibꝰ tēpoꝝ oia maxima vtute
decorabātur ⁊ ꝑfectionis robore fecūda erāt ipa vero ꝑ cōgruas tēperationes elemen
torū in vnum plurima cōglomerās eſt confecta ⁊ reunita ⁊ i vnā quandā naturā cele
ſtem reddacta qa ſicut oia vniuerſalia ⁊ ꝑticularia ab vno ſolo indepente deo ſunt cre
ata ſic in vnā quandā naturā qntā celeſtē tanquā ad vltimū finē reducuntur naturā
dico impaſſibilē nāliter atqꝫ eternā ⁊ imortalem. Et iteꝝ ad vnum ſolum ſpūm deum
glorioſū oium patrem atqꝫ creatorē ⁊ creatarꝝ rerum fautorem eriguntur. Sic ēt hec
medicina ad celeſtes vtutes redacta ⁊ ad diuinum ſpūm aplicata que ſua ſimplicitate
atqꝫ ſublimitate ab eodem gubernat ⁊ vtutē conſeqtur. hec nanqꝫ ſplendidior auro
ſubtilior eſt vento atqꝫ igne fulgura in actione tranſcendens: hic eſt ꝙ abſqꝫ materie
digeſtione ⁊ ſciropoꝝ tarditate que multotiēs infirmorū cā mortis eſt oēs egritudies
curat ad intima colere mēbrorum poris intrinſecate tāquam fulgur metalla in burſā
abſqꝫ loculi maculatione fundens accedit ipaqꝫ bilem expellendo humores crudos in
digeſtos viſcoſos incidēdo diuinitus expellit nēqꝫ robur exibens. Nō qppe mirum
ꝙ in rebus elementatis ſit vtus celeſtis incorruptibilis qa ſicut duplicem ſapiunt na
turam elementoꝝ. ſ. ⁊ celeſtem elementali natura remota per diſtillationes ſolutiones
ac ſeparationes celeſtis ibi prius ſopita ab elementoꝝ carceribꝰ elata luceat. Et ideo
prophiteri oꝫ medicinā vniuerſalem cōpoſitam ex pluribus formis particularibus ac
etiam ex natura celeſti Medicinā dico Sanctā medicinā ſummam que quidem non
ſophiſtarū fallacia cōperta non empericorū inſania nec ēt aliq̄ vulgari temeraria defe
ctuoſa impia horrenda quorādum modernorum tumidorūqꝫ ignorantiū ac carnificū
voracitate ac morte atqꝫ ſtrage ſꝫ maximis ſecretis ac venerandis veroꝝ ſapientiſſimo
rum antiquorum patrum vigilijs ⁊ ſpeculationibus poſt mea diuturna ſtudia ⁊ ingē
tes labores per varios caſus ⁊ per multa diſcrimina rerum noſtris laboribus ſemina

rias ṽtutes diuerſimode diſperſas in vnaꝫ formā comunem vniuerſalem coniungere
conati ſuimꝰ que in huius mundi grauidi tenebris ac elementoꝝ fecibus latitabāt vt
hoibus ꝑuirent qm̄ inferiora conſentanea ſunt ſuꝑioribus ⁊ vim diuinitatis a ſuperio
ribus imaginibus ⁊ menteqꝫ regina mundi ⁊ ab inuiſibilibꝰ eternis atqꝫ incōmutabili
bus diuine eſſentie rōnibus tā viuos ⁊ ſenſuales radios ac vim ita magnificā inferio
ra ſuſcipiant ⁊ ex ſpecifica corporalium rerum materia ꝑ ideas ſpecificata ad tales for
mas ſm̄ ꝙ ſanctiſſima creatoris poteſtas ſingulis originaliter ꝑꝑ ſuā bonitatem ē im
tita. Cū rebus gingnendis ac oībus virtute fecundis ad diuinos ſuos ꝑagendos actus
⁊ taliter ꝓrupuntur atqꝫ germinātur ⁊ in lucem veniūt ſcdum ordinationem creato
ris altiſſimi vt ex illis medicinā illā maximā elicere valeamꝰ. Que ſit ſterilibus fecun
ditas ſeneſcentibus reiuueneſcentia morientibus reuiuificatio curatio paraliticis cecos
illuminando mundatio leproſis ſtranguirioſis hidropicis ictericis ptiſicis aſmathicos
ac ſuſpirioſos oēs curans oībuſqꝫ febricitantibus diſcintericis ſurdis iliacis menſtrua
tis ꝑturientidus ſaluberrima medicina artheticos guttoſos vlceratos cancroſos Car
diacos ſanans venenatis peſtilenciatis obliuioſis lunaticis epilenticis maleficiatis cō
ſumptiſqꝫ derelictis ac infirmis omnibꝰ ſaluberrima medicina verissima conſeruatio
ſanoꝝ precioſiſſima diuitum merces incōparabilis theſaurus principum cōperta per
mirabilem philoſophiā cū aſtrologie catenato nexu quā omnipotens creator intimis
⁊ infinitis ſuis intellectualibus virtutibus nos illuminando tradidit perficiendā. Ut
ṽtutes tocius medicine in particularibus diſperſas debiles ac cōfuſas: in quandā ve
rā vnionem ꝗdam vniuerſalitate cōiungere ⁊ reintegrare valeamus ſine qua ꝑfecto
phiſicus nullā poteſt perficere curā quin per noſtra iam paulo ſuperius ꝑnarrata ac
cidentia particularibus iminencia multos cōmittat errores Nam permixtione rerum
hāc diuinā medicinā componentium ſe ſe noſtro artificio compatientiū Aritmetricis
ꝓportionibus ac triangulorꝝ ac ꝗdratorum circuloꝝ cōpoſitionibꝰ ⁊ moderationibꝰ
celeſtiū ignium ac ēt noſtri ꝑ artem collati ⁊ frequentibꝰ diuine mentis irrigationibꝰ
ois particularis ṽtus vere corrumpitur ⁊ forma generatur cōmunis ⁊ inſurgit oꝑatio
mixti ⁊ profirmantur operationes ſimplices incompoſita oēqꝫ emendatur corruptuꝫ
per vberrimā creatoris gratiam nobis infuſam ad oſtendendum ſuā infinitā incompa
rabilem potentiā ⁊ noſtra illuminata mente extollamur ad infinitā Maieſtatem ſuaꝫ
amandā honorandā. ac etiā collendā atqꝫ venerandā ꝗa ad hoc creati ſumus vt ſuam
Maieſtatem intelligamus ⁊ intellecta eam adoremus ac veneremur que aſſidue be
nedicatur que nobis humanis tantum lumen tribuit. vt ſcientias terrenas ac celeſtes
intelligamus tribuens componentibus noſtram medicinā ac forme reſultanti tantā
gratiam atqꝫ virtutem vt in ea omnes virtutes ⁊ ꝓprietates ⁊ potentie ſint ſciropoꝝ
oium tiriace optime ⁊ nobiliſſimi mitridati ⁊ athanaſie magne ac triſere ſaracenice:
⁊ olei philoſophoruꝫ ⁊ vnguenti gratiadei ⁊ optimi balſami ⁊ Celeſtis manne: ⁊ pota
bilis auri omniumqꝫ diſtillatorum virtutē ꝯtinens. Et potabiliū reꝝ ⁊ fructuū ſolis ⁊
lune ac lapidis veri Philoſophoꝝ nō corroſiuam naturam tenentis ⁊ precioſorum la
pidum ⁊ minere nobilis animalis ſanguiniſqꝫ noſtro artificio regulati. ⁊ vere aque vi
te ⁊ vaporis ſane adoleſcentie ⁊ quinte elementalis eſſentie et mundarum rerum ac
ſublimatarum ⁊ ex corporataꝝ ⁊ ad ſpiritualitatē redactaruꝫ ⁊ alioꝝ quorūcunqꝫ vn
guentorum ⁊ pingmentorū ac purgamentorū oium ⁊ oium elactuariorum cōfectionū
antidotorū ac bezoardicarū ⁊ ſalutariū medicinarum atqꝫ ciborum oium: ꝑticulares
quoqꝫ forme ſubſtātieqꝫ ⁊ ṽtutes oēs numero ⁊ pondere ⁊ menſura certa cum omni
ꝯpleta inferiorum ad ſuꝑiora ⁊ ſuꝑiorū ad inferiora ⁊ ſenſibilium ad intelligibilia opti
ma comparatione correſpondentia ac refractione compoſitione vnione formā vnā com

383

ponentium ſimpliciſſimā pfectiſſimam p diſperſam redemptam virtutem ac corpu
lentam infectam per noſtrum phiſicum artificium inſtauratam corroboratam ⁊ in na
turam celeſtem reddactam per gratiam pientiſſimi creatoris qui talia mihi dignet⁹ ē
reuelare que Temporibus congruis ⁊ nobis oportunis ad horum conſerentiam a me
conſignabitur ad laudem ⁊ honorem ac gloriam pientiſſimi ac potentiſſimi Dei cui⁹
Infinita bonitas aſſidue benedicatur.

¶ Conforme rationi videtur vt ea que in ope ꝯtinentur viua voce defendātur: ⁊ ēt
iuxta philoſophorū mores concluſiones in mediū afferantur quapp̄ exercitij grā ⁊ v̄
tutis amorē eas ꝯſignamus q̄bus reſpōdere me offero tēporibus ac locis couenietib⁹
tā hic Venetijs vbi vitā duco ꝙ̄ ēt qualibet in ciuitate vbi cū noſtro opere cōpiemur.
Concluſio pⁱma. Si deus nō gubernaret hec inferiora pticularia vileſceret ⁊ ſue maie
ſtati impfectionē adderet. 2. Perfecta cognitio rerū nāliū nō pōt haberi p philo
ſophiā naturalē. Pertinatia ac audatia eſt ſi p aliqua ſenſata que nō ſufficiunt ad dei
potentiā cognoſcendā conducere dei pfectionē ⁊ rerꝫ creationem negare nō inſpectis
alijs neceſſarijs. 3. Melius ē ſentire cum platone ponēdo pluralitatē aiaꝝ q̄s adeo
cenſuit eſſe pductas quā ponere vnitatē intellectus. 4. Poſitio auenrois de vnitate
intellectus figmentū ē: ⁊ cū eo ſentiētes a bono philoſopho ptinaces ⁊ phie in expꝛtes
habendi ſunt. 5. Ideas quas plato poſuit affirmam⁹. 6. Animal platonis prius eſt
⁊ aliquid ē. 7. Sine animali platonico nulla eſſet generatio neq₃ corruptio neq₃ ſcia.
8. Animas quas plato poſuit nūꝙ̄ eſſe interituras affirmamus 9. Scd̄m mentē
ariſtotelis ⁊ thome tenemus felicitatem noſtrā nō cōſiſtere in copulatiōe intellectus
agētis cū intellectu poſſibili vt auenrois fingit. 10. Etiā ſi ſubſtātie ſeparate non co
gnoſcerentur a nobis non eēnt ocioſe. 11. Nō repugnat phie naturali aiam noſtram
cognoſcere futura p naturā ſuā infuſā ⁊ creatā a deo: ⁊ per cōformationē cū idea per
quā intelligere affirmamus. 12. Per ſermonē ariſtotelis intellectus nō gelcit cum
dicit ꝙ extra mundum nec eſt locus nec vacuū nec motus neq₃ tempus neq₃ corpus.
13. Vacuū extra mundū pōt imaginari tāꝙ̄ dimenſio ſepata vt vacuū diſtinguitur a
vacuo quarti phiſicorū. 14. Mundus ē magnitudo finita. 15. Plures mūdos eē
negamus de mēte ariſtotelis. 16. In celo nulla ē pars aqua dicere poſſumus ꝙ ince
perit moueri. 17. Principium motus potius eſt attribuendū polo imobili ꝙ̄ oriēti.
18. Venerē ⁊ mercurium poſſe ſolis porcionē obumbrare affirmamus. 19 Aliquod
celum quieſcere affirmamus. 20 Celſtia triplici actione agunt in iſta inferiora.
21. Sine eccentricis ⁊ epiciclis nō tm̄ non poſſent ſaluari planetarum diuerſi motus
ſed ēt iſta inferiora non tantā ſuſciperēt diuerſitatē alteratiōis gn̄ationis ⁊ corruptio
nis. ⁊ q intelligit celorū mot⁹ ⁊ ſituatiōe cōponere pōt rotā que p ſe ipam ſemp mo
uebitur. 22. Oia Aſtra niſi luna non habent lumen proprium a ſole. 23. Macula
apoarens in Luna eſt ex diuerſitate denſitatis partium lune. 24. Reprobanda eſt
opinio Plinij profitentis Animā totius mundi Solem eſſe ac principale mundi ger
men 25. Inepte Plinius opinatur ſidera terreno humore paſci ⁊ vſq₃ ad ſidera
humores accedere.
26 Cōpatio plinij ex amplexu ſolis circuētis pl⁹ medietate mōtis n̄ ē ſufficiēs ad pbā
dū ſolē excedere terrā i magnitudinē. 27. Plini⁹ ponēs ex mā opaca maiore lumine
ima umbraꝝ nō fiunt anguſtiſſima vt ipſe prophitetur ſ₃ oppoſitū. 28. Hiſtoria pli
nii de tribus ſolibus tpe. 5. martii eſt impoſſibilis l₃ tria lumina rotūda ex reflexis ra
diis videri poſſent. 29. Inane ſecundū lucreciū non eſt vacuū vt q̄dā male ſibi im

ponunt. 30. Sñiaʒ anaxagore de rebus latitãtibus affirmam⁹. 31. Athomos eſſe
principia rerũ non repugnat philoſophie naturali. 32. Sñia lucretii centauros nõ
eſſe nec fuiſſe ẽ ꝯ ptolomeuʒ ⁊ oẽs recte philoſophãtes. 33. Ex mẽte lucretii tene
mus ad terremot⁹ pducionẽ ac peſtilẽtiã producendã cãs materiales ⁊ formales cõcu
rere. 34. Sub equinociali eſt habitatio. 35. Qui negant ſimiles effectus futuros
eſſe vt modo ſunt ſi eedem cauſe celeſtes reuerterẽtur negãt totã philoſophiã ⁊ aſtro
logiã lʒ deo neceſſitatem mouẽdi nõ imponamus vt ſpheras vſqʒ ad tale tempus cir
cumuoluat ſed oia ſue maieſtatis imperio conſtituta prophitemur. 36. Deum in hac
vita non poſſumus videre per eſſentiam. 37. Celi poſſunt eſſe cauſa nouoꝝ effectu
um ⁊ qui hoc negant neſciunt virtutes actiuas ⁊ paſſiuas ⁊ earum copulationem ⁊ re
ſiſtentiam ⁊ rerũ mutationes. Confrarie ergo deus oĩuʒ dñs effectus nouos produce
re poteſt. 38. Si intelligentia ſuperior non influeret in inferiores nõ eſſet tranſla
cio virtutis celeſtis nec apcio portaꝝ. ⁊ luna ⁊ planeta propinquior ſibi virtutes ſuperio
res non deferrent ad hec inferiora ⁊ tota aſtrologia ⁊ oĩuʒ reruʒ alteratio negaretur.
39. Celi iuuant medicos vt ſalutes egrotis conferant. 40. Per uirtutes celeſtes
homines ita poſſunt diſponi vt boni ſint ac vita pie orent ⁊ rem queſitam ſic paratã
comperiant vt coram deo gratiam conſequi valeant non ꝙ confiteamur celos deo ne
ceſſitatem imponere: ſed per celorum virtutes hoĩes ita ſint temperati vt virtute pre
dici efficiantur ⁊ adeo gratiaʒ conſequantur. 41. Sub equinociali inputrefactione
pinguedinis limoſitatis nili celorum virtute ⁊ perpendicularium radiorum illi humo
res ſic poſſent proporcionari vt eorum proporcio ſit conſimilis ſeminibus parentum
vſqʒ adeo ꝙ ex illo humore poſſint generari diuerſa animalia eo modo quo planetaꝝ
virtus coniungeretur in ſignis celeſtibus diuerſis De hoĩe aũt nõ determino quia cõ
cluſio a theologis reprobatur qm̃ cõcluſioneſque a theologis reprobarentur ex nũc re
probatas eſſe volo ⁊ pariformiter etiam de qualibet ſententia ⁊ teſtuum expoſitione.
42. Deus ⁊ celum plenum formis illas ſpẽs ac figuras imprimunt in materiam in
feriorem per corpora celeſtia diuerſimode ſituata vt diuerſe generatorum ſpecies p
varia lineamenta ſecundum ſtellarum ſitũ generẽtur. 43. Et corerarie cũ auencena
platone ⁊ vere philoſophantibus tenemus imagines celeſtes ⁊ ſpheras diſtinctas ſpe
cie eſſe. 44. Habitus confuſos anime infuſe corpori oportet excitari per ſenſus ⁊
intellectum diuinum agentem ſeperatum. 45. Incõueni ẽs videtur ꝙ tam preclara
forma .ſ. anima eſſet creata adeo ſine ſcientiis ⁊ ꝙ eſſet orbata omni ſcientia tanꝗ tabu
la munda ⁊ bene terſa. 46. Licet virtus imaginatiua in ſompniis recipiat confuſe
reſpectu vigilie non prohibet quin ſopnia habeãt rationem proſecie cum ratio forma
lis rei vile non ſit forma imaginata In medicina. 47. Medico neceſſaria eſt aſtrolo
gia. 48. Corpus temperatum magis reſiſtit cauſis alterantibus ꝗ corpus diſtempe
ratum. 49. Natura humana debilitata eſt ab eo ꝙ antiquitus fuerat. 50. Nati in
8. menſe in aliquibus regionibus non viuunt. 51. Homo exiſtens prope mortẽ per
viam reſolutionis extremis exiſtentibus frigidis poteſt dici febriens. 52. Calor na
turalis poteſt diſtemperari per calorem extraneum non tantum per gradum ſed etiã
per proprietatem malam ꝗuis in gradu non addat. 53. Teſtus auencene Si natu
ra non mouet hora motus eius moue tu non debet intelligi pro. 8. die nec 12. 54. Non
eſt vniuerſaliter verum in die paroſiſmi nõ eẽ euacuandũ. 54. Abſqʒ cognitiõe cau
ſarũ ſupiorũ puri medici non poſſunt ſcire ex qua parte materia ſit apta expulſioni
55. Nullus ſciens põt perfecte ſcire ⁊ reſoluere oẽs cauſas niſi omnes ſcientie agre
gentur ſʒ p̃ceteris alijs Aſtrologia ſcientia vniuerſalis cõſiderans cauſas formales
celeſtes ẽ neceſſaria qa excellentius facit ſcire ⁊ plus ⁊ cercius.

383

6. Ante digeſtionē vt plurimū ī meli⁹ ē minoratiuū exibere. 57. Ectica pōt fier
iſcpiendo. 58. Febris peſtilentialis nō fit ex determinato humore. 59. Sine me
dncia vniuerſali quā demōſtrauim⁹ nō pōt recte mederi. 60. Si oiarōne numeroꝝ
miuſicalibuſq; proportionibus formata nō eēnt ſcia de rebus naturalibus nō iuenireť.
61. Sine ordine mudulaminū ⁊ ꝓportionibus veras ſcias adipiſci nequiremus
62. Ratio rōnis formalis numeroꝝ eſt cā curationum corpoꝝ egrotantiuȝ ſine qua
entia nō eſſēt neq; medicina. 63. Dulces melodie impulſe auribus egrōtantium ꝯfe
runt ad ſanitatē tribuendā infirmis ⁊ complexio nr̄a tēperari pōt muſicalibus accen
tibus. ⁊ ſic per accentus verborum v̄tutes augeri: poſſunt ac ēt ꝑ tranſlationē in aliā lin
guaȝ Imperſpectiua 64. Spēs diffuſe ab obiecto poſſunt in oculo aliquantulū ꝯſer
nari obiecto remoto ⁊ paruū obiectū nō poteſt diffundere ſpeties ꝑ quācunq; diſtātiā
65. Viſio cōponitur ꝑ extramiſſionē radioꝝ ab oculis ⁊ multiplicationē ſperum ab
obiectis. 66. Spēs viſiue nō ſunt ſicut linee mathematice. ſȝ lōgitudinē ⁊ latitudinē
⁊ ꝓfunditatē hn̄t. 67. Lumen in aere p aliqd tēpus minimū cōſuari pōt ſole illumi
nante nō exiſtēte. 68. Viſibile termiat multas piramides radioſas i qlibȝ pte mediȷ
69. Incidentie radioſe trāſeuntes ꝑ angularia foramina paulatim ⁊ ſucceſſiue rotū
datur. 70. Incidentie radioſe exeūtes a ſole ſemi eclipſato nō efficiūtur orbiculares
ꝑ angulares figuras trāſeuntes in eadē ſtiſtātia queadmodū ipſo nō exiſtēte eclipſato
71. Radij aſtrorū fortificātur a radijs eoꝝ centralib⁹ 72. Apparētie ſtellaꝝ ad in
ſtar calcularis radioſi cum pluribus radijs ſintillantibus nō ē vera: 73 Spēs pluri
um luminoſorum ſe ꝑmiſcent. 74. Plures vmbre cauſate aduerſis luminibus eq̄li
bus non excludūt quin illa lumina ſe permiſceant. 75. Aer ſic poteſt diſponi vt oīa
que in eo viderētur appareant falſa ⁊ hoc in ordine ſūt apparentie. arboꝝ vuarū in au
la per ſuffumigia auxilio rerum naturaliū ⁊ geumetricaꝝ demonſtrationum.
76. Flagmma ignis a lōge viſa in certa ꝓportiōe videtur maior q̄ ſit. 77. Colores
corpoꝝ diuerſificantur ſm̄ ſtiuerſitatem lucis 78. Medicus pōt impediri in vero
iuditio vrine ꝓpter diuerſitatē lucis ⁊ vaſis. 79. Colores diuerſi apparētes in iride
nō fiunt ſēp ꝑꝑ diuerſitatē materie. 80. Sole exiſtēte in primo punto Arietis aut li
bre pōt dies excedere noctē. 81. Licet radij ſideꝝ frangantur ꝑ media denſiora tn̄
eoꝝ loca ſciri poſſunt. 82. Dato luminoſo ꝑherico ſupficietenus ad puntuȝ remotū
plures radij concurrūt q̄ ad ꝓpinquū. 83. Luna in coniunctione cū ſole intenſior
⁊ plus illumiatur q̄ in q̄dratura. ⁊ oppoſitiōe. 84. Sidera minora apparēt tpe op
poſitiōis lune cū ſole q̄ reliquis in eius tēporibus. 85. Nō exiſtens in valle pōt me
tiri turriȝ exiſtententē in mōte: 86. Aliquod viſionis genus fit in cruciatiōe neruoꝝ
87. Sub quocūq; angulo nō pōt fieri viſio ⁊ minime quantitates celeſtes ſciri non
poſſunt. 88. Viſio cauſatur cū exigua multiplicatione tēporaliter tn̄ Aſtrologus nō
impeditur quin vera loca aſtroꝝ ſciat. 89. Intetior lux eſt in eſtate in die q̄ in hie
me aere in vtroq; tempore equaliter ſereno. 90. Senes melius vident obiecta vitro
interpoſito. 91. Comprehenſio viſibilium eorū ꝓportio inſequitur proportionē angu
lorum. 62. Ex angulorum diuerſitate obiecta diuerſa poſſunt apparere equalia.
93 Specula nō bene terſa oſtendunt faciē tortam: ⁊ licet a quolibet ſpeculi puncto fiat
reflexio nō ꝑꝑ hoc debent diuerſe forme apparere. 94. Poſſoſibile eſt a terra eleua
ri materiā roridā ⁊ in media regione aeris condenſari ⁊ fieri ſpecula cōcaua oſtendē
tia homies ⁊ ciuitates ⁊ reflexiones ſolis comburētis regiones ⁊ pōt ēt fieri ſpeculū
ex metallorum compoſitione per cuius reflexiones radiorom ſolarium ciuitates com
buri poſſint. 95. Ex refractione radiorum ſtellarum ⁊ vaporum fiunt comete.

Per variationem diſtantiarum fiunt variationes colorum.

97. Sol viſus in ſpeculo poſito in aquam videtur in duobus locis. 98. Aſtra nō
tm̄ p diſtantiā videntur minora ꝙ̄ ſint ſ ꝑpter tranſitū p diuerſas formas concauas.
99 Aſtra in oriente cum tanta vaporum interpoſitione quanta in meridie eſſent in
oriente apparent maiora. 100. Comete apparentes in celo non ſunt in celo.
101. Radij ſolares cauſantes iridem ſunt laterales. 102. Reflexio radiorum ſolari
um pōt cauſare tonitrua 103. Quo magis ſol deprimitur tāto iris maior apparet.
104. In vno climate poſſunt eſſe plures irides. 105. Ad variationem dēſitatis nu
bium ꝛ angulorum variantur colores iridis 106. Circulus apparens circa Lu
nam. fit ex reflexione radiorum a nube. ꝛ colores cauſantur ſm̄ commiſtionem lumi
nis cum alijs ſtellis ergo ꝛ coreraríe per eius colores poſſumus vaticinari humiditatē
futurā ventos ꝛ frigus ꝛ calorē 107. Qui negāt vera loca aſtrorū nō poſſe repiri per
fractiones radiorum negant obſeruatiōes ſiderum geumetricis menſuris repertas cū
proportione diametri arcuū ꝛ cordarū ꝛ ſciā diuerſitatis aſpectuum. Talia negan
tes ſunt ignorantes qui tm̄ ſcientiarum ambages hn̄t ꝛ Aſtrologiam ꝛ geumetriā pro
ſpectiuamq́ ꝛ philoſophiam ignorant ꝛ harum ſcientiarū tantum terminos ſeu v̄ba
conſecuti fuerunt. 108. Perquiſitio veritatis an loca aſtrorum ſint vera nō poteſt p
logicam fieri ſed menſuris geumetricis ꝛ inſtrumentis ꝛ non per vociferationes ſophi
ſtas. Concluſio. 109. Deus eſt cauſa oīum luminum que ſignauit ſuper nos: atq́ ra
diationum celorumq́ creator omnipotens cuncta ſua pientiſſima bonitate gubernans
cuius imperio preſens opus dirigo ac ſue Maieſtatis theologorum conſilio offerens:
nil eorum ſermonibus repugnās nec reſpondens. Sed omnia que ipſi ꝓfitentur ego
quoq́ confiteor.

Laus ſit ſemper Deo

¶ Domicus Palladius Soranus Ad lectorem.

Hoc opus haud dubites lector fluxiſſe ſacello
Aonio: nutuq́ dei peragrare ſuperba
Atria nobilium: ꝛ felicia tecta potentum
Sacrorumq́ ſubire lares pia limina regum
Nam que celicolum latitarunt pectore: paſſim
Omnia monſtrat opus dubie non irrita menti
Ac velut ore deus credas archana reſoluit.

¶ Finit opus Dialogi ac vaticinij compoſitum per Peritiſſimum Doctorem Joā
nem Abioſum Anno Chriſti. 1492. Tranſmiſſum tamen Ac directum Inuictiſſimo
Regi Alfonſo. Die quarto Junij. 1494. Et Impreſſū Venetijs Die. 20. octobris
1494. Per Magiſtrum Franciſcum Lapicidam in contrata Sancte Lucie: Ad glo
riam Omnipotentis Dei qui aſſidue benedicatur.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

R. VII. 12.

383

Biblioteka Jagiellońska
stdr0006579

Jo. Abiosus, Dialogus, Venetiis 1494.